

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maatalouden tukien toimeenpanosta, laiksi Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle sekä laeiksi eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki maatalouden tukien toimeenpanosta, jota sovellettaisiin ehdotetun Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annettavan lain, maa- ja puutarhatalouden kansallista tuista annetun lain sekä luonnonhaittakorvauksesta, maatalouden ympäristötuesta sekä eräistä muista ympäristön ja maaseudun tilan parantamiseen liittyvistä tuista annetun lain nojalla myönnettävien tukien toimeenpanoon. Maatalouden tukien toimeenpanosta annettavassa laissa säädettäisiin keskitetysti eri viranomaisten tehtävistä ja toimivallasta, tuen hakumenettelystä, tukihakemuksen käsittelystä viranomaisessa ja päätöksenteosta, valvonnasta sekä tuen palauttamisesta ja takaisinperinnästä. Lakiin sisällytettäisiin myös säännökset tilatukijärjestelmän tukioikeusrekisteristä sekä tilaneuvontajärjestelmän toimeenpanosta. Lisäksi laissa säädettäisiin päätöksen maksullisuudesta, viranomaisen oikeudesta tietojensaantiin sekä muutoksenhausta. Tarkoituksena ei ole kuitenkaan muuttaa nykyisiä käytäntöjä, menettelytapoja tai viranomaisten välistä toimivaltaa, vaan esityksen tarkoituksena on selkeyttää lainsäädäntöä ja saattaa sääntely vastaamaan perustuslain vaatimuksia. Samassa yhteydessä kumottaisiin maaseutuelinkeinojen tukitehtäviä hoidetta-

essa noudatettavasta menettelystä annettu laki ja Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta annettu laki. Mainittujen lakien nojalla annetut asetukset ja maa- ja metsätalousministeriön päätökset jäisivät kuitenkin edelleen voimaan kunnes toisin säädetään.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi säädettäväksi laki Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle, jota sovellettaisiin Euroopan unionin tilatukea koskevan lainsäädännön nojalla myönnettävien tukien ja palkkioiden myöntämiseen ja maksamiseen sekä tilatukioikeuksien myöntämiseen, käyttöön, siirtoon, palauttamiseen ja luovuttamiseen. Tukien, palkkioiden ja tilatukioikeuksien myöntämisperusteisiin ei kuitenkaan esitetä muutoksia, vaan tarkoituksena on selkeyttää lainsäädäntöä. Samassa yhteydessä kumottaisiin voimassa oleva tilatukijärjestelmän täytäntöönpanosta annettu laki. Lain nojalla annetut valtioneuvoston asetukset jäisivät kuitenkin edelleen voimaan kunnes toisin säädetään.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi viiteen muuhun lakiin muutoksia, jotka johtuvat valtaosin maatalouden tukien toimeenpanosta annettavasta laista ja sen säännöksistä.

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2013.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	4
1 NYKYTILA.....	4
Laki maaseutuelinkeinojen tukitehtäviä hoidettaessa noudatettavasta menettelystä.....	4
Laki Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta.....	4
Laki tilatukijärjestelmän täytäntöönpanosta.....	5
Laki maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista.....	6
Laki luonnonhaittakorvauksesta, maatalouden ympäristötuesta sekä eräistä muista ympäristön ja maaseudun tilan parantamiseen liittyvistä tuista.....	7
2 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	7
3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	8
3.1 Taloudelliset vaikutukset.....	8
3.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	9
3.3 Vaikutukset tuenhakijoiden asemaan.....	9
4 ASIAN VALMISTELU.....	9
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	11
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	11
1.1 Laki maatalouden tukien toimeenpanosta.....	11
1 luku Yleiset säännökset.....	11
2 luku Viranomaisten tehtävät ja toimivalta.....	12
3 luku Tuen hakumenettely.....	15
4 luku Hakemuksen käsittely viranomaisessa ja päätöksenteko.....	17
5 luku Valvonta.....	17
6 luku Tuen palauttaminen ja takaisinperintä.....	23
7 luku Euroopan unionin varojen hallintoa koskevat erityissäännökset.....	25
8 luku Tukioikeusrekisteri.....	26
9 luku Tilaneuvontajärjestelmän toimeenpano.....	27
10 luku Erinäiset säännökset.....	27
1.2 Laki Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle.....	29
1 luku Yleiset säännökset.....	29
2 luku Suorat tuet.....	30
3 luku Tilatuki.....	33
4 luku Erityistuki, tuotantoon sidottu tuki ja tuki tilaneuvontaan.....	37
1.3 Laki luonnonhaittakorvauksesta, maatalouden ympäristötuesta sekä eräistä muista ympäristön ja maaseudun tilan parantamiseen liittyvistä tuista.....	39
1.4 Laki maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista.....	40
1.5 Laki satovahinkojen korvaamisesta.....	41
1.6 Laki maaseudun kehittämiseen liittyvien ohjelmien hallinnoinnista.....	42
1.7 Eäinlääkintähuoltolaki.....	42
2 VOIMAANTULO.....	42
3 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	43

LAKIEHDOTUKSET	44
Laki maatalouden tukien toimeenpanosta	44
Laki Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle.....	57
Laki luonnonhaittakorvauksesta, maatalouden ympäristötuesta sekä eräistä muista ympäristön ja maaseudun tilan parantamiseen liittyvistä tuista annetun lain muuttamisesta	64
Laki maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain muuttamisesta	66
Laki satovahinkojen korvaamisesta annetun lain 12 ja 14 §:n muuttamisesta	68
Laki maaseudun kehittämiseen liittyvien ohjelmien hallinnoinnista annetun lain 16 §:n muuttamisesta.....	69
Laki eläinlääkintähuoltolain 2 §:n muuttamisesta	70
LIITE	71
RINNAKKAISTEKSTIT	71
Laki luonnonhaittakorvauksesta, maatalouden ympäristötuesta sekä eräistä muista ympäristön ja maaseudun tilan parantamiseen liittyvistä tuista annetun lain muuttamisesta	71
Laki maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain muuttamisesta	80
Laki satovahinkojen korvaamisesta annetun lain 12 ja 14 §:n muuttamisesta	83
Laki maaseudun kehittämiseen liittyvien ohjelmien hallinnoinnista annetun lain 16 §:n muuttamisesta	84
Laki eläinlääkintähuoltolain 2 §:n muuttamisesta	85

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

Maatalouden tukien toimeenpanoon liittyvät yleiset säännökset sisältyvät nykyisin voimassa olevaan maaseutuelinkeinojen tukitehtäviä hoidettaessa noudatettavasta menettelystä annettuun lakiin (1336/1992), jäljempänä *tukitehtävälaki*, sekä Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta annettuun lakiin (1100/1994), jäljempänä *täytäntöönpanolaki*. Lisäksi maatalouden tukien toimeenpanoa koskevia säännöksiä sisältyy eri tukijärjestelmiä koskeviin substanssilakeihin eli maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annettuun lakiin (1559/2001), jäljempänä *kansallisten tukien laki*, tilatukijärjestelmän täytäntöönpanosta annettuun lakiin (557/2005), jäljempänä *tilatukilaki*, sekä luonnonhaittakorvauksesta, maatalouden ympäristötuesta sekä eräistä muista ympäristön ja maaseudun tilan parantamiseen liittyvistä tuista annettuun lakiin (1440/2006), jäljempänä *linjan 2 -laki*.

Tukitehtävälaki tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993 ja täytäntöönpanolaki 1 päivänä tammikuuta 1995 eli ennen nykyisen perustuslain voimaantuloa. Kumpikin laeista on luonteeltaan puitelaki ja erityisesti lakeihin sisältyvät laajat valtuudet antaa tarkempia säännöksiä ja määräyksiä valtioneuvoston ja maa- ja metsätalousministeriön asetuksilla sekä Maaseutuviraston määräyksillä ovat ongelmallisia perustuslain näkökulmasta katsottuna. Mainittuun ongelmaan on kiinnittänyt huomiota myös eduskunnan perustuslakivaliokunta antamissaan lausunnoissa (esimerkiksi PeVL 25/2005 vp ja PeVL 47/2006 vp). Lisäksi edellä mainittuja lakeja, kuten myös tilatukilakia, on muutettu lukuisia kertoja niiden voimassaolon aikana, mikä ei ole ollut omiaan selkeyttämään lainsäädäntöä. Eri substanssilakeihin sisältyvät säännökset maatalouden tukien toimeenpanon osalta poikkeavat jossain määrin toisistaan. Muun muassa edellä mainituista syistä maatalouden tukien toimeenpanoa koskevia säännöksiä on tarpeen uudistaa.

Laki maaseutuelinkeinojen tukitehtäviä hoidettaessa noudatettavasta menettelystä

Tukitehtävälaki tuli edellä sanotun mukaisesti voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993. Laissa säädetään tukien toimeenpanotehtäviä hoitavista viranomaisista, tuen hakemisesta, päätöksen antamisesta, oikaisusta, takaisinperinnästä, valvonnasta, muutoksenhausta ja päätöksen maksullisuudesta. Lisäksi lakiin sisältyy säännökset salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta ja kunnalle suoritettavasta korvauksessa. Laissa on myös hyvin avoin ja väljä säännös tarkempien säännösten ja määräysten antamisesta.

Tukitehtävälakia sovelletaan tilatukilain, kansallisten tukien lain ja linjan 2 -lain nojalla myönnettäviin ja maksettaviin avustuksiin, korvauksiin, palkkioihin ja muihin tukiin sekä tukioikeuksiin, jollei muualla toisin säädetä. Edellä mainituissa laeissa on osin tukitehtävälain poikkeavia ja tukitehtävälain säännöksiä tarkempaa sääntelyä noudatettavista menettelyistä maatalouden tukien toimeenpanossa.

Tukitehtävälain 13 §:n mukaan valtioneuvosto antaa tarkemmat määräykset tuen jakoperusteista, myöntämisestä ja menettelytoivoista siitakin huolimatta, että tukitehtävälaisissa ei ole perussäännöstä esimerkiksi tuen jakoperusteista. Lisäksi mainitun pykälän nojalla myös maa- ja metsätalousministeriö voi antaa määräyksiä yksityiskohtaisista valtion tuen jakoperusteista. Tältä osin säädösten voidaan katsoa olevan liian alhainen.

Laki Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta

Täytäntöönpanolaki tuli edellä sanotun mukaisesti voimaan 1 päivänä tammikuuta 1995. Täytäntöönpanolakia sovelletaan Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan toimeenpanoon, ellei siitä säädetä erikseen Euroopan unionin lainsäädännössä. Lakiin sisältyy säännökset toimivaltaisista viranomaisista eli maa- ja metsätalousministeriön toimimisesta toimivaltaisena viranomaisena,

Maaseutuviraston toimimisesta maksajavirastona sekä säännös todentamisviranomaisesta. Lakiin sisältyy yleisluonteinen säännös valvonnasta sekä säännökset tiedonsaanti- ja tarkastusoikeudesta myös todentamisviranomaisen osalta. Laissa säädetään myös salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta sekä muun muassa tuenhakijan avunantovelvollisuudesta. Lain mukaan Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan mukaisten tukien toimeenpanossa noudatetaan soveltuvin osin myös tukitehtävälakia.

Täytäntöönpanolain 11 §:ssä säädetään hyvin väljästi ja avoimesti tarkempien säännösten ja määräysten antamisoikeudesta. Mainitun pykälän 1 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin muun muassa tukiehtojen valvonnasta, valvonnassa noudatettavasta menettelystä, tuen alentamisen ja keskeyttämisen perusteista sekä tehtävän vähennyksen määrästä. Pykälän 2 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä muun muassa maa- ja puutarhataloustuotteista, eläimistä, rehuvalmisteista ja elintarvikkeista sekä näiden valvonnasta. Tarkemmat säännökset voivat koskea esimerkiksi tuotantoa, käsittelyä ja merkitsemistä sekä valvonnan vaatimien rekisterien perustamista ja ylläpitoa sekä niihin liittyvää toiminnanharjoittajan ilmoitusvelvollisuutta. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan pykälän 3 momentin mukaan tarvittaessa antaa tätä lakia tarkempia säännöksiä Euroopan yhteisön säännöksissä jäsenvaltioiden päätettäväksi jätetyistä seikoista. Lain asetuksenantovaltuudet eivät täytä perustuslain 80 §:n tarkkarajaisuusvaatimuksia. Lain voimassaoloaikana valtioneuvoston ja maa- ja metsätalousministeriön asetuksia on annettu erittäin paljon täytäntöönpanolain 11 §:n nojalla.

Laki tilatukijärjestelmän täytäntöönpanosta

Tilatukilaki tuli voimaan 1 päivänä elokuuta 2005. Tilatukilalla pantiin täytäntöön tilatukijärjestelmä, jonka käyttöön ottamisesta ja tilatukijärjestelmän osana muodostettavien tukioikeuksien vahvistamisperusteista säädettiin 29 päivänä syyskuuta 2003 yhteisen maatalouspolitiikan suoria tukijärjestelmiä kos-

kevistä yhteisistä säännöistä ja tietyistä viljelijöiden tukijärjestelmistä sekä asetusten (ETY) N:o 2019/93, (EY) N:o 1452/2001, (EY) N:o 1453/2001, (EY) N:o 1454/2001, (EY) N:o 1868/94, (EY) N:o 1251/1999, (EY) N:o 1254/1999, (EY) N:o 1673/2000, (ETY) N:o 2358/71 ja (EY) N:o 2529/2001 muuttamisesta annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1782/2003, jäljempänä *vuoden 2003 tilatukiasetus*, siltä osin, kuin sen täytäntöönpano edellytti kansallista sääntelyä. Edellä mainitussa neuvoston asetuksessa säädettiin yhteisen maatalouspolitiikan suoria tukijärjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä, kuten yhdenntetystä hallinto- ja valvontajärjestelmästä, neuvontajärjestelmästä, tukioikeuksista sekä tilatukijärjestelmän yleisestä täytäntöönpanosta. Tilatukilakia on muutettu useita kertoja pääsääntöisesti Euroopan unionin lainsäädännön muutoksista johtuen.

Euroopan unionin suorien tukien tukijärjestelmää on viimeksi muutettu Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan välitarkastuksen eli niin sanotun terveystarkastuksen (jäljempänä *välitarkastus*) yhteydessä. Välitarkastuksen yhteydessä kumottiin neuvoston asetus (EY) N:o 1782/2003 yhteisen maatalouspolitiikan suoria tukijärjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä ja tietyistä viljelijöiden tukijärjestelmistä sekä asetusten (EY) N:o 1290/2005, (EY) N:o 247/2006, (EY) N:o 378/2007 muuttamisesta ja asetuksen (EY) N:o 1782/2003 kumoamisesta annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 73/2009, jäljempänä *tilatukiasetus*, joka tuli voimaan 1 päivänä helmikuuta 2009.

Välitarkastuksen yhteydessä kumottiin aikaisemmin voimassa olleet komission asetukset. Euroopan unionin suorien tukien järjestelmästä säädetään nykyisin neuvoston asetuksen (EY) N:o 73/2009 täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä mainitussa asetuksessa säädettyjen viljelijöiden suorien tukien järjestelmien mukaisten täydentävien ehtojen, tuen mukauttamisen ja yhdenntetyn hallinto- ja valvontajärjestelmän osalta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä viinialalle säädetyn tukijärjestelmän mukaisten täydentävien ehtojen osalta annetulla komission asetuksella

(EY) N:o 1122/2009, jäljempänä *soveltamisasetus*, joka tuli voimaan 9 päivänä joulukuuta 2009. Tilatukijärjestelmästä säädetään yhteisen maatalouspolitiikan suoria tukijärjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä ja tietyistä viljelijöiden tukijärjestelmistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 73/2009 III osastossa säädetyn tilatukijärjestelmän täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetulla komission asetuksella (EY) N:o 1120/2009, jäljempänä *täytäntöönpanoasetus*, joka tuli voimaan niin ikään 9 päivänä joulukuuta 2009.

Välitarkastuksessa aiemmin tuotantosidonnaisina osittain tai kokonaan säilyneet tukijärjestelmät päätettiin irrottaa pääosin tuotannosta ja sisällyttää tilatukijärjestelmään viimeistään vuodesta 2012 alkaen. Välitarkastusratkaisun toteutuksessa jäsenvaltioille jätettiin päätäntävaltaa muun muassa tuotantosidonnaisten tukien tilatukijärjestelmään siirtämisaikakohdasta. Asiasta piti kuitenkin ilmoittaa komissiolle ja Suomi antoi 9 päivänä heinäkuuta 2009 Euroopan komissiolle ilmoituksen tuotantosidonnaisten suorien tukien tilatukijärjestelmään sisällyttämisestä ja erityistuen käyttöön otosta Suomessa. Euroopan komissiolle tehdyn ilmoituksen mukaisesti Suomessa on vuodesta 2010 lähtien otettu käyttöön asteittain tilatukiasetuksen 68 artiklan mukainen erityistuki. Naudanlihan tuotannon ja maidontuotannon tukemiseksi otettiin vuonna 2010 käyttöön uudet tukimuodot lypsylehmäpalkkio ja nautapalkkio. Vuonna 2011 otettiin käyttöön valkuais- ja öljykasveille maksettava erityistuki sekä karitsanlihan tuotannon tukemiseksi teuraskaritsan laatupalkkio. Vuonna 2012 otettiin käyttöön erityistuki tärkkelysperunatuotannon tukemiseksi. Erityistuen käyttöönoton yhteydessä lakkautettiin aikaisemmat tuotantosidonnaiset nautapalkkiot, valkuais- ja öljykasvien tuet sekä tärkkelysperunan tuet. Vaikka Suomessa on maksettu tilatukiasetuksen 68 artiklan mukaisia palkkioita ja erityistukia, niiden myöntämisen pääperiaatteista ei säädetä lain tasolla, vaan palkkioiden ja erityistukien myöntämisen perusteista säädetään ainoastaan valtioneuvoston asetustasolla.

Laki maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista

Kansallisten tukien laki tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 2002. Kansallisten tukien laissa säädetään niistä tulotuista, joita komission päätösten mukaan voidaan Suomessa myöntää ja maksaa kansallisista varoista, sekä näiden tukien saannin ehdoista. Maatalouden kansallisten tukien järjestelmän perusrakenne muotoutui Suomen Euroopan unioniin liittymisneuvotteluissa. Tuolloin sovittiin koko maassa vuosina 1995—1999 maksetusta siirtymäkauden tuesta ja pitkäaikaisesta pohjoisesta tuesta artiklan 142 perusteella Keski- ja Pohjois-Suomessa (C-tukialueet). Lisäksi sovittiin mahdollisuudesta maksaa tukea jäljelle jäävien vakavien vaikeuksien johdosta liittymissopimuksen artiklan 141 perusteella. Artiklan sanamuoto ei rajaa sen soveltamisaluetta, mutta käytännössä artiklaan 141 perustuvia tukia on maksettu Etelä-Suomessa tukialueilla A ja B. Kansallisten tukien järjestelmä on täydentynyt jäsenyysaikana Suomen tekemien esitysten ja komission kanssa käytyjen neuvotteluiden tuloksena.

Kansallisten tukien lain nojalla voidaan myöntää kansallisena tukena ensinnäkin Etelä-Suomen kansallista tukea kotieläintaloudelle, kasvintuotannolle, kasvihuonetuotannolle, puutarhatuotteiden varastoinnille sekä sika- ja siipikarjatalouden rakennemuutoskorvauksena. Pohjoista tukea voidaan myöntää kasvintuotannolle, kotieläintaloudelle, kasvihuonetuotannolle, puutarhatuotteiden varastoinnille, metsämarjojen ja -sienten varastoinnille, porotaloudelle ja muuna pohjoisena tukena, maidon ja lihan kuljetusavustuksena sekä sika- ja siipikarjatalouden rakennemuutoskorvauksena. Lisäksi voidaan myöntää luonnonhaittakorvauksen kansallisia lisäosia. Kansallisten tukien lakiin sisältyy eri tukimuotoja koskevien säännösten lisäksi säännökset tukien määrätymisperusteista, tukien yleisistä alentamisperusteista, myöhästymis- ja valvontaseuraamuksista, tietyistä tuen maksamisen edellytyksistä, tuenhakijan ilmoitusvelvollisuudesta sekä tuen haku-menettelystä. Edellä mainituista seikoista voidaan kansallisten tukien lain nojalla antaa tarkempia säännöksiä pääsääntöisesti valtioneuvoston asetuksella.

Kansallisten tukien lakiin ei sen sijaan sisälly säännöksiä tukihakemuksen hylkäämisestä eikä tukihakemuksen peruuttamisesta. Siitä, missä tilanteessa tukihakemus on mahdollista peruuttaa, säädetään tällä hetkellä maa- ja metsätalousministeriön asetustasolla. Kansallisten tukien lakiin ei sisälly myöskään säännöksiä asiakirjojen säilyttämismääräyksistä, vaikka tätä koskevat säännökset sisältyvät tilatukilakiin ja linjan 2 -lakiin. Tiettyjen asiakirjojen, kuten vuokrasopimusten, säilyttäminen ja olemassaolo on kuitenkin tuen myöntämisen edellytys ja asiakirjojen olemassaolo pitää pystyä todentamaan esimerkiksi silloin, kun tuenhakijaan kohdistuu paikan päällä tehtävä valvonta.

Laki luonnonhaittakorvauksesta, maatalouden ympäristötuesta sekä eräistä muista ympäristön ja maaseudun tilan parantamiseen liittyvistä tuista

Linjan 2 -laki tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007. Laissa säädetään keskitetysti Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahaston) tuesta maaseudun kehittämiseen annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1698/2005 toimintalinjaan kaksi (ympäristön ja maaseudun tilan parantaminen) sisältyvistä asiakokonaisuuksista ja tuista. Linjan 2 -lain nojalla voidaan myöntää luonnonhaittakorvausta vuoristoalueilla ja korvausta muilla haitta-alueilla (luonnonhaittakorvaus), maatalouden ympäristötukea, eläinten hyvinvointia edistävää tukea (eläinten hyvinvoinnin tuki) sekä ei-tuotannollisten investointien tukea. Linjan 2 -laissa säädetään mainittujen korvausten ja tukien myöntämisen yleisistä edellytyksistä ja ehdoista ja tuen maksamisen edellytyksestä. Laissa säädetään lisäksi sitoumuksen tai sopimuksen muuttamisen ja voimassaolon edellytyksistä samoin kuin ei-tuotannollisten investointitukien tukipäätöksen mukaisen oikeuden siirtämisestä. Lakiin sisältyy myös säännökset eläinten hyvinvoinnin tuen maksamisen keskeyttämisestä ja takaisinperinnästä eräissä tilanteissa eli käytännössä eläinsuojelurikospauksissa.

Linjan 2 -lakiin sisältyy varsin paljon säännöksiä seikoista, jotka liittyvät lain nojalla myönnettävien korvausten ja tukien toimeen-

panoon. Laissa säädetään esimerkiksi hakumenettelystä, tuen myöntämisestä ja maksamisesta, valvonnasta, tuen takaisinperinnästä sekä tietojensaantioikeudesta ja tietojen luovuttamisesta. Lakiin sisältyy myös säännökset päätöksen tiedoksiannosta ja maksuttomuudesta sekä muutoksenhausta. Nämä säännökset poikkeavat tietyiltä osin tukitehtävälain ja täytäntöönpanolain voimassa olevista säännöksistä ja ovat mainittujen lakien säännöksiä yksityiskohtaisempia.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on saattaa maataloustukien toimeenpanoa koskeva lainsäädäntö vastaamaan perustuslain edellyttämiä vaatimuksia, yhdenmukaistaa menettelyjä eri tukimuotojen toimeenpanon osalta sekä selkeyttää voimassa olevaa lainsäädäntöä. Esityksessä ehdotetaan annettavaksi laki maatalouden tukien toimeenpanosta, jäljempänä *toimeenpanolaki*, jota sovellettaisiin Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annettavan lain, kansallisten tukien lain ja linjan 2 -lain nojalla myönnettävien tukien toimeenpanoon. Toimeenpanolaissa säädettäisiin keskitetysti eri viranomaisten tehtävistä ja toimivallasta, tuen hakumenettelystä, tukihakemuksen käsittelystä viranomaisessa ja päätöksenteosta, valvonnasta sekä tuen palauttamisesta ja takaisinperinnästä. Toimeenpanolakiin sisällytettäisiin myös voimassa olevassa tilatukilaissa olevat säännökset tilatukijärjestelmän tukioikeusrekisteristä sekä tilaneuvontajärjestelmän toimeenpanosta. Lisäksi laissa säädettäisiin päätöksen maksullisuudesta, viranomaisen oikeudesta tietojensaantiin sekä muutoksenhausta. Samassa yhteydessä kumottaisiin tukitehtävälaki sekä täytäntöönpanolaki kuitenkin siten, että mainittujen lakien nojalla annetut asetukset ja maa- ja metsätalousministeriön päätökset jäisivät edelleen voimaan kunnes toisin säädetään.

Ehdotetussa toimeenpanolaissa ei ole tarkoitus muuttaa nykyisiä käytäntöjä tai esimerkiksi viranomaisten toimivaltasuhteita. Toimeenpanolaissa säädettäisiin nykyisiä säännöksiä tarkemmin ja eritellymmin eri vi-

ranomaisten tehtävistä, mutta ehdotetut tehtävät kuuluvat jo tällä hetkellä kyseisille viranomaisille eikä niille esitetä siten uusia tehtäviä. Tuenhakijan näkökulmasta katsottuna laissa ei ehdoteta muutoksia nykyisiin käytäntöihin esimerkiksi tuen hakumenettelyssä, tuenhakijaan kohdistuvassa valvonnassa ja takaisinperinnässä. Laissa säädettäisiin kuitenkin nykyistä tarkemmin noudatettavista menettelyistä. Lisäksi ehdotettuun toimeenpanolakiin nostettaisiin valtioneuvoston asetustasolta sellaisia säännöksiä, jotka koskevat yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteita. Esimerkkeinä tällaisista säännöksistä voidaan mainita esimerkiksi ehdotetut säännökset paikalla tehtävästä valvonnasta, valvonnan laajentamisesta sekä valvonnasta ilmoittamisesta.

Esityksessä ehdotetaan annettavaksi lisäksi laki Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle, jäljempänä *suorien tukien laki*, jota sovellettaisiin tilatukiasetuksessa tarkoitettujen tukien ja tilaneuvonnan tuen myöntämiseen ja maksamiseen sekä tilatukioikeuksien myöntämiseen, käyttöön, siirtoon, palauttamiseen ja luovuttamiseen. Samassa yhteydessä kumottaisiin voimassa oleva tilatukilaki kuitenkin siten, että tilatukilain nojalla annetut asetukset jäisivät edelleen voimaan kunnes toisin säädetään. Tilatukilakia on muutettu jo kuusi kertaa sen voimaantulon jälkeen, mistä johtuen lain rakenne ei enää ole selkeä.

Ehdotettuun suorien tukien lakiin siirrettäisiin osaksi säännöksiä voimassa olevasta tilatukilaista ja osa säännöksistä nostettaisiin laintasolle valtioneuvoston asetustasolta. Tukien, palkkioiden ja tilatukioikeuksien myöntämisperusteisiin ei kuitenkaan esitetä muutoksia eikä myöskään esimerkiksi tilatukioikeuksien siirtoon liittyvään sääntelyyn. Suorien tukien lailla ei muutettaisi nykyisiä käytäntöjä, vaan ehdotuksella pyritään paitsi selkeyttämään lainsäädäntöä myös saattamaan säädöstaso asianmukaiseksi. Suorien tukien lakiin siirrettäisiin tilatukilaista muun muassa säännökset tilatukioikeuksien käytöstä ja käyttöjärjestelmästä, erityistukioikeudesta, suoran tuen vähimmäismäärästä, asiakirjojen säilyttämisestä ja sukupolvenvaihdostilanteista. Valtioneuvoston asetustasolta nostettaisiin lain tasolle säännökset muun muassa

tilatukioikeuksien siirrosta, tilatukioikeuksien palauttamisesta ja luovuttamisesta kansalliseen varantoon sekä erityistuen ja tuotantoon sidotun tuen myöntämisperusteista. Tällä hetkellä tilatukilain 3 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin muun muassa tilatukiasetuksen 68 artiklan mukaisista tukimuodoista ja tuen myöntämisen perusteista. Laissa ei ole kuitenkaan perussäännöstä tukien myöntämisen edellytyksistä vaan niistä säädetään ainoastaan valtioneuvoston asetuksella. Tämän vuoksi lakiin ehdotetaan otettavaksi säännökset lypsylehmä- ja nautapalkkion, valkuais- ja öljykasvipalkkion, tärkkelysperunapalkkion, teuraskariitsan laatupalkkion ja uuhipalkkion myöntämisen edellytyksistä.

Esitykseen sisältyy lisäksi ehdotus linjan 2 -lain ja kansallisten tukien lain muuttamisesta lähinnä ehdotetun toimeenpanolain säännöksistä johtuen. Mainituista laeista kumottaisiin ne tukien toimeenpanoa koskevat säännökset, joista säädettäisiin keskitetysti toimeenpanolaisissa. Linjan 2 -lakiin ehdotetaan lisäksi tehtäväksi joitain teknisluonteisia muutoksia. Kansallisten tukien lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset tukihakemuksen peruuttamisesta sekä asiakirjojen säilyttämisestä. Tukihakemuksen peruuttamisesta säädetään tällä hetkellä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella ja asiakirjojen säilyttämisen osalta asiasta ei ole aiemmin säädetty. Ehdotettu asiakirjojen säilytysaika vastaisi suorien tukien laissa olevaa säilytysaikaa ja velvollisuus koskisi sellaisia asiakirjoja, joita ei toimiteta tuen myöntävälle viranomaiselle tukihakemuksen liitteenä.

3 Esityksen vaikutukset

3.1 Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei arvioida olevan vaikutuksia valtiontalouteen ja kuntatalouteen. Esityksessä ehdotetut eri viranomaisten tehtävät vastaavat voimassa olevaa käytäntöä eikä viranomaisten tehtäviin esitetä muutoksia. Maatalouden Euroopan unionin suorien tukien määrä eri tukityypeille vahvistettaisiin edelleen vuosittain valtion talousarvion käsittelyn yhteydessä. Vuoden 2012 valtion talousarvi-

ossa Euroopan unionin suorien tukien määrä oli yhteensä noin 539 miljoonaa euroa. Esityksen ei myöskään arvioida lisäävän maatalouden tukien toimeenpanoon tarvittavia henkilöresursseja.

3.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Esityksellä ei arvioida olevani vaikutuksia eri viranomaisten toimintaan ja toimivaltaan maatalouden tukien toimeenpanoon liittyvien tehtävien hoitamisen osalta. Ehdotetut eri viranomaisten tehtävät vastaavat kullekin viranomaiselle tällä hetkellä kuuluvia tehtäviä. Toimeenpanolain 24 §:n 3 momenttiin sisältyvä ehdotus siitä, että pienistä pinta-alaeroista johtuvat tuen vähennykset voitaisiin tehdä tuenhakijaa kuulematta, vähentäisi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten työtä ja nopeuttaisi valvontojen loppuun saattamista, koska momentissa tarkoitettuja tapauksia on vuosittain 5 000—8 000 kappaletta.

3.3 Vaikutukset tuenhakijoiden asemaan

Ehdotuksella ei arvioida olevan suoranaisia vaikutuksia tuenhakijoiden asemaan. Ehdotukseen sisältyvät tuen hakemista, myöntämistä, valvontaa ja tiedonantovelvollisuutta koskevat säännökset vastaavat voimassa olevaa lainsäädäntöä. Koska esityksessä nostettaisiin lain tasolle sellaisia säännöksiä, joista säädetään nykyisin esimerkiksi valtioneuvoston asetustasolla, tämän voidaan arvioida parantavan tuenhakijoiden oikeusturvaa. Tuenhakijan velvollisuuksia maataloustukien hakemiseen ja saamiseen liittyvään prosessiin ei ehdoteta muutettavaksi nykytilanteeseen verrattuna. Myöskään mahdollisuuden tehdä pienistä pinta-alaeroista johtuvat tuen vähennykset tuenhakijaa kuulematta ei arvioida heikentävän tuenhakijan oikeusturvaa, koska tuenhakijalla on mahdollisuus hakea oikaisua saamaansa tukipäätökseen ja mainituista pinta-alaeroista johtuvat tuen alennukset alle viiden aarin alalla ovat keskimäärin 25—35 euroa. Ehdotuksella pyritään lisäksi varmistamaan se, että tuet saadaan maksettua ajoissa tuenhakijoille, kun tukihakemusten käsittely hallinnossa nopeutuu.

4 Asian valmistelu

Maa- ja metsätalousministeriö asetti 21 päivänä lokakuuta 2011 työryhmän valmistelemaan ehdotusta täytäntöönpanolain, tukitehtävälain ja tilatukilain uudistamista sekä hankkeelle ohjausryhmän. Ennen työryhmän ja ohjausryhmän asettamista asiaa oli valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä. Ohjausryhmässä olivat edustettuina maa- ja metsätalousministeriö, valtiovarainministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, Maaseutuvirasto, Elintarviketurvallisuusvirasto, Tullihallitus, Elintarviketeollisuusliitto ry, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry ja Svenska Lantbruksproducentarnas Centralförbund SLC rf sekä asiantuntijoina Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja Salon kaupungin edustaja. Ohjausryhmä kuuli työnsä aikana myös Ahvenanmaan maakunnan hallituksen sekä Ahvenanmaan valtioviraston edustajia. Työryhmässä olivat edustettuina maa- ja metsätalousministeriö, Maaseutuvirasto, Elintarviketurvallisuusvirasto, Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja Salon kaupunki. Hallituksen esitysluonnos on viimeistelty maa- ja metsätalousministeriössä työryhmän ja ohjausryhmän linjausten mukaisesti.

Hallituksen esitysluonnoksesta on saatu lausunnot oikeusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä, Elintarviketurvallisuusvirastolta, Maaseutuvirastolta, Tullihallitukselta, Keski-Suomen, Uudenmaan sekä Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta, Itä-Suomen, Lounais-Suomen sekä Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoilta, Ahvenanmaan valtiovirastolta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä, Suomen Kuntaliitolta, Maidonjalostajien ja meijeritukkauppioiden liitto ry:ltä, Svenska Lantbruksproducentarnas Centralförbund SLC rf:ltä, Maatalousyrittäjien eläkelaitokselta, ProAgria keskusten liitolta ja Paliskuntain yhdistykseltä. Lisäksi esitysluonnoksesta on käyty Ahvenanmaan maakunnan hallituksen ja Ahvenanmaan valtioviraston kanssa erillinen neuvottelu, jossa oli läsnä myös oikeusministeriön edustaja.

Saaduissa lausunnoissa esitykseen suhtauttiin pääosin myönteisesti ja pidettiin hyvänä sitä, että maataloustukien toimeenpanoa koskevaa lainsäädäntöä selkeytetään. Lisäksi lausunnoissa pidettiin hyvänä sitä, että lain tasolle on nostettu säännöksiä asetustasolta perustuslain edellyttämällä tavalla. Saatuihin lausuntoihin sisältyi täsmennysehdotuksia sekä lakeihin että niiden perusteluihin ja näitä muutosehdotuksia on pyritty ottamaan asian jatkovalmistelussa mahdollisuuksien mukaan huomioon. Asetuksenantovaltuuksia koskeviin pykäliin on tehty tarkennuksia. Säännöksiä, jotka koskevat Ahvenanmaan valtionvirastoa, on tarkennettu ja täydennetty Ahvenanmaan maakunnan edustajien kanssa käydyssä neuvottelussa sovitulla tavalla.

Saatujen lausuntojen perusteella toimeenpanolakiin on tehty joitain merkittävämpiä muutoksia lausunnolla olleeseen ehdotukseen verrattuna. Laki on ensinnäkin lisätty säännös siitä, että tuenhakijan tai tämän edustajan olisi viranomaisen pyynnöstä annettava tarpeellinen apu valvonnan suorittamisessa. Asiallisesti vastaavansisältöinen säännös on nykyisin voimassa olevan täytäntöönpanolain 7 §:ssä. Laista on poistettu muiden kuin viranomaisten ylläpitämien rekistereiden ylläpitäjiltä velvollisuus luovuttaa tietoja, koska saatujen lausuntojen perusteella ilmeni, että säännös on monella tavalla ongelmallinen. Laista on lisäksi poistettu tiedoksiantoa koskeva säännös, koska se oli päällekkäinen hallintolain tiedoksiantoa koskevien säännösten kanssa.

Muutoksenhakua koskevaa säännöstä on muutettu siten, että Maaseutuviraston, elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen ja

Ahvenanmaan valtionviraston hallintopäätökseen saisi vaatia oikaisua päätöksen tehneeltä viranomaiselta. Näitä päätöksiä olisivat esimerkiksi tuen tai tilatukioikeuden myöntämistä koskevat päätökset. Muutos vastaa valtionhallinnossa tehtyjä linjauksia oikaisuvaatimuksen käyttöalan laajentamisesta ja tätä koskeva hanke on vireillä oikeusministeriössä yhteistyössä muiden ministeriöiden välillä. Edellä mainitut tukea koskevat päätökset rinnastuvat luonteeltaan kunnissa tehtäviin tukipäätöksiin. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saisi kuitenkin hakea muutosta valittamalla maaseutuelinkeinojen valituslautakuntaan kuten nykyisinkin.

Toimeenpanolain siirtymäsäännöstä on täydennetty siten, että kumottavan täytäntöönpanolain valvontaa koskevia pykäliä sovellettaisiin edelleen tiettyjen Euroopan unionin asetusten täytäntöönpanoon kunnes toisin säädetään. Asiaryhmiä, joihin valvontaa koskevia säännöksiä edelleen sovellettaisiin, olisivat kaupan pitämisen vaatimukset, tuotteiden jakelu vähävaraisimmille ja nimisuojarahjestelmän täytäntöönpano sekä luonnonmukainen tuotanto ja luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden merkinnät. Kolme ensimmäistä asiaryhmää koskevia Euroopan unionin säännöksiä uudistetaan parhaillaan. Niitä koskevat kansalliset täytäntöönpanosäännökset on tarkoitus antaa, kun uudistusten sisältö on selvillä. Luonnonmukaisen tuotannon osalta maa- ja metsätalousministeriössä on valmisteilla hallituksen esitys luonnonmukaista tuotantoa koskevaksi laintasoiseksi sääntelyksi.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki maatalouden tukien toimeenpanosta

1 luku Yleiset säännökset

1 §. *Lain soveltamisala.* Ehdotetun 1 §:n *1 momentin* mukaan toimeenpanolakia sovellettaisiin suorien tukien ja kansallisten tukien laissa tarkoitettujen tukien toimeenpanoon. Suorien tukien lain nojalla voitaisiin myöntää tilatukea, uuhipalkkiota ja tiettyjä tilatukiseutuksessa tarkoitettuja erityistukia kuten lypsylehmä- ja nautapalkkiota sekä tukea tilaneuvontaan. Kansallisten tukien lain nojalla voidaan myöntää tukea muun muassa kotieläintaloudelle, kasvintuotannolle, kasvihuone- ja luonnonhaittakorvauksen kansallisia lisäosia. Lakia sovellettaisiin myös linjan 2 -laissa tarkoitettujen tukien toimeenpanoon. Linjan 2 -lain nojalla voidaan myöntää muun muassa luonnonhaittakorvausta, maatalouden ympäristötukea, eläinten hyvinvoinnin tukea sekä ei-tuotannollisten investointien tukea. Linjan 2 -lain nojalla myönnettäviin tukiin liittyvien ohjelmien ja varojen hallinnointiin sovellettaisiin lisäksi, mitä maaseudun kehittämiseen liittyvien ohjelmien hallinnoinnista annetussa laissa (532/2006) säädetään kuten nykyisinkin

Ehdotetun *2 momentin* mukaan lakia sovellettaisiin myös satovahinkokorvausten ja poikkeuksellisista tulvista aiheutuneiden vahinkojen johdosta valtion varoista suoritettavien korvausten sekä energiahallintapalveluihin myönnettävien tukien toimeenpanoon, jollei muualla toisin säädetä. Momentti koskisi käytännössä satovahinkojen korvaamisesta annetun lain (1214/2000) ja poikkeuksellisten tulvien aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta annetun lain (284/1983) nojalla vahingon kärsineelle suoritettavia korvauksia. Energiahallintapalveluilla tarkoitettaisiin esimerkiksi maatilojen energiasuunnitelman laatimiseen ja maatilojen energiakatselmuksen suorittamiseen myönnettäviä tukia.

2 §. *Lain soveltaminen Ahvenanmaan maakunnassa.* Ehdotetun 2 §:n mukaan lakia sovellettaisiin Ahvenanmaan maakunnassa suorien tukien laissa ja kansallisten tukien laissa tarkoitettujen tukien toimeenpanoon, jos asia kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) nojalla valtakunnan lainsäädäntövaltaan. Maatalouden suorat tulotuet ja niitä koskevat tuen myöntämisen perusteet kuuluvat pääosin valtakunnan toimivaltaan. Poikkeuksena on luonnonhaittakorvaus ja maatalouden ympäristötuki, jotka kuuluvat Ahvenanmaan maakunnan toimivaltaan.

3 §. *Suhde muuhun lainsäädäntöön.* Ehdotetun *1 momentin* mukaan lakia sovellettaisiin Euroopan unionin varoista kokonaan tai osittain rahoitettujen tukien toimeenpanoon, jollei Euroopan unionin lainsäädännöstä muuta johdu. Maatalouden ja maaseudun kehittämisen sektorilla Euroopan unionin lainsäädäntö on lähes kokonaisuudessaan neuvoston tai komission asetuksia, jotka ovat jäsenvaltioissa suoraan sovellettavaa oikeutta. Asiallisesti vastaavansisältöinen säännös sisältyy nykyisin voimassa olevan täytäntöpanolain 1 §:ään.

Ehdotetun *2 momentin* mukaan suorien tukien lain, linjan 2 -lain ja kansallisten tukien lain säännöksiä sovellettaisiin, jos ne poikkeavat toimeenpanolain säännöksistä. Ehdotettu momentti on lähinnä informatiivinen, koska yleisten oikeusperiaatteiden mukaan erityislain säännökset tulevat sovellettavaksi yleislain säännösten sijaan, jos ne poikkeavat toisistaan.

4 §. *Määritelmät.* Pykälän *1 kohdan* mukaan rahoitusasetuksella tarkoitettaisiin yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 1290/2005.

Maksajavirastoasetuksella tarkoitettaisiin *2 kohdan* mukaan neuvoston asetuksen (EY) N:o 1290/2005 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä maksajavirastojen ja muiden elinten hyväksymisen sekä maataloustukirahaston ja maaseuturahaston tilien tarkastamisen ja hyväksymisen osalta annettua komission asetusta (EY) N:o 885/2006.

Pykälän 3 kohdan mukaan tilatukiasetuksella tarkoitettaisiin yhteisen maatalouspolitiikan suoria tukijärjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä ja tietyistä viljelijöiden tukijärjestelmistä sekä asetusten (EY) N:o 1290/2005, (EY) N:o 247/2006, (EY) N:o 378/2007 muuttamisesta ja asetuksen (EY) N:o 1782/2003 kumoamisesta annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 73/2009.

Pykälän 4 kohdan mukaan soveltamisasetuksella tarkoitettaisiin neuvoston asetuksen (EY) N:o 73/2009 täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä mainitussa asetuksessa säädettyjen viljelijöiden suorien tukien järjestelmien mukaisten täydentävien ehtojen, tuen mukauttamisen ja yhdenmisen hallinto- ja valvontajärjestelmän osalta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä viinialalle säädetyn tukijärjestelmän mukaisten täydentävien ehtojen osalta annettua komission asetusta (EY) 1122/2009.

Pykälän 5 kohdan mukaan osittain rahoitettujen tukien valvonta-asetuksella tarkoitettaisiin neuvoston asetuksen (EY) N:o 1698/2005 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä maaseudun kehittämisen tukitoimenpiteitä koskevien tarkastusmenettelyjen ja täydentävien ehtojen täytäntöönpanon osalta annettua komission asetusta (EU) N:o 65/2011.

Pykälän 6 kohdan mukaan täydentävillä ehdoilla tarkoitettaisiin tilatukiasetuksen 4—6 artiklassa tarkoitettuja tuen myöntämisen ehtoja.

2 luku **Viranomaisten tehtävät ja toimivalta**

Ehdotettuun 2 lukuun koottaisiin säännökset eri viranomaisten tehtävistä ja toimivallasta muun muassa tukijärjestelmien kehittämisessä ja toimeenpanossa, tukien myöntämisessä, valvonnan suorittamisessa sekä viranomaisten alueellisesta toimivallasta. Tukien myöntäminen pitää sisällään myös tuen myöntämisen edellytyksenä olevien tukioikeuksien myöntämisen sekä tuen maksamisen tuen myöntämispäätöksen perusteella. Ehdotetut pykälät ovat uusia, mutta ne vastaavat asialliselta sisällöltään nykyisin voi-

massa olevaa käytäntöä eri viranomaisten toimivallasta eikä tarkoituksena ole muuttaa nykyisiä viranomaisten toimivaltasuhteita. Viranomaisten toimivallasta säädetään nykyisin hyvin yleisellä tasolla ja erittelemättömästi tukitehtävälaisissa, täytäntöönpanolaisissa sekä eri maatalouden tukijärjestelmiä koskevissa substanssilaeissa. Euroopan unionin lainsäädännön edellyttämistä viranomaisista ja niiden nimeämisestä säädetäisiin tämän lain 7 luvussa.

5 §. Maa- ja metsätalousministeriö. Ehdotetun 5 §:n mukaan maa- ja metsätalousministeriö vastaisi yleisestä maatalouden tukihallinnon ohjauksesta ja kehittämisestä kuten nykyisinkin. Hieman samansisältöinen säännös sisältyy voimassa olevan täytäntöönpanolain 1 §:n 1 momenttiin. Lisäksi ministeriö vastaisi eri tukijärjestelmien ja Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman valmistelusta, varojen käytön suunnittelusta sekä tukiohjelman toteutumisen ja vaikutusten seurannasta. Myös tältä osin tehtävä kuuluu jo tällä hetkellä maa- ja metsätalousministeriölle, mutta asiasta ei ole säädetty lain tasolla.

6 §. Maaseutuvirasto. Ehdotetun 1 momentin mukaan Maaseutuvirasto vastaisi tukijärjestelmien ja Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman toimeenpanon suunnittelusta, toteutuksesta, kehittämisestä ja seurannasta sekä varojen käytön asianmukaisesta hallinnosta ja valvonnasta kuten nykyisin. Rahoitusasetuksen 6 artiklan mukaan maksajaviraston vastuulle kuuluvien tehtävien täytäntöönpanoa voidaan siirtää toiselle viranomaiselle tukien maksamista lukuun ottamatta. Tämän vuoksi lakiin ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että Maaseutuvirasto ohjaa ja valvoo tukijärjestelmien toimeenpanoa sekä muita viranomaisia näiden hoitaessa mainittuja maksajaviraston vastuulle kuuluvia tehtäviä. Vastaava säännös sisältyy voimassa olevan täytäntöönpanolain 2 §:n 3 momenttiin. Lisäksi Maaseutuvirasto vastaisi ehdotuksen mukaan tukeen liittyvien menojen tarkastamisesta ja hyväksymisestä, maksujen suorittamisesta sekä muista tukijärjestelmiin liittyvistä hallinnollisista tehtävistä.

Valtaosa maataloudelle myönnettävistä tuista myönnetään joko kunta- tai aluehallin-

totasolla. Poikkeuksena on kuitenkin ollut kansallisten tukien lain 6 §:n 2 kohdassa tarkoitettu kuljetusavustus, jonka myöntämistä Maaseutuvirasto on tehnyt päätöksen, minkä vuoksi pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös asiasta. Asian käsittelyyn Maaseutuvirastossa sovellettaisiin toimeenpanolain säännöksiä. Kuljetusavustusta on myönnetty esimerkiksi lihan ja maidon kuljettamiseen tietyillä pohjoisen tuen alueilla.

Tilatukiasetuksen 20 artiklan 3 kohdan mukaan kunkin jäsenvaltion on nimettävä viranomaisen vastaamaan asetuksen 4 luvussa (yhdistetty hallinto- ja valvontajärjestelmä) säädettyjen tarkastuksen ja valvonnan koordinoimista. Maaseutuvirasto on toiminut mainittuna viranomaisena, mutta asiasta ei ole säädetty lain tasolla. Asiasta olisi kuitenkin asianmukaista säätää lailla, minkä vuoksi lakiin ehdotetaan otettavaksi pykälän 3 momenttiin säännös Maaseutuviraston toimimisesta edellä mainittuna koordinaatioviranomaisena.

7 §. Elintarviketurvallisuusvirasto. Elintarviketurvallisuusviraston tehtävistä ei ole aiemmin säädetty yksityiskohtaisemmin lain tasolla maatalouden tukien toimeenpanon osalta. Tämän vuoksi lakiin ehdotetaan otettavaksi säännös Elintarviketurvallisuusviraston tehtävistä siten, että Elintarviketurvallisuusvirasto ohjaisi ja valvoisi täydentävien ehtojen noudattamisen valvontaa kansanterveyden sekä eläinten ja kasvien terveyden ja eläinten hyvinvoinnin aloilla. Kyseinen tehtävä kuuluu Elintarviketurvallisuusviraston vastuulle jo nyt. Lisäksi ehdotetun 7 §:n mukaan Elintarviketurvallisuusvirasto suorittaisi muita täydentävien ehtojen valvontaan liittyviä tehtäviä siten kuin lain 5 luvussa säädetään. Tällainen tehtävä olisi esimerkiksi tilojen valitseminen valvontaan tiettyjen täydentävien ehtojen osalta, mikä kuuluu Elintarviketurvallisuusviraston tehtäviin nykyisinkin.

8 §. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tehtävistä eri tukien myöntämisestä ei ole tällä hetkellä kootusti ja eritellysti säädetty lain tasolla. Ehdotetussa 8 §:n 1 momentissa säädettäisiin niiden tukien ja tukioikeuksien myöntämisestä sekä tukioikeuksiin liittyvistä muista päätöksistä, jotka tehdään elin-

keino-, liikenne ja ympäristökeskuksissa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tekisi päätöksen maatalouden ympäristötuen erityistuen ja ei-tuotannollisten investointien tuen myöntämisestä sekä kansallisista varoista myönnettävistä puutarhatuotteiden sekä metsämarjojen ja -sienten varastoinnin tuesta, kasvihuonetuotannon tuesta, porotalouden tuesta ja mehiläistalouden tuesta. Lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tekisi päätöksen tilatukioikeuksien myöntämisestä, niiden arvon uudelleen määrittelystä ja käyttämättömien tai perusteettomasti myönnettyjen tilatukioikeuksien luovuttamisesta sekä uuhipalkkio-oikeuksista. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tekisi päätöksen myös maatalousyrittäjien opintorahan myöntämisestä ja energiahallintapalveluihin myönnettävistä tuista. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille ehdotetut tehtävät kuuluvat niille jo nykyisinkin eikä niille siten ehdoteta uusia tehtäviä nykytilanteeseen verrattuna.

Ehdotetun 2 momentin mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus suorittaisi kuten nykyisin myös tukien ja täydentävien ehtojen valvontaa siten kuin toimeenpanolain 5 luvussa säädetään.

9 §. Aluehallintovirasto. Aluehallintovirastolle kuuluu nykyisin tehtäviä, jotka koskevat täydentävien ehtojen valvontaa, mutta niistä ei ole tarkemmin lailla säädetty. Ehdotetun 9 §:n mukaan Aluehallintovirasto suorittaisi täydentävien ehtojen valvontaa siten kuin lain 5 luvussa säädetään. Aluehallintoviraston läänineläinlääkärit valvovat muun muassa elintarvikelain, eläintautilain ja eläinsuojelulain säännösten noudattamista täydentävien ehtojen osalta. Aluehallintoviraston tehtävistä täydentävien ehtojen valvonnan osalta säädettäisiin tarkemmin lain 25 §:ssä.

10 §. Ahvenanmaan valtionvirasto. Ahvenanmaan valtionviraston tehtävistä ei ole tällä hetkellä tarkemmin säädetty lain tasolla, vaikka sille kuuluu tiettyjen maatalouden tukien myöntäminen sekä tiettyjen valvontatehtävien suorittaminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin Ahvenanmaan valtionviraston tehtävistä siltä osin kuin tukijärjestelmät kuuluvat valtakunnan toimivaltaan. Ehdotuksen mukaan Ahvenanmaan valtionvirasto tekisi Ahvenanmaan maakunnassa päätöksen tila-

tukioikeuksien myöntämisestä kansallisesta varannosta, tilatukioikeuksien arvon uudelleen määrittelystä sekä käyttämättömien tai perusteettomasti myönnettyjen tukioikeuksien luovuttamisesta sekä uuhipalkkio-oikeuksista. Lisäksi Ahvenanmaan valtionvirasto tekisi Ahvenanmaan maakunnassa päätöksen kansallisten tukien lain nojalla myönnettävistä tarkoitettun puutarhatuotteiden varastoinnin tuesta, kasvihuonetuotannon tuesta ja mehiläistalouden tuesta. Ehdotetut Ahvenanmaan valtionviraston tehtävät vastaavat nykyistä tilannetta.

Ehdotetun *2 momentin* mukaan Ahvenanmaan valtionvirasto suorittaisi lisäksi tukien ja täydentävien ehtojen valvontaa Ahvenanmaan maakunnassa siten kuin lain 5 luvussa säädetään. Mainitut tehtävät kuuluvat tälläkin hetkellä Ahvenanmaan valtionvirastolle.

11 §. Kunta. Kunnan tehtävistä eri tukien tai tukioikeuksien myöntämisestä ei tällä hetkellä säädetä kootusti ja eritellysti lain tasolla. Ehdotetussa *1 momentissa* säädettäisiin sellaisten tukien ja palkkioiden myöntämisestä sekä tukioikeuksiin ja tuotannosta irrotettuun tukeen liittyvistä päätöksistä, jotka tehdään kunnissa. Kunta tekisi ensinnäkin päätöksen lypsylehmäpalkkion, nautapalkkion, valkuais- ja öljykasvipalkkion, tärkkelysperunapalkkion, teuraskaritsan laatupalkkion ja uuhipalkkion myöntämisestä. Kunta tekisi lisäksi päätöksen kansallisten tukien lain nojalla myönnettävistä tuista lukuun ottamatta puutarhatuotteiden sekä metsämarjojen ja -sienten varastoinnin tukea, kasvihuonetuotannon tukea, porotalouden tukea ja mehiläistalouden tukea. Kunta päättäisi myös luonnonhaittakorvauksen, maatalouden ympäristötuen ja eläinten hyvinvoinnin tuen myöntämisestä, tilatukioikeuden siirtämisestä sekä kansallisten tukien laissa tarkoitettun kotieläintilan hehtaarituen enimmäisalnan ja sika- ja siipikarjatalouden tuotannosta irrotettua tuen viitemäärän siirtämisestä ja jakamisesta. Momentissa kunnille ehdotetut tehtävät kuuluvat niille jo nykyisin eikä kunnille siten esitetä uusi tehtäviä nykytilanteeseen verrattuna.

Ehdotetun *2 momentin* mukaan laissa kunnasta säädetty koskisi myös kuntayhtymää sekä maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa annetussa laissa (210/2010) tarkoitettu-

ja yhteistoiminta-alueita, jotka aloittavat toimintansa viimeistään vuoden 2013 alusta lukien.

12 §. Viranomaisen alueellinen toimivalta. Lain 12 §:ssä säädettäisiin keskitetysti viranomaisten alueellisesta toimivallasta nykytilanteen mukaisesti. Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin pääsäännöstä, jonka mukaan toimivaltainen olisi se viranomainen, jonka toimialueella maatilan talouskeskus sijaitsee. Jos maatilalla ei ole talouskeskusta, toimivaltainen olisi se viranomainen, jonka toimialueella pääosa maatilan pelloista sijaitsee. Vastaavansisältöinen säännös on esimerkiksi linjan 2 -lain 13 §:ssä.

Joidenkin tukien osalta viranomaisen alueellinen toimivalta ratkeaisi pääsäännöstä poiketen ja näistä tilanteista säädettäisiin *2 momentissa*. Jos kyseessä on ei-tuotannollinen investointi, toimivaltainen viranomainen olisi se, jonka toimialueella investointi toteutetaan. Metsämarjojen ja sienten varastointituen osalta ratkaiseva olisi varaston sijaintipaikka, mehiläistalouden tuen osalta mehiläistalouden harjoittajan toimintatapa ja sellaisen maatalousyrittäjän, joka ei harjoita maataloutta, maatalousyrittäjän opintorahan osalta hakijan asuinpaikkakunta. Jos maatalouden ympäristötuen erityistukisopimuksen hakijana on rekisteröity yhdistys, toimivaltainen viranomainen olisi se, jonka toimialueella sopimuksen kohteena oleva alue sijaitsee. Ehdotus vastaa nykyisiä alueellisen toimivallan määräytymisperusteita, mutta asiasta ei ole ei-tuotannollista investointia ja ympäristötuen erityistukisopimusta lukuun ottamatta säädetty lain tasolla.

Ehdotetun *3 momentin* mukaan porotalouden tukea koskevassa asiassa toimivaltainen viranomainen olisi Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Kansallisten tukien lain nojalla voidaan maksaa porotalouden harjoittajille eläinkohtaista eloporotukea. Tällä hetkellä päätökset eläinkohtaisesta porotalouden tuesta tehdään siinä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa, jonka alueella tuenhakijan paliskunta sijaitsee. Eloporotuen myöntämisen keskittäminen Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen on perusteltua ensinnäkin yhdenmukaisuuden vuoksi, koska Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hoitaa jo nykyisin muiden

porotaloutta koskevien tukien ja korvausten myöntämisen porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain (986/2011) 49 §:n ja porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain (987/2011) 11 §:n nojalla. Ehdotus on perusteltu myös hallinnon tehokkuuden ja henkilöstöresurssien näkökulmasta, koska eloporo-tuen kokonaismäärästä yli 90 prosenttia myönnetään Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen alueella. Myös tuenhakijoista, joita on noin 940 kappaletta, hieman yli 90 prosenttia on Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialueella.

3 luku Tuen hakumenettely

Lain 3 lukuun koottaisiin säännökset tuen hakumenettelystä. Tuen hakemisen katsotaan sisältävän myös esimerkiksi tukioikeuksien hakemisen, koska tukioikeuden hallinta on edellytyksenä tuen saamiselle. Tuen hakemista koskevia säännöksiä on tällä hetkellä kansallisten tukien laissa, tilatukilaissa ja linjan 2 -laissa, jotka ehdotetaan kumottavaksi tähän hallituksen esitykseen sisältyen. Ehdotetut säännökset vastaavat voimassa olevaa käytäntöä, vaikkei kaikista seikoista ole tällä hetkellä lain tasoista sääntelyä. Asiakirjan kirjallisella toimittamistavalla tarkoitettaisiin myös sähköisen tukihakujärjestelmän kautta toimitettavia tietoja.

13 §. Tuen hakeminen. Pykälän 1 momentin mukaan tukea koskeva hakemus olisi tehtävä Maaseutuviraston vahvistamalla lomakkeella kuten nykyisinkin. Lomake voisi olla joko perinteinen paperinen lomake tai sähköisessä järjestelmässä oleva lomake. Valtaosaa maatalouden suoria tukia on tällä hetkellä mahdollista hakea sähköisen tukihakujärjestelmän kautta. Vuonna 2012 sähköisesti tukea haki päätukihaussa noin 45 prosenttia tuenhakijoista. Hakemus olisi nykyisen käytännön mukaisesti edelleen allekirjoitettava. Tältä osin vastaava säännös sisältyy voimassa olevan tukitehtävälain 2 a §:ään. Sähköisesti tukea hakettaessa hakija tunnustetaan sähköisessä tukihakujärjestelmässä. Hakemukseen olisi liitettävä tuen myöntämisen edellytysten kannalta tarpeelliset selvitykset, joista Maaseutuvirasto voisi ehdotetun

3 momentin mukaan antaa tarkempia määräyksiä.

Pykälän 2 momentin mukaan tukea koskevaan ilmoitukseen sovellettaisiin tämän lain säännöksiä tukea koskevan hakemuksen muodosta, tarvittavista selvityksistä sekä hakemuksen toimittamisesta. Tukea koskeva ilmoitus on esimerkiksi osallistumisilmoitus maidon tuotantotukijärjestelmään.

Ehdotetun 3 momentin mukaan Maaseutuvirasto voisi antaa tarkempia määräyksiä tuen hakemiseen tai ilmoitusten tekemiseen käytettävistä lomakkeista ja niiden liitteistä, muista tuen hakijalta tai saajalta edellytettävistä selvityksistä sekä hakemuksessa ilmoitettujen tietojen muuttamisen määräajasta. Ehdotus vastaa Maaseutuviraston nykyisiä määräyksenantovaltuuksia.

14 §. Tuen hakeminen yhteisesti. Tuen hakemisesta tilanteessa, jossa hakemus koskee useamman kuin yhden tahon hallitsemaa tilaa, ei ole tällä hetkellä lain tasolla säädetty. Käytännössä on kuitenkin edellytetty, että kaikkien tilan omistajien on allekirjoitettava hakemus yleisistä oikeusperiaatteista ja nimenkirjoitusoikeuksia koskevien muualla laissa olevien säännösten perusteella. Asiasta ehdotetaan kuitenkin otettavaksi selvyuden vuoksi nimenomainen säännös toimeenpanolakiin. Ehdotetun 1 momentin mukaan kaikkien tilan haltijoiden olisi allekirjoitettava kirjallisesti toimitettu hakemus, jos tukea koskeva hakemus koskee tilaa, jota hallitsee useampi kuin yksi luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö yhdessä. Tilan haltijat voisivat kuitenkin luonnollisesti valtuuttaa yhden luonnollisen henkilön allekirjoittamaan hakemuksen, ilmoittamaan hakemuksen käsittelemiseksi tarvittavat tiedot ja vastaanottamaan tukea koskevat asiakirjat viranomaisilta, mikä on tälläkin hetkellä käytäntö valtaosan tuenhakijoiden kohdalla.

Lakiin ehdotetaan otettavaksi selkeyden vuoksi nimenomainen säännös siitä, että tuenhakijat vastaisivat yhteisvastuullisesti hakemuksesta ja siihen sisältyvien tietojen täydellisyydestä ja virheettömyydestä. Mainittua seikkaa koskeva säännöstä ei ole aikaisemmin ollut maatalouden tukia koskevissa laeissa, mutta käytännössä esimerkiksi takaisinperintätilanteissa on katsottu yleisten oikeusperiaatteiden ja muun lainsäädännön

mukaisesti, että perintä voidaan kohdistaa yhteisvastuullisesti kaikkiin tuensaajiin. Pykälän *2 momenttiin* ehdotettu säännös vastaa siis sekä nykyistä käytäntöä että vakiintunutta toimintatapaa.

15 §. Hakemuksen toimittaminen ja vireille tulo. Pykälän *1 momentin* mukaan tukea koskevan hakemuksen katsottaisiin tulleen vireille, kun se on saapunut toimivaltaiselle viranomaiselle. Jos toimivaltaiselle viranomaiselle osoitettu tukea koskeva hakemus tai siihen liittyvä asiakirja toimitetaan postitse, hakemus tai asiakirja katsottaisiin kuitenkin määräajassa toimitetuksi, jos se on leimattu postissa viimeistään määräajan viimeisenä päivänä. Ehdotettu säännös vastaa voimassa olevaa lainsäädäntöä ja vastaava säännös sisältyy esimerkiksi voimassa olevan kansallisten tukien lain 25 §:n 2 momenttiin. Maaseutuvirasto asettaisi ehdotuksen mukaan tukea koskevien hakemusten jättämisen määräajan kuten nykyisin.

Ehdotetun *2 momentin* mukaan Maaseutuvirasto antaisi tarkemmat määräykset tukea koskevan hakemuksen sekä muiden lomakkeiden ja selvitysten jättämisen määräajoista kuten nykyisin.

16 §. Tiedonantovelvollisuus. Pykälässä säädettäisiin tuenhakijan tiedonantovelvollisuudesta nykyisen käytännön mukaisesti. Pykälän *1 momentin* mukaan tuenhakijan olisi annettava viranomaiselle tuen myöntämisen ja maksamisen edellytyksiä koskevat oikeat ja riittävät tiedot. Tällaisia tietoja olisivat esimerkiksi viljelyalat, viljeltävät kasvilajikkeet, eläinlajit ja eläinten lukumäärä.

Jos tuenhakija havaitsee, että tukea koskevassa hakemuksessa on virhe tai se on muuttunut virheelliseksi, tämän olisi ehdotetun *2 momentin* mukaan viipymättä ilmoitettava kirjallisesti mainitusta seikasta toimivaltaiselle viranomaiselle.

Tuenhakija olisi myös velvollinen ilmoittamaan ehdotetun *3 momentin* mukaan sellaisesta olosuhteiden muutoksesta, joka saattaa vaikuttaa tuen määrään taikka aiheuttaa tuen takaisinperinnän tai maksamisen keskeyttämisen taikka tuen lakkauttamisen. Ilmoitus olisi tehtävä kirjallisesti toimivaltaiselle viranomaiselle viimeistään kymmenen työpäivän kuluessa siitä, kun hakija tai tuensaaja sai tiedon olosuhteen muutoksesta. Tällainen

tilanne voisi olla esimerkiksi karjan tuhoutuminen tulipalossa. Kymmenen päivän aikaraja on ollut käytössä Euroopan unionin kokonaan tai osittain rahoittamien tukien osalta, mutta kansallisten tukien lain nojalla myönnettävien tukien osalta ehdotus on muutos nykyiseen käytäntöön, koska kansallisten tukien lain nojalla myönnettävien tukien osalta ilmoitus on tullut tehdä viipymättä. Ehdotusta pidetään perusteltuna eri tukia koskevien käytäntöjen yhdenmukaistamiseksi. Kirjallisena ilmoituksena pidettäisiin myös sähköisen tukihakujärjestelmän kautta tehtyä ilmoitusta. Ilmoitusvelvollisuus koskisi hakijan lisäksi myös tuensaaja tai tämän oikeudenomistaja. Asiallisesti vastaavansisältöinen säännös sisältyy esimerkiksi voimassa olevan linjan 2 -lain 11 §:n 2 momenttiin.

17 §. Hakemuksen peruuttaminen. Pykälän *1 momenttiin* ehdotetaan otettavaksi yleissäännös hakemuksen peruuttamisesta, minkä mukaan tukea koskeva hakemus voitaisiin peruuttaa kokonaan tai osittain kuten nykyisinkin. Sekä hakijan oikeusturvan että muun muassa tarkastusten edellyttämän dokumentaation varmistamiseksi ehdotetaan, että hakemuksen peruuttamisesta olisi ilmoitettava kirjallisesti toimivaltaiselle viranomaiselle. Euroopan unionin kokonaan tai osittain rahoittamien tukien osalta Euroopan unionin lainsäädännössä on selkeät säännökset siitä, miltä osin ja minkä ajankohdan jälkeen hakemusta ei voida enää peruuttaa.

Pykälän *2 momenttiin* otettaisiin viittaus siitä, että kansallisten tukien lain nojalla myönnettävien tukien osalta hakemuksen peruuttamisesta säädettäisiin lisäksi tähän esitykseen sisältyvässä ehdotuksessa kansallisten tukien lain muuttamisesta annettavan lain 25 §:ssä.

18 §. Hakemuksen siirtäminen. Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin tukea koskeva hakemuksen siirtämisestä ensinnäkin siten, että hakemus voitaisiin siirtää kokonaan tai osittain maatilalle uudelle haltijalle kuten nykyisin. Hakemuksen siirrolle voitaisiin asettaa määräaika, jonka jälkeen hakemusta ja sen nojalla myönnettyä tukea ei voisi enää tukivuoden aikana siirtää uudelle haltijalle. Tarvittavan dokumentaation varmistamiseksi edellytettäisiin, että hakemuksen siirto olisi tehtävä kirjallisesti Maaseutuviraston tarkoi-

tusta varten vahvistamalla lomakkeella. Ehdotus vastaa voimassa olevaa käytäntöä.

Ehdotetun *2 momentin* mukaan valtioneuvoston asetuksella annettaisiin tarkempia säännöksiä hakemuksen siirtämisessä noudatettavasta menettelystä. Maaseutuvirasto voisi antaa tarkempia määräyksiä hakemuksen siirtämiseen käytettävistä lomakkeista ja hakemuksen siirtoa koskevan selvityksen esitystavasta sekä määräajasta.

4 luku **Hakemuksen käsittely viranomaisessa ja päätöksenteko**

19 §. *Tukea koskeva päätös.* Pykälän *1 momentissa* ehdotetaan, että automaattisen tietojenkäsittelyn avulla tehty tukea koskeva päätös sekä asian käsittelyyn liittyvät asiakirjat voitaisiin allekirjoittaa koneellisesti. Sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain (13/2003) 20 §:n 2 momentin mukaan hallintoviranomaisen toiminnassa syntyneiden asiakirjojen koneellisesta allekirjoittamisesta säädetään erikseen. Koneellisen allekirjoituksen käyttäminen on yksinkertaisempi menettely kuin sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain 16 §:ssä tarkoitettu asiakirjan sähköinen allekirjoittaminen, minkä vuoksi lakiin ehdotetaan otettavaksi säännös asiasta.

Ehdotetun *2 momentin* mukaan Maaseutuvirasto voisi antaa määräyksiä tukea koskevaan päätöksentekoon käytettävistä lomakkeista, maksuaineiston käsittelystä, maksutavoista ja maksujen kirjaamisesta tietojärjestelmään. Edellä mainitut seikat ovat teknisluonteisia tuen myöntämismenettelyyn liittyviä seikkoja, joista Maaseutuvirasto antaa tälläkin hetkellä määräyksiä.

20 §. *Oikaisu.* Jos tuenhakija on saanut tukea vähemmän kuin tämän olisi pitänyt saada tai tuki on perusteettomasti kokonaan evätty, viranomainen voisi ehdotetun *20 §:n* mukaan oikaista virheellisen päätöksen sen lainvoiman estämättä ja ilman eri hakemusta. Päätöksen oikaisemisen edellytyksenä olisi kuitenkin se, että tarkoitusta varten on käytettävissä varoja. Säännös on tarpeen sen vuoksi, että Suomessa voidaan maksaa esimerkiksi kansallisten tukien lain nojalla myönnettäviä tukia ainoastaan siihen määrään saakka, mikä komission päätökset mahdollistavat eri

tukimuotojen ja tukialueiden osalta. Ehdotus vastaa voimassa olevan tukitehtävälain 6 §:n 1 momenttia.

21 §. *Tuelle maksettava korko.* Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin voimassa olevan tukitehtävälain 6 §:n 2 momenttia asiallisesti vastaavasti oikaisun perusteella tai viranomaisen virheen johdosta maksamatta jääneelle tuelle maksettavasta korosta. Jos tuenhakijalle myönnetään tukea, myönnetyn tuen määrää korotetaan oikaisun johdosta tai tuenhakijalle maksetaan viranomaisen virheen johdosta maksamatta jäänyt tuki, oikaisun kohteena olevalle tai maksamatta jääneen tuen määrälle maksettaisiin kiinteää kuuden prosentin vuotuista korkoa. Maksettavan koron suuruutta ei ole muutettu kertaakaan tukitehtävälain voimassaolon aikana korkotasojen muutoksista huolimatta, joten ehdotettu korkotaso on edelleenkin perusteltu. Korko laskettaisiin siitä päivästä, jolloin oikaistava päätös oli tehty, oikaisupäätöksen tekopäivään saakka. Korkoa ei kuitenkaan maksettaisi, jos oikaisun tarve on johtunut tuenhakijan toiminnasta.

Muutoksenhaun johdosta korotetulle tuen määrälle maksettavasta korosta säädettäisiin pykälän *2 momentissa* asiallisesti vastaavasti kuin voimassa olevassa tukitehtävälain 7 §:n 3 momentissa. Jos tuenhakijalle myönnetään muutoksenhaun johdosta tukea tai tuen määrää korotetaan, tälle määrälle voitaisiin maksaa kiinteää kuuden prosentin vuotuista korkoa. Korko laskettaisiin valituksenalaisen päätöksen tekopäivästä muutoksenhakuviranomaisen päätöksen tekopäivään saakka. Momentissa tarkoitettu muutoksenhakuviranomainen olisi tapauksesta riippuen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Ahvenanmaan valtionvirasto tai maaseutuelinkeinon valituslautakunta. Koron maksamisesta päättäisi muutoksenhakuviranomainen kuten nykyisin.

5 luku **Valvonta**

22 §. *Paikalla tehtävä valvonta ja valvonnan laajentaminen.* Paikalla tehtävästä valvonnasta, viranomaisten tehtävistä valvontaan tehtävien otantojen osalta sekä valvonnan laajentamisesta ei ole tällä hetkellä perussäännöksiä lain tasolla, vaan näistä sei-

koista säädetään joko Euroopan unionin lainsäädännössä tai kansallisesti valtioneuvoston asetustasolla. Peruseriaatteista paikalla tehtävästä valvonnasta ja viranomaisten tehtävistä on kuitenkin asianmukaista säätää lain tasolla ja antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Edellä sanotusta johdetaan pykälän 1 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että Maaseutuvirasto valitsisi otannalla eri tukijärjestelmien osalta tuen hakijat, joihin kohdistetaan paikalla tehtävä valvonta. Asiasta säädetään tällä hetkellä esimerkiksi vuodelta 2012 maksettavien kansallisten kasvintuotannon tukien ja kotieläintukien valvonnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (169/2012) 5 §:n 1 momentissa. Maaseutuvirasto on suorittanut momentissa tarkoitettuja otannat koko viraston toiminnan ajan. Valvontaan valittavien tuen hakijoiden määrä vaihtelee eri tukijärjestelmissä, mutta yleisin vähimmäisvalvontamäärä on viisi prosenttia tuenhakijoista. Euroopan unionin kokonaan rahoittamien tukien osalta valvontamäärästä säädetään soveltamisasetuksessa, Euroopan unionin osittain rahoittamien tukien osalta osittain rahoitettujen tukien valvonta-asetuksessa ja kansallisten tukien osalta valvontamäärät säädetään vuosittain annettavassa valtioneuvoston asetuksessa. Paikalla tehtävästä valvonnasta on yksityiskohtaista sääntelyä edellä mainituissa Euroopan unionin asetuksissa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Maaseutuviraston ja Elintarviketurvallisuusviraston tehtävistä täydentävien ehtojen valvontojen valvontaan valittavien tilojen osalta. Asiasta ei ole aiemmin säädetty lailla, mutta ehdotus vastaa viranomaisten nykyistä työnjakoa asiassa. Maaseutuvirasto valitsisi otannalla tilat täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten sekä ympäristöön liittyvien lakisääteisten hoitovaatimusten valvontaan. Maaseutuvirasto valitsee nämä tilat myös Ahvenanmaan maakunnan alueelta. Elintarviketurvallisuusvirasto valitsisi otannalla tilat valvontaan muiden täydentävien ehtojen osalta Maaseutuviraston tekemän otannan tuloksista riippumatta. Täydentävien ehtojen vähimmäisvalvontamäärästä säädetään soveltamisasetuksessa. Pääsääntöisesti täydentävien ehtojen valvontaan valitaan yksi prosenttia tuenhakijoista. Poikke-

uksena edelliseen on eläinten merkitsemisen ja rekisteröinnin valvonta, johon valitaan kolme prosenttia tuenhakijoista.

Ehdotettuun 3 momenttiin otettaisiin yleissäännös valvontojen laajentamisesta. Valvontojen laajentamisesta annettaisiin edelleen tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella. Yleissäännöksen mukaan valvonta olisi laajennettava toimeenpanolaissa tarkoitettua tukea tai täydentäviä ehtoja koskeva valvonnaksi, jos toimeenpanolaissa tarkoitettua valvonnan tai muun valvonnan yhteydessä havaitaan tai valvonnan suorittavan viranomaisen tietoon tulee toimeenpanolaissa tarkoitettua tuen myöntämisen edellytyksiä tai täydentävää ehtoa koskeva virhe tai laiminlyönti. Ehdotuksella ei muuteta nykyistä käytäntöä, vaan tarkoituksena on ainoastaan nostaa lain tasoista sääntelyä edellyttävä perussäännös lain tasolle, koska asiasta säädetään tällä hetkellä ainoastaan valtioneuvoston asetustasolla. Jos esimerkiksi tukivalvonnassa tilalla havaitaan täydentävien ehtojen laiminlyönti, valvonta tulisi laajentaa myös täydentävien ehtojen valvonnaksi. Tällainen tilanne voisi olla kyseessä esimerkiksi silloin, kun tilalla suoritetaan Euroopan unionin kokonaan rahoittaman eläinpalkkion valvontaa. Jos eläimillä havaitaan merkinnän ja rekisteröinnin puutteita valvonta laajennetaan täydentävien ehtojen eläinten merkitsemistä ja rekisteröintiä koskeva. Jos esimerkiksi ympäristötuen valvonnassa havaitaan piennarta koskevan vaatimuksen laiminlyönti, tulee tilalle tehdä myös täydentävien ehtojen valvonta hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten osalta. Jos taas täydentävien ehtojen valvonnassa havaitaan tuen myöntämisen edellytyksiä koskeva virhe, valvonta tulisi laajentaa koskemaan myös kyseistä tukijärjestelmää. Jos esimerkiksi täydentävien ehtojen eläinten hyvinvoinnin valvonnassa havaitaan virheitä, jotka ovat eläinten hyvinvointituen ehtona, valvonta laajennettaisiin koskemaan myös eläinten hyvinvointitukea. Valvontaa tulisi laajentaa myös niissä tilanteissa, joissa jonkin toisen valvonnan yhteydessä havaitaan jokin tuen tai täydentävien ehtojen laiminlyönti. Esimerkiksi kunnan eläinlääkäri voi muuta kuin tässä laissa tarkoitettua valvontaa suorittaessaan havaita tukea hakeneella tilalla eläinten hyvinvoinnin osalta sellai-

sia puutteita, että valvonta pitäisi laajentaa koskemaan eläinten hyvinvointia koskevia täydentäviä ehtoja. Valvonnan laajentaminen voisi tulla kyseeseen myös esimerkiksi silloin, kun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen viranomaiset suorittavat ympäristölupaan liittyvää valvontaa, jolloin havaitaan esimerkiksi puutteellinen lantala.

Ehdotetun *4 momentin* mukaan viranomaisen voisi edellä tarkoitettujen otantojen tuloksista riippumatta tehdä tuenhakijaa koskevan tarkastuksen, jos viranomaisen tietoon muutoin tulee tuen myöntämisen edellytyksiä tai täydentäviä ehtoja koskeva virhe tai laiminlyönti tai viranomaisen muutoin pitää sitä tarpeellisena. Tällainen tilanne voisi olla esimerkiksi silloin, kun aikaisempien valvontojen perusteella voidaan olettaa, että tuenhakija toistuvasti rikkoo tuen ehtoja tai täydentävien ehtojen vaatimuksia, vaikkei tila tulisikaan valvottavaksi otannan perusteella.

Ehdotettu *5 momentti* koskisi viranomaisen velvollisuutta informoida toista toimivaltaista viranomaista siinä tilanteessa, että viranomaisen havaitsee valvonnan yhteydessä sellaisia seikkoja, joiden johdosta tilalla tulisi suorittaa esimerkiksi täydentävien ehtojen valvonta tai jotain tukityyppiä koskeva valvonta. Jos esimerkiksi aluehallintoviraston eläinlääkäri tekee täydentävien ehtojen tarkastuksen eläinten hyvinvoinnin osalta ja huomaa tarkastuksessa sellaisia seikkoja, että tilalla pitäisi tehdä myös eläinten hyvinvointituen tarkastus, jonka suorittaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tarkastaja, havaituista puutteista tulisi ilmoittaa toimivaltaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, jotta tukivalvonta tulisi asianmukaisesti suoritettua. Edellä sanotun perusteella lakiin ehdotetaan otettavaksi säännös ilmoitusvelvollisuudesta 3 ja 4 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa toimivaltaiselle elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukselle tai aluehallintovirastolle.

Ehdotetun *6 momentin* mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä paikalla tehtävästä valvonnasta ja valvonnan laajentamisesta. Valvonnan laajentamisesta säädetään sekä Euroopan unionin lainsäädännössä että nykyisin voimassa olevissa eri valvontaa koskevissa valtioneuvoston asetuksissa. Valvonnan laajentamises-

ta säädetään esimerkiksi Euroopan yhteisön kokonaan tai osittain rahoittamien pinta-alaperusteisten tukien valvonnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (591/2007) 6 §:ssä ja kansanterveyttä sekä eläinten ja kasvien terveyttä, taudeista ilmoittamista, eläinten hyvinvointia sekä eläinten tunnistusta ja rekisteröintiä koskevien täydentävien ehtojen valvonnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (118/2010) 11—14 §:ssä. Nykyisen tarkemman sääntelyn perusteella laajennusvalvonta tehdään vain sitä säännöstä tai indikaattoriryhmää koskien, jonka osalta laiminlyönti on havaittu. Jos esimerkiksi eläinsuojelutarkastuksessa huomataan lypsykarjatilalla puutteita sellaisissa valvontakohteissa, jotka ovat valvontaindikaattoreita myös täydentävien ehtojen nautojen hyvinvoinnin indikaattoriryhmässä, laajennetaan valvonta koskemaan hyvinvointia. Valvontaa ei silloin tehdä esimerkiksi maidontuotantotilojen hygienian osalta. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin lisäksi antaa tarkempia säännöksiä tukiehtojen valvonnasta soveltamisasetuksen ja osittain rahoitettujen tukien valvonta-asetuksen edellyttämässä laajuudessa sekä vähimmäisvalvontamäärästä, valvonnassa noudatettavasta menettelystä, perus- ja kasvulohkojen ulko- ja sisärajojen määrittämisestä ja mittausmenetelmästä, -tavasta ja -tarkkuudesta sekä mittapoikkeamasta. Tältä osin ehdotus vastaa voimassa olevan linjan 2 -lain 16 §:n 4 momentin säännöksiä. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä esimerkiksi paikalla tehtävän valvonnan osa-alueista, käytettävistä kartoista, eläinten korvamerkkien ja rekisteröinnin valvonnasta tarkastettavista seikoista sekä osto- ja myyntitositteista tarkastettavista seikoista.

23 §. Hallinnollinen valvonta. Lain 23 §:ssä säädettäisiin kunnan, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sekä Maaseutuviraston tehtävien jaosta hallinnollisessa valvonnassa nykyistä käytäntöä ja tehtäväjakoja vastaavasti. Ehdotetun *1 momentin* mukaan kunnan, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja Ahvenanmaan valtionviraston olisi tarkastettava tukihakemukseen sisältyvät tiedot, kun ne ovat vastaanottaneet tukihakemuksen.

Ehdotetun 2 momentin mukaan Maaseutuvirasto tekisi ristiintarkastukset tietojärjestelmissä oleviin tietoihin. Asiasta ei ole aiemmin lailla säädetty, mutta on perusteltua ottaa asiaa koskeva säännös lakiin. Ristiintarkastuksilla verrataan tietojärjestelmissä olevia tietoja tukihakemuksella ilmoitettuihin tietoihin eli vastaavatko tiedot toisiaan vai onko viljelijän ilmoittamissa esimerkiksi pinta-alatiedoissa eroavuutta tietojärjestelmässä olevaan lohkon pinta-alatietoon. Jos ristiintarkastuksessa ilmenee eroa tukihakemuksessa ilmoitettujen ja tietojärjestelmissä olevien tietojen välillä, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tai Ahvenanmaan valtionvirasto tekisivät ristiintarkastuksessa valvottavaksi tulleiden hakijoiden osalta tarpeelliset tarkastukset. Ehdotus vastaa voimassa olevaa käytäntöä sekä viranomaisten välistä tehtävänjakoa.

Nykyisin tuenhakija voi antaa tukihakemuksen liitteenä olevalla peruslohkolomakkeella suostumuksensa siihen, että tukihakemuksessa ilmoitettujen peruslohkojen osalta voidaan käyttää uutta digitoitua pinta-alaa, hallinnollisessa valvonnassa, jos ala on korkeintaan viisi aaria pienempi kuin peruslohkon ala. Näissä tapauksissa tuenhakijaa ei ole myöskään tarvinnut erikseen kuulla ennen tuen leikkausta tuenhakijan antaman suostumuksen perusteella. Pieniä pinta-alaeroja tuenhakijan ilmoittaman ja tietojärjestelmässä olevan tiedon välillä ilmenee vuosittain 5000—8000 kappaletta, joista valtaosa on alle viisi aaria. Kaikkien näiden pienien virheid vieminen valvontaan kuulemismenettelyineen hidastaa tukihakemusten käsittelyä sekä aiheuttaa suuren työmäärän hallinnolle. Vuonna 2012 tuenhakijoista noin 57 prosenttia antoi tukihakemuksen yhteydessä suostumuksensa siihen, ettei tätä tarvitse erikseen kuulla alle viiden aarin poikkeaman johdosta. Hallinnon työmäärän vähentämiseksi sekä tukihakemusten käsittelyn nopeuttamiseksi, jotta voitaisiin paremmin varmistaa tukien maksamisen riittävän ajoissa tuensaajille, ehdotetaan, että tällä hetkellä valinnainen kuulematta jättäminen pienten pinta-alaerojen takia otettaisiin lakiin. Viidestä aarista aiheutuva tuen vähennys esimerkiksi viljoilla ja nurmilla on keskimäärin noin 25—35 euroa viiden aarin pinta-alalta. Edellä sanotun pe-

rusteella ehdotetaan pykälän 3 momentiksi otettavaksi säännös siitä, että jos pinta-alan perusteella maksettavaa tukea vähennetään viljelijän tukihakemuksessa ilmoittaman ja uuden digitoidun pinta-alan välisen eron perusteella, tuen vähennys voitaisiin tehdä tuensaajaa kuulematta, jos uusin digitoitu pinta-ala on korkeintaan viisi aaria pienempi lohkoa kohden kuin ilmoitettu pinta-ala. Yleissäännöstä poiketen tuenhakijaa täytyisi kuitenkin kuulla, jos kyseessä on puutarhakasvien viljelyyn tai kasvihuonetuotantoon ilmoitettu pinta-ala. Puutarhakasveilla tarkoitettaisiin esimerkiksi avomaanvihanneksia, hedelmäpuita ja marjapensaita. Näillä kasveilla tuen vähennys on keskimäärin noin 50—70 euroa viiden aarin pinta-alalta. Tuensaaja voisi luonnollisesti vaatia oikaisua päätökseen, jos hän ei hyväksy pinta-alan muutosta.

Ehdotetun 4 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä hallinnollisesta valvonnasta ja sen suorittamisesta.

24 §. Tarkastusoikeus. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin viranomaisten tarkastusoikeudesta asialliselta sisällöltään vastaavasti kuin voimassa olevan tukitehtävälain 8 §:n 1 momentissa ja linjan 2 -lain 16 §:n 1 momentissa. Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla, Elintarviketurvallisuusvirastolla, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella, aluehallintovirastolla ja Ahvenanmaan valtionvirastolla olisi oikeus suorittaa toimeenpanolaissa tarkoitettujen tuen ja täydentävien ehtojen valvomiseksi tuenhakijoihin ja -saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Tältä osin ehdotus vastaa voimassa olevaa lainsäädäntöä. Selvytyden vuoksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös viranomaisen oikeudesta suorittaa tarkastus teurastamossa ja maataloustuotteiden jalostusta tai välittämistä harjoittavassa yrityksessä, jos tuen saamisen edellytysten valvonta tätä edellyttää. Maataloustuotteiden jalostusta tai välittämistä harjoittavilla yrityksillä tarkoitettaisiin esimerkiksi meijereitä ja kuljetusta harjoittavia yrityksiä. Tukimuotoja, joissa tarkastuksen suorittaminen edellä mainituissa yrityksissä voisi olla tarpeen tuen edellytysten valvomiseksi, ovat esimerkiksi eläinlajikohtaiset eläinpalkkiot sekä maidon kuljetusavustus.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin niistä seikoista, jotka valvontaa suorittavalla viranomaisella olisi oikeus tarkastaa valvontatehtävän edellyttämässä laajuudessa. Vastaavansisältöinen säännös sisältyy nykyisin esimerkiksi linjan 2 -lain 16 §:n 3 momenttiin. Valvontaa suorittavalla viranomaisella olisi oikeus tarkastaa tuenhakijan kirjanpito, maa- ja puutarhataloustuotteet, eläimet, rehut ja elintarvikkeet, niiden tuotanto-olosuhteet, tuotantorakennukset ja -laitokset, jalostuslaitokset, varastot, laitteistot, kuljetuskalusto, viljelmät, laitumet, maisemapiirteet ja pellon ulkopuoliset erityistukisopimusalueet sekä muut tuen myöntämisen ja maksamisen edellytykset. Edellä mainitut seikat ovat sellaisia, joihin tarkastus voi nykyisinkin kohdistua. Tarkastusta ei kuitenkaan saisi suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa. Tältä osin lain sanamuotoa on muutettu verrattuna voimassa olevaan lainsäädäntöön säännöksen asiallista sisältöä kuitenkaan muuttamatta. Termi "pysyväisluonteiseen asumiseen tarkoitettu tila" selkeyttäisi lainsäädäntöä, koska tällöin ei tule epäselvyyttä tarkastusoikeuden olemassaolosta esimerkiksi tuenhakijan pihapiirissä olevan tuotantorakennuksen osalta eikä myöskään rikoslaissa tarkoitettua kotirauhan käsitteen kanssa.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös Elintarviketurvallisuusviraston oikeudesta olla läsnä toisen viranomaisen suorittamissa tuenhakijoihin tai -saajiin kohdistuvissa tarkastuksissa ja seurata niiden suorittamista. Elintarviketurvallisuusviraston tarkastaja voisi siten tarvittaessa seurata esimerkiksi täydentävien ehtojen tarkastuksen suorittamista tuenhakijan luona.

Ehdotetun 4 momentin mukaan valvontaviranomaisella olisi tarvittaessa oikeus saada virka-apua tarkastuksen suorittamisessa siten kuin poliisilain (493/1995) 40 §:ssä säädetään. Ehdotus vastaa asialliselta sisällöltään voimassa olevan tukitehtävälain 8 §:n 5 momenttia, mutta säännöksen kirjoitusasu on tarkistettu.

25 §. Täydentäviä ehtoja koskevat erityiset säännökset. Täydentävien ehtojen valvonnasta säädetään tällä hetkellä tilatukilain 7 §:ssä. Mainitussa säännöksessä luetellaan täydentävien ehtojen valvontaa suorittavat viranomaiset kuitenkin erittelemättä, mikä viran-

omainen suorittaa eri täydentävien ehtojen osa-alueiden valvontaa. Täydentävien ehtojen valvontaa koskevaa säännöstä ehdotetaan muutettavaksi voimassa olevaan lakiin verrattuna siten, että laissa jaoteltaisiin eri viranomaisten tehtäviä eri täydentävien ehtojen vaatimusten noudattamisen valvonnassa eri viranomaisten nykyisiä tehtäviä tai tehtäväjakoja kuitenkin muuttamatta. Ehdotetun 1 momentin mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoisi luonnonsuojelulain (1096/1996), ympäristönsuojelulain (86/2000), jätelain (646/2011), lannoitevalmistelain (539/2006) sekä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004) annetun lain noudattamista siltä osin kuin on kyse täydentävien ehtojen ympäristöön liittyvien lakisääteisten hoitovaatimusten noudattamisen sekä hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten noudattamisen valvonnasta.

Ehdotetun 2 momentin mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja aluehallintovirasto valvoisivat elintarvikelain (23/2006), eläintautilain (55/1980), eläinten lääkitsemisestä annetun lain (617/1997), eläintunnistusjärjestelmästä annetun lain (238/2010), rehulain (86/2008), kasvinsuojeluaineista annetun lain (1563/2011) ja eläinsuojelulain (247/1996) noudattamista siltä osin kuin on kyse muiden kuin 1 momentissa tarkoitettujen täydentävien ehtojen noudattamisen valvonnasta. Valvonnassa noudatettaisiin lisäksi edellä mainittujen lakien sekä eläinlääkintähuoltolain (765/2009) säännöksiä valvonnasta ja valvontaviranomaisista. Ehdotus vastaa nykyistä käytäntöä sekä eri viranomaisten tehtäviä täydentävien ehtojen valvonnassa.

Ehdotetun 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella annettaisiin tarkempia säännöksiä lakisääteisten hoitovaatimusten sekä hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten noudattamisen valvonnasta. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa myös tilatukiasetusta tarkentavia säännöksiä valvonnasta ja valvonnassa noudatettavasta menettelystä sekä 2 momentissa tarkoitettua lainsäädännön mukaisten valvontojen kohteista. Ehdotetut valtioneuvoston asetusenantovaltuudet vastaavat laajuudeltaan voimassa olevaa lainsäädäntöä. Tällä hetkellä täydentävien ehtojen valvonnasta säädetään tarkemmin täydentävien ehtojen hyvän maa-

talouden ja ympäristön vaatimusten sekä ympäristöön liittyvien lakisääteisten hoito-vaatimusten valvonnasta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (636/2007) ja kansanterveyttä sekä eläinten ja kasvien terveyttä, taudeista ilmoittamista, eläinten hyvinvointia sekä eläinten tunnistusta ja rekisteröintiä koskevien täydentävien ehtojen valvonnasta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (118/2010).

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi säännös Ahvenanmaan valtionviraston tehtävistä täydentävien ehtojen valvonnassa. Ehdotetut tehtävät kuuluvat jo nykyisinkin Ahvenanmaan valtionvirastolle eikä tältä osin virastolle ehdoteta uusi tehtäviä. Pykälän *4 momentin* mukaan hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten noudattamisen valvonnan suorittaisi Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto. Hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksilla tarkoitetaan tilatukiasetuksen liitteen III vaatimuksia. Muiden kuin edellä mainittujen täydentävien ehtojen valvonta kuuluu Ahvenanmaan maakunnassa maakunnan toimivaltaan, mutta Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle tai sen alaisille viranomaisille ei voida toimeenpanolaissa säätää tehtäviä. Kansallisesti on mahdollista säätää ainoastaan Ahvenanmaan valtionvirastolle Ahvenanmaan maakunnassa kuuluvista tehtävistä maataloustukien toimeenpanon osalta.

26 §. Viranomaisen tiedon- ja avunsaanti-oikeus. Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin viranomaisen oikeudesta saada tuenhakijalta tai tämän edustajalta valvonnan suorittamiseksi tarpeelliset asiakirjat ja tiedot vastaavalla tavalla kuin voimassa olevan täytäntöönpanolain 4 §:ssä ja linjan 2 -lain 16 §:n 3 momentissa. Asiakirjoilla tarkoitettaisiin myös automaattisen tietojenkäsittelyn avulla tai muulla tavalla luotua tai säilytettyä aineistoa. Selvyyden vuoksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös viranomaisen tiedonsaanti-oikeudesta sellaisilta teurastamoilta, maataloustuotteiden jalostusta tai välittämistä harjoittavilta yrityksiltä ja paliskunnilta. Ehdotettu lisäys voimassa olevaan lainsäädäntöön on perusteltua sen vuoksi, että mainituilla tahoilla on hallussaan sellaisia tietoja, joiden saaminen voi olla edellytyksenä joidenkin tukien valvonnan tehokkaalle ja asianmukaiselle

suorittamiselle. Esimerkiksi kansallisten tukien lain nojalla myönnetty porojen eläin-kohtaisen tuen määrä määräytyy paliskuntien pitämien poroluetteloiden tietojen perusteella eivätkä paliskunnat ole laissa tarkoitettuja tuensaajia. Tuenhakijan sekä edellä tarkoitetun teurastamon ja maataloustuotteiden jalostusta tai välittämistä harjoittavan yrityksen olisi myös sallittava näytteiden ottaminen tarkastuksen edellyttämässä laajuudessa. Edellä tarkoitettu näyte voisi olla esimerkiksi pellostasta oletettava viljavuustutkimusnäyte, mikä on maatalouden ympäristötuen saamisen edellytyksenä. Aineisto ja näytteet olisi ehdotuksen mukaan luovutettava korvauksetta kuten nykyisin.

Pykälän *2 momentin* mukaan tuenhakijan tai tämän edustajan olisi annettava tarpeellinen apu annettava tarpeellinen apu valvonnan suorittamisessa. viranomaisen pyynnöstä. Tarvetta avun saantiin voi käytännössä ilmetä esimerkiksi käsiteltäessä suuria eläimiä taikka eläinten ottamiseen kiinni laitukselta. Asiallisesti vastaavansisältöinen säännös sisältyy voimassa olevan täytäntöönpanolain 7 §:ään.

27 §. Tarkastuksissa avustavat tahot. Ehdotetun *1 momentin* mukaan tarkastuksen suorittamisessa voitaisiin käyttää apuna ulkopuolista tilintarkastuslaissa (459/2007) tai julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajista annetussa laissa (467/1999) tarkoitettua tilintarkastajaa tai tilintarkastusyhteisöä, jos tämä on tarpeen tarkastustehtävän asianmukaiseksi suorittamiseksi. Tilitarkastusyhteisön olisi nimettävä tarkastuksesta vastaava tilintarkastaja. Koska kyseessä on perustuslain 124 §:ssä tarkoitettujen julkisen hallintotehtävän siirtäminen muulle kuin viranomaiselle, tarkastustehtävän suorittamiseen sovellettaisiin hallintolakia (434/2003), kielilakia (423/2003), saamen kielilakia (1086/2003) sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999).

Ehdotetun *2 momentin* mukaan tarkastustehtävää suorittavaan tilintarkastajaan sovellettaisiin rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä, joista säädetään rikoslain 40 luvussa. Vahingonkorvausvastuun osalta tarkastustehtävää suoritettaessa aiheutettuun vahinkoon sovellettaisiin, mitä vahingonkorvauslaissa (412/1974) säädetään.

Ehdotus vastaa voimassa olevan linjan 2 -lain 16 §:n 2 momenttia. Ulkopuolisen tilintarkastajan käyttäminen apuna tarkastuksessa tulisi nyt mahdolliseksi myös suorien tukien sekä kansallisten tukien lain nojalla myönnettävien tukien valvonnassa.

28 §. Valvonnassa noudatettava menettely. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös valvonnasta noudatettavasta menettelystä, josta ei tällä hetkellä säädetä lain tasolla, vaan tätä koskevat säännökset sisältyvät valvonnoista annettuihin valtioneuvoston asetuksiin. Menettelyn peruseräkkeistä olisi kuitenkin perusteltua säätää lailla. Ehdotetun 1 momentin mukaan valvontaa suorittavalla henkilöllä olisi oltava Maaseutuviraston antama valvontapassi taikka Maaseutuviraston, Elintarviketurvallisuusviraston, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, aluehallintoviraston tai Ahvenanmaan valtioviraston antama tarkastusoikeuden osoittava asiakirja. Valvontapassi tai asiakirja olisi pyydettyä esitettävä tuen hakijalle tai tämän edustajalle ennen valvonnan aloittamista. Ehdotus vastaa nykyistä käytäntöä ja asiasta säädetään tällä hetkellä esimerkiksi ympäristötuen ja luonnonhaittakorvauksen valvonnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (660/2007) 5 §:n 2 momentissa.

Ehdotetun 2 momentin mukaan valvonnasta laadittaisiin pöytäkirja, josta käyvät ilmi tehdyt havainnot. Tuenhakijalle tai tämän edustajalle varattaisiin tilaisuus lisätä pöytäkirjaan huomautuksensa ja tuenhakijalle annettaisiin jäljennös pöytäkirjasta. Myöskään valvontapöytäkirjasta ei ole säädetä tällä hetkellä lain tasolla, vaan asiasta säädetään valtioneuvoston asetuksilla. Ehdotuksen mukainen säännös sisältyy nykyisin esimerkiksi Euroopan yhteisön kokonaan tai osittain rahoittamien pinta-alaperusteisten tukien valvonnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (591/2007) 8 §:ään.

29 §. Valvonnasta aiheutuvat seuraamukset. Valvonnasta aiheutuvien seuraamusten osalta pykälään ehdotetaan otettavaksi 1 momenttiin lähinnä informatiivinen ja selvittävä säännös siitä, missä lainsäädännössä säädetään valvonnasta aiheutuvista seuraamuksista. Valvonnassa havaituista virheistä määrättäisiin seuraamukset siten kuin kansallisten tukien laissa, soveltamisasetuksessa,

osittain rahoitettujen tukien valvonta-asetuksessa ja Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta annetussa neuvoston asetuksessa (EY, Euratom) N:o 2988/95 säädetään. Kansallisten tukien lain nojalla myönnettävien tukien osalta seuraamukset määrättäisiin ainoastaan kansallisten tukien laissa olevien säännösten perusteella, koska kansallisiin tukiin ei sovelleta momentissa mainittua Euroopan unionin lainsäädäntöä.

Ehdotetun 2 momentin mukaan täydentävien ehtojen laiminlyönnistä johtuvia tuen vähennyksiä ei tehtäisi, jos laiminlyönti on vähäinen ottaen huomioon sen vakavuus, laajuus sekä jatkuvuus, ja jos laiminlyönti on korjattu annetussa määräajassa. Ehdotettu momentti vastaa voimassa olevaa lainsäädäntöä ja siitä säädetään tällä hetkellä tilatukilain 7 a §:ssä, mistä se ehdotetaan siirrettäväksi toimeenpanolakiin, koska nykyisin voimassa oleva tilatukilaki ehdotetaan kumottavaksi tähän hallituksen esitykseen sisältyvällä ehdotuksella suorien tukien laiksi.

30 §. Valvonnasta ilmoittaminen. Lakiin ehdotetaan otettavaksi säännös valvonnasta ilmoittamisesta, josta ei tällä hetkellä säädetä kansallisesti lain tasolla. Euroopan unionin kokonaan tai osittain rahoittamien tukien osalta asiasta säädetään Euroopan unionin lainsäädännössä. Sen sijaan kansallisten tukien lain nojalla myönnettävien tukien valvonnasta ei ole lainkaan laintasoista säätelyä. Ehdotetun 30 §:n mukaan valvonnasta ilmoitetaan tuen hakijalle siten kuin soveltamisasetuksen 27 artiklassa ja osittain rahoitettujen tukien valvonta-asetuksen 4 artiklassa säädetään. Säännös koskisi siis myös kansallisten tukien lain nojalla myönnettyjen tukien valvonnoista ilmoittamista. Käytännössä kansallisista varoista rahoitettujen tukien valvonnoista on ilmoitettu tuenhakijoille vastavalla tavalla kuin Euroopan unionin kokonaan tai osittain rahoittamien tukien valvonnasta.

6 luku Tuen palauttaminen ja takaisinperintä

31 §. Tuen takaisinperintä. Pykälän 1 momentissa säädetäisiin virheellisesti tai perusteetta maksetun tuen takaisinperinnästä vastaavalla tavalla kuin nykyisin voimassa ole-

van linjan 2 -lain 17 §:n 1 momentissa. Ehdotuksen mukaan virheellisesti tai perusteetta maksettu tuki olisi perittävä takaisin, jos tuen myöntämisen tai maksamisen edellytykset eivät ole täyttyneet, tuen ehtoja ei ole noudatettu taikka tuensaaja on antanut sellaisen virheellisen tai puutteellisen tiedon, joka on olennaisesti vaikuttanut tuen myöntämiseen tai maksamiseen. Lisäksi tuki olisi perittävä takaisin, jos tuensaaja estää tarkastuksen toteuttamisen tai asianomaista tukea koskeva Euroopan unionin lainsäädäntö tätä edellyttää.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tuensaajien vastaamisesta yhteisvastuullisesti takaisinperittävän tuen maksamisesta, jos tuki on myönnetty yhteisesti useammalle tuensaa-jalle. Säännös on uusi maatalouden tukia koskevassa lainsäädännössä, mutta se vastaa nykyistä käytäntöä sekä voimassa olevaa yleislainsäädäntöä. Tuen takaisinperinnästä voitaisiin luopua, jos takaisinperittävä määrä on alle 100 euroa ilman korkoja tuensaa-ja ja myönnettyä yksittäistä tukea kohden. Tältä osin ehdotus vastaa voimassa olevan tukitehtävälain 7 §:n 3 momentin säännöstä.

Selkeyden vuoksi pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös Euroopan unionin kokonaan tai osittain rahoittaman tuen takaisinperintään, takaisinperittävän määrän laskemiseen, korkoon ja takaisinperinnän määräaikaan sovellettavasta Euroopan unionin lainsäädännöstä. Mainituista seikoista säädetään tilatukiasetuksessa, soveltamisasetuksessa ja Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta annetussa neuvoston asetuksessa (EY, Euratom) No 2988/95. Tältä osin laki ei koskisi kansallisten tukien lain nojalla myönnettäviä tukia.

32 §. Takaisinperittäväälle määrälle suoritettava korko. Pykälässä säädettäisiin takaisinperittäväälle määrälle suoritettavasta korosta vastaavalla tavalla kuin voimassa olevan tukitehtävälain 7 §:n 3 momentissa. Takaisinperittäväälle määrälle olisi suoritettava kiinteää kuuden prosentin vuotuista korkoa. Korko laskettaisiin nykytilaa vastaavasti sen ajan perusteella, joka kuuluu takaisinperintäpäätöksen tekemisen ja saatavan suorittamisen tai, jos saatava vähennetään myöhemmin maksettavasta erästä, vähennyksen välillä.

33 §. Takaisinperittävän määrän korottaminen ja perinnästä luopuminen. Takaisinperittävän määrän korottamisesta säädetään tällä hetkellä tukitehtävälain 7 §:n 4 momentissa ja kansallisten tukien lain 16 §:n 2 momentissa. Pykälän 1 momenttiin ehdotettu säännös takaisinperittävän määrän korottamisesta vastaa kansallisten tukien lain vastaavan säännöksen sanamuotoa, mutta asiallisesti molempien lakien asiaa koskevat säännökset ovat samansisältöisiä. Jos tuen hakija on tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta antanut puutteellisen, erehdyttävän tai väärän tiedon tai asiakirjan taikka salannut tiedon tai asiakirjan, voitaisiin muiden valvontaseuraamusten jälkeen myönnettävää tukea alentaa lisäksi enintään 20 prosentilla tai jos kyse on erittäin törkeästä menettelystä, enintään 100 prosentilla.

Virheellisesti tai perusteetta maksetun tuen tai sille suoritettavan koron takaisinperinnästä voitaisiin kuitenkin ehdotetun 2 momentin mukaan kokonaan tai osittain luopua, jos takaisinperinnän suorittaminen täysimääräisesti olisi tuensaajan olosuhteet ja toiminta huomioon ottaen kokonaisuutena katsoen kohtuutonta. Tällainen tilanne voisi olla esimerkiksi silloin, kun takaisinperinnän tarve johtuu viranomaisen virheestä. Ehdotus vastaa esimerkiksi voimassa olevan linjan 2 -lain 17 §:n 3 momenttia. Takaisinperintä ja korkojen periminen olisi kuitenkin suoritettava täysimääräisenä, jos Euroopan unionin osaksi tai kokonaan rahoittamia taikka kokonaan kansallisesti rahoitettuja tukia koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä tätä edellytetään. Kansallisesti ei voida poiketa Euroopan unionin lainsäädännön säännöksistä eikä komission päätöksistä, jotka koskevat kansallisista varoista rahoitettavia tukia.

34 §. Takaisinperinnän suorittaminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin takaisinperinnän suorittamisesta vastaavalla tavalla kuin voimassa olevan linjan 2 -lain 17 §:n 4 momentissa. Päätöksen tuen takaisinperinnästä tekisi tuen myöntänyt viranomainen kuten nykyisinkin. Takaisinperintää koskeva päätös olisi tehtävä ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun viranomainen sai tiedon takaisinperinnän perusteesta, ja kymmenen vuoden kuluessa tuen tai sen viimeisen

erän maksamisesta. Nykyiseen tilanteeseen ei siten ehdoteta muutoksia.

Pykälän 2 momentin mukaan Maaseutuvirasto vastaisi takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpanosta kuten nykyisin. Takaisinperittävä määrä korkoineen voitaisiin periä takaisin siten, että se vähennetään samalle tuensaajalle maksettavasta muusta toimeenpanolaissa tarkoitetusta tuesta tai palkkiosta. Asiallisesti vastaavansältöinen säännös on tällä hetkellä voimassa olevan tukitehtävälain 7 §:n 2 momentissa. Edellä sanottu tarkoittaisi sitä, että takaisinperittävä määrä voidaan kuitata jostain tuensaajalle myöhemmin maksettavasta tuesta tai palkkiosta.

Ehdotetun 3 momentin mukaan takaisinperintäpäätös voitaisiin panna täytäntöön ulosottoin sen jälkeen, kun päätös on saanut lainvoiman. Päätöksen täytäntöönpanoon sovellettaisiin, mitä verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään. Tältä osin ehdotus vastaa asiallisesti voimassa olevaa lainsäädäntöä ja asiasta säädetään tällä hetkellä tukitehtävälain 7 §:n 2 momentissa.

7 luku Euroopan unionin varojen hallintoa koskevat erityissäännökset

35 §. Euroopan unionin rahoitus. Ehdotetun 35 §:n mukaan Euroopan unionilta tuleva rahoitus eri maatalouden tukiin tuloutettaisiin valtion talousarvioon. Euroopan unionin rahoitusosuus on koko Suomen Euroopan unionin jäsenyysaikana tuloutettu valtion talousarvioon, mutta asiasta ei ole erikseen lailla säädetty.

36 §. Euroopan unionin lainsäädännössä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen. Maksajavirastoasetuksen 1 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltion on nimettävä kunkin maksajaviraston osalta ministeritason viranomainen, jolla on valtuudet myöntää ja peruuttaa maksajaviraston hyväksyntä ja suorittaa tehtävät, jotka sille on maksajavirastoasetuksella annettu. Ehdotetun 36 §:n mukaan maa- ja metsätalousministeriö toimisi maksajavirastoasetuksen 1 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena. Maa- ja metsätalousministeriö on ollut tässä pykälässä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen koko

Suomen Euroopan unionin jäsenyyden ajan ja vastaava säännös sisältyy voimassa olevan täytäntöönpanolain 2 §:ään.

37 §. Maksajavirasto. Rahoitusasetuksen 6 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot hyväksyvät maksajavirastoksi viranomaisen tai elimen, joka täyttää rahoitusasetuksen 6 artiklan 1 kohdassa säädetyt edellytykset. Suomessa maksajavirastona on toiminut Maaseutuvirasto sen perustamisesta lähtien ja ennen Maaseutuviraston perustamista maksajavirastona toimi maa- ja metsätalousministeriön maatalousosaston toimeenpanolinja. Ehdotetun 37 §:n mukaan Maaseutuvirasto toimisi rahoitusasetuksen 6 artiklassa tarkoitettuna maksajavirastona kuten nykyisin. Maksajaviraston tehtävistä säädetään rahoitusasetuksen 6 artiklan lisäksi tarkemmin maksajavirastoasetuksessa. Ehdotusta vastaava säännös sisältyy nykyisin voimassa olevan täytäntöönpanolain 2 §:n 3 momenttiin.

38 §. Maaseutuviraston ja Elintarviketurvallisuusviraston tarkastusoikeus. Maksajavirastoasetuksen 4 artiklassa säädetään yhteensovittamisesta vastaavasta viranomaisesta ja tämän tehtävistä. Suomessa mainitussa artiklassa tarkoitettu viranomainen on Maaseutuvirasto. Edelleen maksajavirastoasetuksen 4 artiklan 4 kohdan mukaan yhteensovittamisesta vastaavalla viranomaisella on oltava käytössään menettelyt, joilla varmistetaan muun muassa, että kaikki komissiolle annettavat ilmoitukset perustuvat asianmukaisesti hyväksytyistä lähteistä saatuihin tietoihin ja että tietojen tukena on asianmukainen kirjausketju ja asiakirjat säilytetään asetuksen mukaisesti. Jotta maksajavirastoasetuksen 4 artiklassa tarkoitettujen vaatimusten toteutuminen voidaan varmistaa, Maaseutuvirastolla tulisi olla oikeus suorittaa valvontaa muun muassa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa varmistuakseen esimerkiksi siitä, että valvonnat on suoritettu asianmukaisesti. Edellä sanotun johdosta lain 38 §:ään ehdotetaan lisättäväksi säännös Maaseutuviraston oikeudesta suorittaa valvontaa muissa viranomaisissa siltä osin kuin ne suorittavat maksajavirastolle maksajavirastoasetuksessa säädettyjä tehtäviä Euroopan unionin varojen asianmukaisen hallinnon ja käytön varmistamiseksi. Elintarviketurvallisuusvirasto suorittaisi kuitenkin maksajavirastoasetuksessa

edellytyn valvonnan siltä osin, kuin se kohdistuu aluehallintovirastojen suorittamaan täydentävien ehtojen valvontaan. Ehdotus on perusteltu sen vuoksi, että Elintarviketurvallisuusvirastolla on tarvittava asiantuntemus esimerkiksi läänineläinlääkärien suorittaman valvonnan laadun arvioimiseksi. Maaseutuvirasto vastaisi kuitenkin Euroopan unionin suuntaan valvonnan suorittamisen asianmukaisuudesta myös siltä osin kuin Elintarviketurvallisuusvirasto suorittaa tehtävää. Asiasta ei ole aiemmin säädetty kansallisesti lain tasolla.

39 §. Todentamisviranomainen. Ehdotetun 39 §:n mukaan maa- ja metsätalousministeriö nimeäisi rahoitusasetuksen 7 artiklassa tarkoitetun todentamisviranomaisen kuten nykyisinkin. Rahoitusasetuksen 7 artiklan mukaan todentamisviranomainen on jäsenvaltion nimeämä julkis- tai yksityisoikeudellinen yksikkö, joka vastaa hyväksytyjen maksajavirastojen tilien tarkastamisesta niiden todenperäisyyden, täydellisyyden ja täsmällisyyden osalta sekä ottaen huomioon käyttöön otetut hallinto- ja valvontajärjestelmät. Todentamisviranomaiseksi voitaisiin nimetä viranomainen taikka tilintarkastuslaissa tai julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajista annetussa laissa tarkoitettu tilintarkastusyhteisö tai tilintarkastaja. Ehdotettu säännös vastaa nykyisin voimassa olevan täytäntöönpanolain 2 §:n 4 momenttia.

40 §. Todentamisviranomaisen tarkastus- ja tiedonsaantioikeus. Rahoitusasetuksen mukaan jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle muun muassa vuosittaiset tilit yhdessä niiden tarkastamiseksi ja hyväksymiseksi tarvittavien tietojen sekä tilien täydellisyyttä, tarkkuutta ja todenperäisyyttä koskevan todistuksen kanssa. Todistuksen antaa tekemänsä tilintarkastuksen perusteella 40 §:ssä tarkoitettu todentamisviranomainen, joka laatii todistuksen lisäksi havainnoistaan kertomuksen. Jotta todentamisviranomainen voisi suorittaa maksajavirastoasetuksen 5 artiklassa tarkoitetun todistuksen myöntämiseksi välttämättömät tutkimukset, sillä tulee olla määrätty tarkastus- ja tiedonsaantioikeudet. Ehdotetun 1 momentin mukaan todentamisviranomainen voisi tehdä tarkastuksia niissä viranomaisissa tai yhteisöissä, jotka suorittavat maksajavirastolle säädettyjä teh-

täviä, taikka tuensaajan luona. Tarkastusta suorittavalla olisi oikeus tarkastaa tehtävänsä edellyttämässä laajuudessa tuensaajan kotieläinrakennukset, viljelmät, toimitilat sekä muut tuen maksamisen edellytyksenä olevat olosuhteet. Todentamisviranomainen ei saisi kuitenkaan suorittaa tarkastusta pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa. Ehdotus vastaa voimassa olevan täytäntöönpanolain 5 a §:n 1 momenttia kuitenkin siten muutettuna, että kotirauhan piiriin kuuluvat tilat on muutettu terminologisesti pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäväksi tiloiksi vastaavilla perusteilla kuin 24 §:n 2 momentin yksityiskohtaisista perusteluista käy ilmi. Säännökseen on lisätty voimassa olevaan lainsäädäntöön verrattuna todentamisviranomaisen oikeus tehdä muita Euroopan unionin lainsäädännössä sille säädettyjä tarkastuksia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin asiallisesti voimassa olevan täytäntöönpanolain 5 §:n 2 momentin mukaisesti todentamisviranomaisen oikeudesta saada viranomaisilta tietoja salassapitosäännösten estämättä. Ehdotuksen mukaan todentamisviranomaisella olisi oikeus saada viranomaisilta salassapitosäännösten estämättä sille 1 momentissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi tarpeellisia tietoja kuten nykyisin.

Ehdotetun 3 momentin mukaan todentamisviranomaisen tarkastustehtävän suorittamiseen sovellettaisiin hallintolakia, kielilakia, saamen kielilakia sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia. Tarkastustehtävää suorittavaan sovellettaisiin rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä ja tarkastustehtävää suoritettaessa aiheutettuun vahinkoon, mitä vahingonkorvauslaissa säädetään. Ehdotus vastaa voimassa olevan täytäntöönpanolain 7 a §:ää.

8 luku Tilatukioikeusrekisteri

Lain 8 luvussa (41—43 §) säädettäisiin tilatukijärjestelmän toimeenpanoon ja hallintoihin liittyvästä tukioikeusrekisteristä, viranomaisen tiedoksisaantioikeudesta mainitusta rekisteristä sekä tietojen säilyttämisestä siinä. Asiasisällöltään vastaavat säännökset sisältyvät voimassa olevan tilatukilain 4 lukuun ja ne ehdotetaan siirrettäväksi toimeen-

panolakiin niiden asiallista sisältöä muuttamatta. Tilatukilaki ehdotetaan kumottavaksi tähän hallituksen esitykseen sisältyvässä ehdotuksessa suorien tukien laiksi.

Hallituksen esitykseen tilatukijärjestelmän täytäntöönpanosta (HE 17/2005 vp) sisältyy tukioikeusrekisteriä koskevien säännösten yksityiskohtaiset perustelut (s. 24), joihin tämän luvun yksityiskohtaisten perustelujen osalta viitataan. Eduskuntakäsittelyn aikana mainittuun hallituksen esitykseen tehdyt muutokset ja niiden perustelut käyvät ilmi perustuslakivaliokunnan lausunnosta PeVL 25/2005 vp, valtiovarainvaliokunnan lausunnosta VaVL 17/2005 vp, maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnöstä MmVM 3/2005 vp sekä eduskunnan vastauksesta EV 93/2005 vp.

9 luku **Tilaneuvontajärjestelmän toimeenpano**

Lain 9 luvussa (44—50 §) säädettäisiin tilaneuvontajärjestelmästä, jota koskevat säännökset sisältyvät nykyisin voimassa olevan tilatukilain 4 a lukuun. Tilaneuvontajärjestelmää koskevat säännökset ehdotetaan siirrettäväksi asiallisesti muuttamattomina toimeenpanolakiin lukuun ottamatta säännöksiä tilaneuvontapalveluihin myönnettävästä tuesta sekä tilaneuvonnan antamisesta, joista säädettäisiin tähän hallituksen esitykseen sisältyvässä suorien tukien laissa.

Hallituksen esitykseen laiksi tilatukijärjestelmän täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta (HE 37/2006 vp) sisältyy tilaneuvontajärjestelmää koskevien säännösten yksityiskohtaiset perustelut (s. 16—18), joihin tämän luvun yksityiskohtaisten perustelujen osalta viitataan. Eduskuntakäsittelyn aikana mainittuun hallituksen esitykseen tehdyt muutokset ja niiden perustelut käyvät ilmi perustuslakivaliokunnan lausunnosta PeVL 20/2006 vp, maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnöstä MmVM 5/2006 vp sekä eduskunnan vastauksesta EV 80/2006 vp.

10 luku **Erinäiset säännökset**

51 §. Päätöksen maksullisuus. Ehdotetun 51 §:n mukaan tukea koskeva päätös olisi hakijalle tai tuen saajalle maksuton. Sen si-

jaan oikaisuvaatimukseen annetusta päätöksestä perittäisiin maksu valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädettyjen perusteiden mukaan kuten nykyisinkin. Valtion maksuperustelain 6 §:n mukaan julkisoikeudellisesta suoritteesta valtiolle perittävän maksun suuruuden tulee vastata suoritteen tuottamisesta valtiolle aiheutuvien kokonaiskustannusten määrää. Perittävää maksua voidaan valtion maksuperustelaisissa säädetyin edellytyksin myös alentaa tai jättää se kokonaan perimättä. Ehdotus vastaa voimassa olevaa lainsäädäntöä ja -käytäntöä.

52 §. Ahvenanmaan maakunnan kunnille suoritettava korvaus. Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan kunnat hoitavat kansallisten tukien lain ja tilatukilain nojalla myönnettävien tukien toimeenpanotehtävät vastaavilta osilta kuin Manner-Suomessa. Ahvenanmaan maakunnan kunnille on suoritettu korvauksia näiden tehtävien hoitamiseksi tukitehtävälain koko voimassaolon ajan. Edellä sanotusta johtuen ehdotetaan pykälän 1 momentissa nykykäytäntöä vastaavasti, että Ahvenanmaan maakunnan kunnille suoritettaisiin korvausta niiden viranomaisten hoitessa toimeenpanolaissa säädettyä tehtävää. Korvaus määräytyisi tukihakemusten lukumäärän perusteella, mikä on myös nykyinen korvauksen määräytymisperuste, vaikkei siitä ole nimenomaista säännöstä laissa. Manner-Suomen kunnille ei suoriteta erillistä korvausta tehtävien hoitamisesta, vaan ne sisältyvät yleisiin valtionosuuksiin.

Pykälän 2 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella annettaisiin tarkempia säännöksiä Ahvenanmaan maakunnan kunnalle suoritettavan korvauksen perusteista ja korvauksen suuruudesta. Korvausten suuruus määriteltäisiin kuntakohtaisesti kuten nykyisinkin. Viimevuosina Ahvenanmaan maakunnan kunnille suoritettavien korvausten vuotuinen yhteismäärä on ollut 50 000 euroa. Ehdotus vastaa Ahvenanmaan maakunnan osalta voimassa olevan tukitehtävälain 11 §:n 1 momenttia.

53 §. Viranomaisen oikeus tietojensaantiin. Pykälässä säädettäisiin eri viranomaisten oikeudesta saada tietoja muilta viranomaisilta sekä salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta toiselle viranomaiselle. Pykälä 1 momentissa säädettäisiin maa- ja metsätalous-

ministeriön, Maaseutuviraston, Elintarviketurvallisuusviraston sekä muun toimivaltaisen viranomaisen oikeudesta saada salassapitosäännösten estämättä tietoja valtion ja kunnan viranomaiselta, kuten elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta. Muilla toimivaltaisella viranomaisella tarkoitettaisiin esimerkiksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta, aluehallintovirastoa ja Ahvenanmaan valtionvirastoa. Momentissa tarkoitettujen tietojen olisivat sellaisia tuenhakijaa, tämän taloudellista asemaa, liike- tai ammattitoimintaa tai muuta tuen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat tukea koskevan asian käsittelemiseksi välttämättömiä.

Pykälän 2 momentin mukaan valvontatehtävää suorittavalla viranomaisella, toimielimellä ja henkilöllä olisi oikeus saada maksutta tehtävänsä hoitamiseksi tarpeelliset tuenhakijaa, tuensaajaa ja tuen kohteena olevaa tuotantoa koskevat tiedot muilta viranomaisilta. Asiasta ei ole aiemmin säädetty lain tasolla, mutta käytännössä tiedot on nykyisin luovutettu maksutta toiselle viranomaiselle.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin sellaisten salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta muille viranomaiselle, jotka on saatu toimeenpanolaisissa säädettyä tehtävää suorittaessa. Tällaisia tietoja voisivat olla esimerkiksi tiedot yksityishenkilön, yrityksen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liiketai ammattisalaisuudesta taikka yksityisen henkilökohtaisista olosuhteista. Edellä mainittuja tietoja saisi luovuttaa salassapitosäännösten estämättä valtion ja kunnan viranomaisille toimeenpanolaisissa säädetyn tehtävän suorittamista varten sekä syyttäjä-, poliisi- ja tulliviranomaisille rikoksen selvittämiseksi. Ehdotus vastaa asialliselta sisällöltään voimassa olevan täytäntöönpanolain 6 §:ää.

Pykälän 4 momentti koskisi Euroopan unionin toimielimille muutoin salassa pidettävän tiedon luovuttamista, joka on saatu toimeenpanolakia toimeenpantaessa. Maa- ja metsätalousministeriö, Maaseutuvirasto ja Elintarviketurvallisuusvirasto saisi ehdotuksen mukaan luovuttaa mainitun tiedon salassapitosäännösten estämättä Euroopan unionin asianomaisille toimielimille, jos tieto on tar-

peen valvottaessa, että Euroopan unionin lainsäädäntöä on noudatettu.

54 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 1 momentin mukaan kunnan viranomaisen tekemään päätökseen saisi vaatia oikaisua toimivaltaiselta elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukselta siten kuin hallintolaisissa säädetään. Ahvenanmaan maakunnan kunnan päätöksestä oikaisuvaatimus tehtäisiin kuitenkin Ahvenanmaan valtionvirastolle.

Ehdotetun 2 momentin mukaan Maaseutuviraston, elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen tai Ahvenanmaan valtionviraston hallintopäätökseen — kuten tuen, palkkion, avustuksen tai tukioikeuden myöntämistä koskevaan päätökseen — saisi vaatia oikaisua päätöksen tehneeltä viranomaiselta. Ehdotus poikkeaa voimassa olevasta lainsäädännöstä, koska nykyisin mainittujen viranomaisen tekemiin päätöksiin haetaan muutosta valittamalla maaseutuelinkeinojen valituslautakuntaan. Muutos vastaa valtiorahallinnossa tehtyjä linjauksia oikaisuvaatimuksen käyttöalan laajentamisesta ja tätä koskeva hanke on vireillä oikeusministeriössä yhteistyössä muiden ministeriöiden välillä. Maaseutuviraston, elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen ja Ahvenanmaan valtionviraston tukea koskevat päätökset rinnastuvat luonteeltaan kunnissa tehtäviin tukipäätöksiin mikä osaltaan puoltaa oikaisuvaatimuksen ottamista käyttöön myös näiden tukipäätösten osalta.

Ehdotetun 3 momentin mukaan oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saisi kuitenkin hakea muutosta valittamalla maaseutuelinkeinojen valituslautakuntaan. Muutoksenhakuun sovellettaisiin muutoin, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Tältä osin ehdotus vastaa voimassa olevaa lainsäädäntöä.

Ehdotetun 4 momentin mukaan Maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan päätökseen saisi hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Jos valitus koskee muuta kuin tuen takaisinperintää, päätökseen saisi hakea muutosta vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

1.2 Laki Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle

1 luku Yleiset säännökset

1 §. Soveltamisala. Ehdotetun 1 momentin mukaan suorien tukien lakia sovellettaisiin tilatukiasetuksen III osastossa tarkoitettuun tilatukijärjestelmään ja erityistukeen. Lakia sovellettaisiin myös tilatukiasetuksen IV osaston 10 jaksossa tarkoitettujen tuotantosidonnaisen uuhipalkkion ja tilaneuvonnan tuen myöntämiseen ja maksamiseen sekä tilatukioikeuksien myöntämiseen, käyttöön, siirtoon, palauttamiseen ja luovuttamiseen.

Pykälän 2 momentin mukaan lakia sovellettaisiin Ahvenanmaan maakunnassa, jos asia kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) nojalla valtakunnan lainsäädäntövaltaan. Ahvenanmaan maakunnan osalta ehdotus vastaa nykyistä tilannetta eikä tältä osin ehdoteta muutoksia nykyiseen tilanteeseen verrattuna.

2 §. Määritelmät. Pykälän 1 kohdan mukaan suoralla tuella tarkoitettaisiin tilatukiasetuksen 2 artiklan d alakohdassa tarkoitettua tukea.

Pykälän 2 kohdan mukaan tilatuella tarkoitettaisiin tilatukiasetuksen III osaston 1 ja 2 luvun 2 kohdassa tarkoitettua tukea. Tilatukeen ei siten katsottaisi kuuluvan tilatukiasetuksen III osaston 5 luvussa tarkoitettu erityistuki.

Pykälän 3 kohdan mukaan tukioikeudella tarkoitettaisiin tilatukiasetuksen 33 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tukioikeutta, joka muodostuu tasatukiosasta ja mahdollisesta tilakohtaisesta lisäosasta. Suomessa on käytössä niin sanottu yhdistelmämalli, jossa tukioikeus muodostuu edellä mainituista osista.

Pykälän 4 kohdan mukaan erityistukioikeudella tarkoitettaisiin tukioikeutta, joka on myönnetty viljelijälle ennen vuotta 2009 vuoden 2003 tilatukiasetuksen 47 ja 48 artiklan tai tämän jälkeen tilatukiasetuksen 44 artiklan nojalla.

Pykälän 5 kohdan mukaan tilatukioikeudella tarkoitettaisiin sekä pykälän 3 kohdassa tarkoitettuja tukioikeuksia että 4 kohdassa tarkoitettuja erityistukioikeuksia.

Pykälän 6 kohdan mukaan erityistuella tarkoitettaisiin tilatukiasetuksen III osaston 5 luvussa tarkoitettua tukea.

Pykälän 7 kohdan mukaan uuhipalkkiolla tarkoitettaisiin tilatukiasetuksen IV osaston 10 jaksossa tarkoitettua palkkiota ja sen lisäpalkkiota.

Pykälän 8 kohdan mukaan täytäntöönpanoasetuksella tarkoitettaisiin yhteisen maatalouspolitiikan suoria tukijärjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä ja tietyistä viljelijöiden tukijärjestelmistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 73/2009 III osastossa säädetyn tilatukijärjestelmän täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annettua komission asetusta (EY) N:o 1120/2009.

Pykälän 9 kohdan mukaan soveltamisasetuksella tarkoitettaisiin neuvoston asetuksen (EY) N:o 73/2009 täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä mainitussa asetuksessa säädettyjen viljelijöiden suorien tukien järjestelmien mukaisten täydentävien ehtojen, tuen mukauttamisen ja yhdenmetyt hallinto- ja valvontajärjestelmän osalta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä viinialalle säädetyn tukijärjestelmän mukaisten täydentävien ehtojen osalta annettua komission asetusta (EY) N:o 1122/2009.

Pykälän 10 kohdan mukaan viljelijällä tarkoitettaisiin tilatukiasetuksen 2 artiklan a alakohdassa tarkoitettua viljelijää. Mainitun säännöksen mukaan viljelijä on luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö taikka luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden ryhmä riippumatta ryhmän ja sen jäsenten oikeudellisesta asemasta kansallisessa lainsäädännössä, jonka tila sijaitsee Euroopan unionin alueella ja joka harjoittaa maataloustoimintaa.

Pykälän 11 kohdan mukaan puolisolalla tarkoitettaisiin viljelijän aviopuolisoa ja avioliitonomaisissa olosuhteissa eläviä, tuloverolain (1535/1992) 7 §:n 3 momentissa tarkoitettuja henkilöitä. Määritelmä vastaa kansallisten tukien lain 2 §:n 2 kohdan määritelmää.

Pykälän 12 kohdan mukaan perheenjäsenellä tarkoitettaisiin viljelijän puolisoa ja henkilöä, joka elää vakituisesti viljelijän taloudessa ja on tälle tai tämän puolisolalle sukua suoraan ylenevässä tai alenevässä pol-

vessa taikka on edellä tarkoitetun henkilön puoliso.

Pykälän 13 kohdan mukaan maataloustoimintaansa aloittavalla viljelijällä tarkoitettaiisiin täytäntöönpanoasetuksen 2 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettua luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka ei ole harjoittanut minkäänlaista maataloustoimintaa omista nimissään ja omaan lukuunsa tai joka ei ole vastannut maataloustoimintaa harjoittavan oikeushenkilön toiminnasta maataloustoiminnan uudelleen aloittamista edeltäneiden viiden vuoden aikana.

Pykälän 14 kohdan mukaan eläinrekisterillä tarkoitettaiisiin eläintunnistusjärjestelmästä annetun lain (238/2010) 12 §:ssä tarkoitettua rekisteriä.

2 luku Suorat tuet

3 §. *Tilatuki, uuhipalkkio ja erityistuet.* Ehdotetun 1 momentin mukaan viljelijälle voitaisiin myöntää Euroopan unionin suorina tukina tilatukea, uuhipalkkiota ja erityistukia kuten nykyisinkin. Viljelijälle tilatukijärjestelmässä maksettavasta tuesta säädetään tilatukiasetuksen III osastossa ja erityistuesta tilatukiasetuksen III osaston 5 luvussa. Uuhipalkkiota voidaan myöntää tilatukiasetuksen IV osaston 10 jakson perusteella. Tilatukiasetuksen 68 artiklan mukaisina erityistukina myönnettäisiin nykytilannetta vastaavasti lypsylehmä- ja nautapalkkiota, valkuais- ja öljykasvipalkkiota, tärkkelysperunapalkkiota sekä teuraskaritsan laatupalkkiota. Lypsylehmä- ja nautapalkkiota myönnettäisiin tilatukiasetuksen 68 artiklan 1 kohdan b alakohdan perusteella, jonka mukaan erityistukea voidaan myöntää korvauksena erityishaitoista, joita viljelijöille aiheutuu maito-, nautan- ja vasikanliha-, lampaanliha-, vuohenliha- ja riisialoilla taloudellisesti haavoittuvilla tai ympäristöllisesti herkillä alueilla taikka näillä samoilla aloilla taloudellisesti haavoittuvia maatalouden muotoja harjoitettaessa. Valkuais- ja öljykasvipalkkiota sekä tärkkelysperunapalkkiota myönnettäisiin tilatukiasetuksen 68 artiklan 1 kohdan a alakohdan i luetelmakohdan perusteella, jonka mukaan erityistukea voidaan myöntää tietyille maatalouden muodoille, jotka ovat tärkeitä ympäristönsuojelun tai ympäristön tilan paranta-

misen kannalta. Teuraskaritsan laatupalkkiota myönnettäisiin tilatukiasetuksen 68 artiklan 1 kohdan a alakohdan ii luetelmakohdan perusteella, jonka mukaan erityistukea voidaan myöntää maataloustuotteiden laadun parantamiseksi.

Ehdotetun 2 momentin mukaan valtion varoista voitaisiin myöntää lypsylehmäpalkkiota maitotalalle. Ehdotus vastaa voimassa olevan tilatukilain 3 §:n 5 momenttia.

4 §. *Täydentävät ehdot.* Pykälän 1 momentissa säädetäisiin suorien tukien myöntämisen yleisenä edellytyksenä olevista täydentävistä ehdoista, joista säädetään tilatukiasetuksen 4—6 artiklassa. Täydentävät ehdot koostuvat lakisääteisistä hoitovaatimuksista sekä hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista. Ehdotetun 1 momentin mukaan suoria tukia saavan viljelijän olisi noudatettava täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksen vähimmäisedellytyksiä, joilla varmistetaan maatalousmaan säilyminen maatalouden ja ympäristön kannalta hyvässä kunnossa. Täydentävien ehtojen noudattaminen on ollut suorien tukien myöntämisen edellytys tilatukijärjestelmän käyttöönotosta lähtien. Tilatukiasetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että maatalousmaa, erityisesti maa, jota ei enää käytetä tuotantoon, säilytetään maatalouden ja ympäristön kannalta hyvässä kunnossa. Jäsenvaltioiden tulee lisäksi määritellä hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusta koskevat vähimmäisedellytykset tilatukiasetuksen liitteessä III esitetyn kehyksen perusteella ottaen huomioon kyseisten alueiden erityispiirteet, mukaan luettuina maaperä ja ilmasto-olosuhteet, olemassa olevat viljelyjärjestelmät, maankäyttö, viljelykierto, viljelykäytännöt ja tilarakenteet. Vähimmäisedellytyksiin kuuluisivat ehdotetun 1 momentin mukaan maaperän suojeleminen eroosiolta, maaperän rakenteen ja orgaanisen aineksen säilyttäminen, elinympäristöjen tilan heikentymisen välttäminen ja vesiensuojelu.

Ehdotetun 2 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä täydentävien ehtojen lakisääteisistä hoitovaatimuksista sekä hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksesta ja sen vähimmäisedellytyksistä sekä pysyvien lai-

tumien hoidosta tilatukiasetuksessa sääde-tyissä rajoissa. Näitä voisivat olla esimerkiksi säännökset hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksen vähimmäisedellytyksiin kuulu- vista seikoista, kuten maaperän suojelemises- ta eroosiolta, viljellyn pellon hoidosta, vilje- lykierrosta, hoidetun viljelemättömän pellon hoidosta, maaperän kunnosta ja maisemapiir- teiden säilyttämisestä sekä pysyvien laitumi- en hoitotoimenpiteistä muun muassa laidun- tamalla tai niittämällä. Valtioneuvoston ase- tuksella voitaisiin antaa tarkempia säännök- set esimerkiksi niistä toimenpiteistä, joita noudattamalla vähimmäisedellytykset voi- daan saavuttaa.

5 §. *Ennakkolupa pysyvän laitumen siirtä- miseksi muuhun käyttöön.* Ehdotetun *1 mo- mentin* mukaan suoran tuen hakijalta voitai- siin edellyttää luvan hankkimista ennen tila- tukiasetuksen 6 artiklassa tarkoitetun pysy- vän laitumen siirtämistä muuhun käyttöön voimassa olevan tilatukilain 6 §:ää vastaa- vasti. Tilatukiasetuksen 6 artiklan 2 kohdan mukaan muiden kuin uusien jäsenvaltioiden on varmistuttava, että niiden vuoden 2003 pinta-alatukihakemusten määräpäivänä pysy- vänä laitumena ollut maa-ala säilytetään py- syvänä laitumena. Suomi on ilmoittanut vuonna 2011 Euroopan komissiolle pysyvien laitumien alaksi noin 16 500 hehtaaria. Maa- seutuvirasto suorittaisi pysyvien laitumien pinta-alatarkastelun vuosittain 31 päivänä lo- kakuuta. Tältä osin ehdotus poikkeaa voi- massa olevasta lainsäädännöstä, mutta tar- kasteluajankohdan aikaistaminen on perustel- tua toimeenpanon varmistamiseksi. Jos py- syvän laitumen pinta-ala pienenee suhteessa edellä mainittuun ilmoitettuun pinta-alaan, jäsenvaltion on soveltamisasetuksen 4 artik- lan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mu- kaan säädettävä, että suoria tukia hakevat vil- jelijät eivät saa muuttaa pysyvänä laitumena olevan maan käyttötapaa ilman ennakkolu- paa. Ennakkolupaa edellytettäisiin, jos pysy- vien laitumien osuus maatalousmaasta vähe- nee koko valtakunnan tasolla vuoden 2003 viitealaan verrattuna vähintään viisi mutta al- le kymmenen prosenttia. Ennakkoluvan myöntämisen edellytyksistä säädetään sovel- tamisasetuksen 4 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa.

Ehdotetun *2 momentin* mukaan valtioneu- vosto päättäisi yleisistunnossaan sovelta- misasetuksen 4 artiklassa tarkoitettu en- nakkolupamenettelyn käyttöönottamisesta ja käytöstä poistamisesta. Tämä on perusteltua siksi, että pysyvien laitumien tilannetta on tarkasteltava vuosittain ja ennakolta on vai- kea arvioida, onko ennakkolupamenettely otettava käyttöön jonakin vuonna. Pysyvien laitumien määrän vuosittainen vaihtelu myös aiheuttaa sen, että vaikka ennakkolupamenet- tely on ollut tarpeen yhtenä vuonna, se ei välttämättä ole tarpeen enää seuraavana vuonna. Ennakkolupamenettelyn käyttööno- taminen ja käytöstä poistaminen tapahtuisi soveltamisasetuksen asettamissa rajoissa. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä soveltamisasetuksen 3 ja 4 artiklassa säädettyissä rajoissa ennako- luvan edellytyksistä.

6 §. *Pysyvän laitumen ennallistamisvelvoi- te.* Ehdotetussa 6 §:ssä säädettäisiin pysyvän laitumen ennallistamisvelvoitteesta asiallisesti voimassa olevan tilatukilain 6 §:n säännös- tä vastaavasti. Ehdotetun *1 momentin* mu- kaan suoran tuen hakijalle voitaisiin asettaa velvoite palauttaa muuhun käyttöön siirrettyä pysyvää laidunta vastaava pinta-ala pysyväksi laitumeksi. Jäsenvaltion velvoitteesta sää- tää kansallisesti ennallistamisvelvoitteesta säädetään soveltamisasetuksen 4 artiklan 2 kohdassa. Soveltamisasetuksen 3 artiklan 2 kohdan ja 4 artiklan 2 kohdan mukaan jä- senvaltion on säädettävä pysyvien laitumien ennallistamismenettelyn ottamisesta käyt- töön, jos pysyvien laitumien maa-alan osuus vuoden 2003 maa-alaan verrattuna pienenee kymmenen prosenttia tai sitä enemmän. Maaseutuvirasto suorittaisi vuosittaisen py- syvien laitumien pinta-alatarkastelun vastaa- valla tavalla kuin edellä 5 §:n perusteluissa on esitetty. Ennallistamiseen liittyvistä toi- menpiteistä säädetään soveltamisasetuksen 4 artiklan 2 kohdan viidennessä alakohdassa, joka on jäsenvaltiossa suoraan sovellettava oikeutta.

Ehdotetun *2 momentin* mukaan valtioneu- vosto päättäisi yleisistunnossaan sovelta- misasetuksen 4 artiklassa tarkoitettu ennal- listamismenettelyn käyttöönottamisesta ja käytöstä poistamisesta kuten nykyisinkin. Tämä on perusteltua vastaavista syistä kuin

5 §:ssä tarkoitetun ennakkoluvan osalta. Voitulla tilanteita, joissa yhtenä vuonna ennallistamismenettely on tullut Euroopan unionin lainsäädännön mukaan ottaa käyttöön, mutta ennallistamismenettelylle ei ole enää tarvetta sitä seuraavana vuonna. Ennallistamismenettelyn käyttöön ottaminen ja käytöstä poistaminen tapahtuisi soveltamisasetuksen asettamisrajoissa. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä soveltamisasetuksen 3 artiklassa säädetyissä rajoissa ennallistamisen edellytyksistä ja toteuttamisesta tilatasolla.

7 §. *Suoran tuen epääminen ja alentaminen.* Ehdotetun *1 momentin* mukaan suora tuki voitaisiin jättää myöntämättä, jos tuen saamiseksi olosuhteelle tai toimenpiteelle on annettu sellainen muoto, joka ei vastaa asian varsinaista luonnetta tai tarkoitusta. Tältä osin ehdotus vastaa kansallisten tukien lain 16 §:n 1 momentin 4 ja 5 kohtaa ja ehdotus on perusteltu eri tukijärjestelmien yhdenmukaisuuden vuoksi seuraamusten osalta, koska mainituista seikoista ei suoraan säädetä Euroopan unionin lainsäädännössä. Asiallisesti mainitut seikat sisältyvät kuitenkin suoraan sovellettavaan Euroopan unionin lainsäädäntöön, mutta selkeyden vuoksi lakiin ehdotetaan otettavaksi mainittu säännös. Tuki voitaisiin jättää myöntämättä esimerkiksi, jos tuenhakija on antanut väärää tai harhaanjohtavia tietoja tai salannut olennaisesti tukeen vaikuttavia seikkoja. Tuki voitaisiin jättää myöntämättä myös sellaisessa tapauksessa, että viljelijä ryhtyy sellaisiin pellon hallinnan muutoksia koskeviin tai muihin vastaaviin toimenpiteisiin, joiden ilmeisenä tarkoituksena on kiertää tuen myöntämisen edellytyksiä. Tuen alentamiseen ja maksamatta jättämiseen valvonnan perusteella sovellettaisiin Euroopan unionin suorista tukia koskevassa lainsäädännössä säädetyt perusteita. Suoria tukia koskee yhdenmukainen hallinto- ja valvontajärjestelmä, josta säädetään tilatukiasetuksen 4 luvussa. Yhdenmukainen hallinto- ja valvontajärjestelmä koskevissa säännöksissä säädetään yksityiskohtaisesti valvonnan järjestelmistä sekä valvonnan seuraamuksista. Tuen vähennysten ja epäämisten laskentaperusteista säädetään tarkemmin soveltamisasetuksen IV osastossa. Niissä tilanteissa, joissa vuosittainen hakemus on viivästynyt tai jos hake-

muksessa ilmoitettu pinta-ala tai eläinmäärä on suurempi kuin valvonnassa todettu pinta-ala tai eläinmäärä, maksettavan tuen määrää alennetaan soveltamisasetuksessa säädetyllä tavalla. Suorien tukien alentaminen ja epääminen perustuu siten pitkälti suoraan Euroopan unionin lainsäädäntöön, joka on jäsenvaltioissa suoraan sovellettavaa oikeutta.

Ehdotetun *2 momentin* mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä tuen alentamisesta ja epäämisestä valvonnan perusteella tilatukiasetuksen ja soveltamisasetuksen edellyttämässä laajuudessa. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä esimerkiksi kasvilajiryhmistä, pinta-alavirheiden tarkemmasta laskemisesta ja niistä aiheutuvista seuraamuksista sekä eläinpalkkioiden epäämisestä valvonnan perusteella.

8 §. *Suoran tuen epääminen eräissä tilanteissa.* Ehdotetussa *8 §:ssä* säädettäisiin suoran tuen epäämisestä eräissä tilanteissa asiallisesti täysin vastaavasti kuin voimassa olevan tilatukilain 18 g §:ssä kuitenkin siten teknisesti muutettuna, että pykälän sanamuotoa on selvennetty. Ehdotetun *1 momentin* mukaan suorien tukien järjestelmän mukaista eläinlajikohtaista palkkiota ei myönnettäisi, jos viljelijä tai tämän kanssa yritystoimintaa harjoittava perheenjäsen on tuomittu rikoslain (39/1889) 17 luvun 14, 14 a tai 15 §:n mukaisesta rikoksesta taikka viljelijä tai tämän kanssa yritystoimintaa harjoittava perheenjäsen on tuomittu eläinsuojelulain (247/1996) 54 §:n mukaisesta rikkomuksesta sekä samalla määrätty rikoslain 17 luvun 23 §:n mukaiseen eläintenpitokieltoon. Suomessa maksetaan suorien tukien järjestelmän mukaisina eläinpalkkioina nauta- ja lypsy-lehmäpalkkiota, teuraskaritsan laatupalkkiota sekä uuhipalkkiota. Pykälässä tarkoitetut seuraamukset koskisivat ainoastaan eläinten perusteella määrättyjä ja maksettavia palkkiota eläinsuojelurikos- ja eläintenpitokielto- tapauksissa. Palkkion menetys kohdistuisi siihen tukivuoteen, jonka aikana toimivaltainen viranomaisena on havainnut tuomioon johtaneen teon, sekä eläintenpitokiellon kohteena olevaan eläinlajiin.

Ehdotetun *2 momentin* mukaan suoriin tukiin kuuluvaa eläinlajikohtaista palkkiota ei myönnettäisi eläintenpitokieltoajalta eikä te-

kovuoden ja lainvoimaisen tuomion antamisen väliseltä ajalta, jos viljelijä tai tämän kanssa yritystoimintaa harjoittava perheenjäsen tuomitaan eläintenpitokielttoon. Myös tältä osin ehdotus vastaa voimassa olevaa lakia.

Ehdotetun 3 momentin mukaan suoriin tukiin kuuluvien eläinpalkkioiden maksatus olisi eläintenpitokiellon kohteena olevan eläinlajin palkkioiden osalta keskeytettävä, kun asiassa on aloitettu syyteharkinta kuten nykyisinkin. Pykälän asialliseen sisältöön ei ehdoteta muutoksia nykyisin voimassa olevaan lakiin verrattuna ja vastaava säännös sisältyy myös linjan 2 -lakiin ja kansallisten tukien lakiin.

9 §. Suoran tuen vähimmäismäärä. Lain 9 §:ssä säädettäisiin myönnettävän suoran tuen vähimmäismäärästä voimassa olevan tilatukilain 18 e §:ää vastaavasti. Ehdotus perustuu tilatukiasetuksen 28 artiklaan ja tilatukiasetuksen liitteeseen VII, joissa säädetään maksettavan suoran tuen vähimmäismäärästä. Ehdotuksen mukaan suoraa tukea ei myönnettäisi, jos haettujen suorien tukien yhteismäärä on tukivuonna 200 euroa tai sitä pienempi. Suoralla tuella tarkoitettaisiin ehdotetun 2 §:n 1 momentin mukaan suorien tukien lain nojalla myönnettävää tukea ja palkkiota. Suoran tuen yhteismäärää arvioitaessa otettaisiin siis huomioon sekä haetut tuet että palkkiot. Ehdotettu 200 euron raja on perusteltu siksi, että tukimäärään lasketaan yhteen useista eri tukimuodosta saatavat tuet ja palkkiot.

10 §. Asiakirjojen säilyttäminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin suoriin tukiin liittyvien asiakirjojen säilyttämisestä voimassa olevan tilatukilain 18 f §:ää vastaavasti. Ehdotuksen mukaan viljelijän tulisi säilyttää tukioikeuksien hakemiseen, siirtämiseen sekä tilatuen ja muiden Euroopan unionin kokonaan rahoittamien tukien ja palkkioiden hakemiseen liittyvät sellaiset alkuperäiset asiakirjat, joita ei toimiteta tuen myöntävälle viranomaiselle tukihakemuksen liitteenä, hakuvuoden ja sitä seuraavien neljän kalenterivuoden ajan. Tällainen asiakirja on esimerkiksi nautapalkkiohakemukseen liittyvä sopimus tai kuitti eläimen ostosta tai myynnistä. Ehdotettu asiakirjojen säilyttämisäika on sekä tilatukiasetuksen 16 ja 18 artiklassa tarkoitettu asiakirjojen säilytysaika että Euroo-

pan unionin tilintarkastusta ja tilintarkastusvaatimuksia koskevien säännösten edellyttämä asiakirjojen vähimmäissäilytysaika.

Ehdotetun 2 momentin mukaan Maaseutuvirasto voisi antaa tarkempia määräyksiä säilytettävistä asiakirjoista

3 luku Tilatuki

11 §. Tukioikeus. Ehdotetun 1 momentin mukaan viljelijälle voitaisiin myöntää tilatukiasetuksen 34 artiklan perusteella tilatukea tukioikeudesta, johon liittyy vastaava määrä tukikelpoista pinta-alaa. Tilatukiasetuksen 33 artiklassa säädetään niistä perusteista, joiden nojalla viljelijälle voidaan maksaa tilatukea myönnettyjen tukioikeuksien perusteella. Tilatuen maksamisen edellytyksenä on, että viljelijällä on hallinnassaan tukioikeutta vastaava määrä tukikelpoista pinta-alaa. Suomessa on käytössä niin sanottua yhdistelmämallia, jossa tukioikeuden arvo muodostuu tasatukiosasta ja mahdollisesta tilakohtaisesta lisäosasta. Tasatukiosa on tukialueen perusteella määräytyvä tukioikeuden arvon osa. Lisäosallisia tukioikeuksia vahvistettiin vuonna 2006 niille tiloille, jotka olivat harjoittaneet lisäosaan oikeuttavaa tuotantoa viitekaudella. Tilakohtaiseen lisäosaan sisällytettiin 100 prosenttia maitopalkkiosta, 30 prosenttia sonni- ja härkäpalkkiosta sekä 40 prosenttia tarkkelysperunan tuotantoon sitomattomasta tuesta. Tilakohtaiseen sokerijuurikkaan lisäosaan sisällytettiin puolestaan 100 prosenttia sokerin hinnanalennuksen korvauksesta vuosina 2006—2013 sekä 100 prosenttia siirtymäkauden lisäkorvauksesta vuosina 2006—2009. Tilakohtaiseen timotein lisäosaan sisällytettiin 100 prosenttia timotein siementuotannon tuesta vuodesta 2012 alkaen. Lisäosa korottaa yksittäisen tukioikeuden arvoa ja siten siitä maksettavaa hehtaarikohtaista tilatukea. Tilakohtaisten lisäosien arvo laskee asteittain siirtymäkauden aikana. Vuonna 2006 muodostettujen tilakohtaisten lisäosien arvo on sokerijuurikkaan lisäosaa lukuun ottamatta 70 prosenttia vuosina 2011—2013 ja vuosina 2014 ja 2015 35 prosenttia alkuperäisestä tasosta. Vuodesta 2016 alkaen näitä lisäosia ei makseta. Vuosina 2014—2016 sokerijuurikkaan lisäosan suuruus on 70 prosenttia. Vuosina 2017 ja 2018 se on 35 prosenttia

vuoden 2009 hinnanalennuksen korvauksen ja siirtymäkauden lisäkorvauksen perusteella muodostetun lisäosan yhteismäärästä. Timotein lisäosan arvo säilyy ennallaan vuosina 2012—2015. Vuonna 2016 timotein lisäosa on 50 prosenttia alkuperäisestä tasosta. Vuodesta 2017 alkaen timotein lisäosa lakkauteaan.

Ehdotetun 2 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä tukioikeuksien myöntämisen edellytyksistä, alueellisen tasatukiosan arvosta ja tukialueista. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin esimerkiksi tasatukiosan arvosta kullakin tukialueella ja kuntakohtaisesta tukialuejaosta. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä myös tilakohtaisten lisäosien arvon määräytymisen edellytyksistä, siirtymäkaudesta, lisäosien ja erityistukioikeuksien arvon asteittaisesta alentamisesta, lisäosan arvon alentamisen vuoksi vapautuvien varojen käytöstä ja tasatukiosan arvon korottamisesta.

12 §. Erityistukioikeus. Erityistukioikeuksia muodostettiin vuonna 2006 tilatukijärjestelmän käyttöönoton yhteydessä sellaisille tiloille, joilla ei ollut riittävästi tai lainkaan tukikelpoista pinta-alaa, mutta joille muodostui tilakohtainen lisäosa. Erityistukioikeudet muodostettiin vuoden 2003 tilatukiasetuksen 47 ja 48 artiklan perusteella. Mahdollisesti muodostettavista uusista erityistukioikeuksista säädetään tilatukiasetuksen 44 artiklassa. Ehdotetun 1 momentin mukaan viljelijä, jolla on erityistukioikeuksia, voisi poiketa velvollisuudesta esittää tukioikeuksien määrää vastaava tukikelpoisten hehtaarien määrä tilatukiasetuksen 44 artiklan 2 kohdan a alakohdassa säädetyllä tavalla. Tilatukiasetuksen 44 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaan viljelijän on säilytettävä vähintään 50 prosenttia vuoden 2003 tilatukiasetuksessa tarkoitettuna viitevuonna harjoitetusta maataloustoiminnasta nautayksikköinä ilmaistuna. Ehdotus vastaa voimassa olevan tilatukilain 10 §:n 1 momenttia.

Ehdotetun 2 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä erityistukioikeuksien myöntämisen edellytyksistä tilatukiasetuksessa säädetyissä rajoissa ja erityistukioikeuksien

50 prosentin tuotantosäännön määrittelyn edellytyksistä.

13 §. Tilatukioikeuksien käyttö ja käyttöjärjestys. Ehdotetun 13 §:n 1 momentissa säädettäisiin tukioikeuksien ja erityistukioikeuksien käytöstä voimassa olevan tilatukilain 10 §:n 2 momentin säännöstä ja tilatukijärjestelmästä annetun valtioneuvoston asetuksen (233/2010) 10 §:ää vastaavasti. Ehdotuksen mukaan tilatukioikeuksia voitaisiin käyttää ainoastaan saman tukialueen sisällä. Tilatukioikeuksien ilmoittamisesta ja niiden käytöstä säädetään täytäntöönpanoasetuksen 8 artiklassa. Tilatukioikeuksia on käytettävä vähintään joka toinen vuosi, jotta ne säilyvät aktiivisina. Käyttämättömistä tilatukioikeuksista säädetään puolestaan tilatukiasetuksen 42 artiklassa ja 28 artiklan 3 kohdassa, joiden mukaan käyttämättömät tilatukioikeudet palautuvat kansalliseen varantoon. Tilatukioikeuksien käyttöjärjestystä koskevilla säännöksillä säädettäisiin siitä, mitkä käyttämättömistä tilatukioikeuksista palautuvat ensimmäisinä kansalliseen varantoon. Ehdotuksen mukaan ensimmäisenä käytettäisiin käyttöä edeltävänä vuonna käyttämättä jääneet tilatukioikeudet, joista ensimmäisenä käytettäisiin erityistukioikeudet. Tukioikeudet käytettäisiin yksikköarvojärjestyksessä siten, että arvokkaimmat käytettäisiin ensin. Omistuksessa olevat tilatukioikeudet käytettäisiin ennen vuokrattuja. Tilatukioikeuksien käyttöjärjestyksellä olisi merkitystä siinä tilanteessa, jossa viljelijällä on tilatukioikeuksia enemmän kuin tukikelpoista alaa tai osa tilatukioikeuksista jää jostain muusta syystä käyttämättä.

Ehdotetun 2 momentin mukaan viljelijällä olisi oikeus muuttaa käyttöjärjestystä ilmoittamalla siitä kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle. Viljelijä voisi siten halutessaan muuttaa viranomaisen ehdottamaa tilatukioikeuksien käyttöjärjestystä ja vaikuttaa siihen, mitkä käyttämättä jääneistä tilatukioikeuksista palautuvat kansalliseen varantoon.

Ehdotetun 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä tilatukioikeuksien käyttämisen edellytyksistä ja käyttöjärjestyksestä. Tällöin voitaisiin ottaa paremmin huomioon viljelijöiden hallinnassa olevat erityyppiset, eriarvoiset ja erilaisia ominaisuuksia sisältävät

tukioikeudet. Maaseutuvirasto voisi antaa tarkempia määräyksiä tilatukioikeuksien käyttöjärjestyksen muuttamisen yhteydessä vaadittavista asiakirjoista, kuten käyttöjärjestyksen muuttamista koskevista lomakkeista, ja eri määräajoista.

14 §. *Tilatukioikeuksien siirto.* Tilatukioikeuksien siirtämisestä säädetään tilatukiasetuksen 43 artiklassa ja erityistukioikeuksien siirtämisestä tilatukiasetuksen 44 artiklan 3 alakohdassa. Ehdotetun *1 momentin* mukaan tilatukioikeuden siirtäjän olisi ilmoitettava kirjallisesti siirrosta kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle ja ilmoitus olisi alikirjoitettava. Kirjallisella ilmoituksella tarkoitettaisiin myös Maaseutuviraston sähköiseen tukihakujärjestelmään annettua ilmoitusta. Jos tilatukioikeus vuokrataan, siirtoa koskevaan ilmoitukseen olisi liitettävä selvitys tukioikeuksia vastaavan tukikelpoisen alan hallinnan siirrosta. Nykyisin tilatukioikeuksien siirrosta noudatettavasta menettelystä säädetään valtioneuvoston asetuksella, mutta menettelyä koskevat pääsäännöt ehdotetaan nostettavaksi lain tasolle. Ehdotus vastaa nykyistä käytäntöä

Pykälän *2 momentissa* säädettäisiin tukioikeuden vastikkeetonta luovutusta koskevasta lahjaverovapautuksesta. Jos viljelijä luovuttaa vastikkeetta maanomistajalle tukioikeuden, joka on vahvistettu viljelijälle vuokralle otetun tukikelpoisen maatalousmaan perusteella, luovutusta ei pidettäisi perintö- ja lahjaverolaisissa (378/1940) tarkoitettuna lahjana silloinkaan, kun luovutus täyttäisi lahjan tunnusmerkistön. Lahjaverovapaus koskisi vuokralle otettuihin peltohehtaareihin kohdistuvien tukioikeuksien siirtoa vuokraviljelijältä maanomistajalle 28 päivänä huhtikuuta 2006 voimassa olevan vuokrakauden päättyessä kuitenkin siten, että luovutuksen tulisi tapahtua viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2016. Ehdotus vastaa voimassa olevan tilatukilain 10 §:n 5 momentin säännöstä.

Ehdotetun *3 momentin* mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä tilatukioikeuksien siirtämisen edellytyksistä ja siirtämisessä noudatettavasta menettelystä. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä esimerkiksi tilatukioikeuksien siirrosta noudatettavista menettelytavoista. Maaseutuvirasto

voisi ehdotuksen mukaan antaa tarkempia määräyksiä tilatukioikeuksien siirrosta käytettävistä lomakkeista ja määräajoista kuten nykyisin.

15 §. *Tilatukioikeuksien arvon alentaminen.* Ehdotetun 15 §:n *1 momentin* mukaan tilatukioikeuksien arvoa voitaisiin alentaa tilatukiasetuksen 8 artiklassa ja 40 artiklan 2 kohdassa säädetyillä perusteilla. Edellä mainittujen tilatukiasetuksen säännösten mukaan jäsenvaltion on tarvittaessa alennettava tilatukioikeuksien arvoa lineaarisesti, jos tilatukiasetuksen liitteessä IV määritelty jäsenvaltiokohtainen suorien tukien nettoenimmäismäärä uhkaa ylittyä. Edelleen mainittujen säännösten mukaan tilatukioikeuksien arvoa on alennettava, jos tilatukiasetuksen liitteessä VIII määritelty kansallisen enimmäismäärä uhkaa ylittyä. Lisäksi tilatukioikeuksien arvoa voitaisiin alentaa tilatukiasetuksen 68 artiklan 8 kohdassa ja 69 artiklan 6 kohdan b alakohdassa säädetyillä perusteilla tilatukiasetuksen 68 artiklan mukaisen erityistuen rahoittamiseksi. Selkeyden vuoksi asiasta ehdotetaan otettavaksi suorien tukien lakiin nimenomainen säännös, vaikka tilatukiasetus on suoraan jäsenvaltioissa sovellettavaa oikeutta.

Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa ehdotetun *2 momentin* mukaan tarkempia säännöksiä tilatukioikeuksien leikkauksiin ryhtymisestä, toteuttamistavasta ja arvon alentamisen vuoksi vapautuvien varojen käytöstä.

16 §. *Tukikelpoisen alan hallinta tilatuessa.* Ehdotetussa *1 momentissa* säädettäisiin kansallisesti tukikelpoisen alan hallinnasta tilatuessa, josta säädetään Euroopan unionin lainsäädännössä tilatukiasetuksen 34 artiklassa. Tilatukiasetuksen 34 artiklan 2 kohdan mukaan tukikelpoisen alan on täytettävä tukikelpoisuusedellytykset koko kalenterivuoden ajan. Pykälän *1 momentin* mukaan tilatukia voitaisiin myöntää hakemuksen perusteella siitä tukikelpoisesta alasta, joka on viljelijän hallinnassa sinä päivänä, jolloin tukihakemusta voidaan soveltamisasetuksen 14 artiklan 2 kohdan mukaan viimeisen keran muuttaa. Tukihakemuksen muutokset, kuten yksittäisten viljelylohkojen hallinnan siirto ja uusien lohkojen lisääminen tukihak-

kemukseen, olisi tehtävä viimeistään tuki-
vuoden kesäkuun 15 päivänä.

Ehdotetun 2 momentin mukaan valtioneu-
voston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia
säännöksiä koko tilan hallinnan siirron mää-
rääjasta ja tukikelpoisen alan määrittelystä.
Soveltamisasetuksen 82 artiklan 3 kohdan
a alakohdan perusteella jäsenvaltio voi aset-
taa hallinnan siirrosta ilmoittamiselle määrä-
ajan. Maa- ja metsätalousministeriön asetuk-
sella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä
tukikelpoisen alan käytöstä maataloustoiminta-
an ja muuhun kuin maataloustoimintaan
sekä alan poistamisesta maatalouskäytöstä,
perus- ja kasvulohkojen määrittelystä ja mi-
nimikoosta Euroopan unionin suoria tukia
koskevan lainsäädännössä säädetyissä rajois-
sa. Maaseutuvirasto voisi antaa tarkempia
määräyksiä tukikelpoisen alan hallinnan to-
dentavien asiakirjojen esittämismenettelystä
kuten nykyisin.

**17 §. Tukioikeuksien myöntäminen kansal-
lisesta varannosta.** Tilatukijärjestelmän kan-
sallisesta varannosta säädetään tilatukiasetu-
ksen 41 artiklassa ja tarkemmin täytän-
töönpanoasetuksen 2 luvussa. Tilatukiasetuk-
sen 41 artiklan 2 kohdan perusteella jäsenvaltio
voi käyttää kansallista varantoa tukioikeu-
ksien jakamiseen ensisijaisesti niille viljeli-
jölle, jotka aloittavat maataloustoimintaansa.
Tilatukiasetuksen 41 artiklan 3 kohdan nojal-
la jäsenvaltio voi päättää käyttää kansallista
varantoa tukioikeuksien jakamiseen viljelijäl-
le, johon sovelletaan johonkin julkiseen in-
terventioon liittyviä rakenneuudistus- tai ke-
hitysohjelmia maan viljelemättä jättämisen
välttämiseksi tai jotta voitaisiin korvata ra-
kenneuudistus- tai kehitysohjelma-alueilla
toimiville viljelijöille koituvia erityisiä hait-
toja. Tilatukiasetuksen 41 artiklan 4 kohdan
perusteella tukioikeuksia on mahdollista ja-
kaa kansallisesta varannosta erityistilanteessa
oleville viljelijöille. Erityistilanteesta sääde-
tään täytäntöönpanoasetuksen 20—23 artik-
lassa. Suomessa on myönnetty mainituilla
vapaaehtoisilla perusteilla tukioikeuksia kan-
sallisesta varannosta ensimmäisen kerran
vuonna 2007. Ehdotetun 1 momentin 1 koh-
dan mukaan kansallisesta varannosta voitai-
siin myöntää tukioikeuksia maataloustoiminta-
ansa aloittavalle viljelijälle.

Ehdotetun 1 momentin 2 kohdan mukaan
kansallisesta varannosta voitaisiin myöntää
tukioikeuksia sellaiselle viljelijälle, johon
sovelletaan johonkin julkiseen toimenpitee-
seen liittyviä rakenneuudistus- tai kehitysoh-
jelmia maan viljelemättä jättämisen välttämise-
ksi tai jotta voitaisiin korvata rakenneuudis-
tus- tai kehitysohjelma-alueilla toimiville
viljelijöille koituvia erityisiä haittoja

Ehdotetun 1 momentin 3 kohdan mukaan
tukioikeuksia voitaisiin myöntää myös sellai-
sella viljelijälle, joka on täytäntöönpanoase-
tuksen 20, 22 tai 23 artiklassa tarkoitettussa
erityistilanteessa. Pykälän 1 momentissa eh-
dotetut perusteet vastaavat niitä perusteita,
joilla kansallisesta varannosta on myönnetty
tukioikeuksia tilatukijärjestelmän käyttöön-
otosta lähtien.

Pykälän 2 momentin mukaan kansallisen
varannon käyttämisestä, viljelijöille myön-
nettävien tukioikeuksien määrän ja yksikkö-
arvon korottamisesta sekä tukioikeuksien va-
rannosta myöntämisperusteiden etusijajärjes-
tyksestä voitaisiin antaa tilatukiasetusta ja
täytäntöönpanoasetusta tarkentavia säännök-
siä valtioneuvoston asetuksella. Valtioneu-
voston asetuksella voitaisiin antaa myös tar-
kempia säännöksiä tukioikeuksien kohden-
tamisesta, jos kansallinen varanto ei riitä kat-
tamaan tilatukiasetuksen 41 artiklassa tarkoi-
tettuja tapauksia tai jos tilatukiasetuksen
8 artiklassa tarkoitettu enimmäismäärä rajoit-
taa tukioikeuksien myöntämistä. Maaseutuvira-
sto voisi antaa tarkempia määräyksiä tuki-
oikeuksien hakemiseen kansallisesta varan-
nosta liittyvistä lomakkeista ja määräajoista
kuten nykyisin.

**18 §. Tilatukioikeuksien palauttaminen ja
luovuttaminen kansalliseen varantoon.** Lain
18 §:ssä säädettäisiin tilatukioikeuksien pa-
lauttamisesta ja luovuttamisesta kansalliseen
varantoon. Asiasta ei tällä hetkellä säädetä
kansallisesti lain tasolla, mutta menettelyn
peruseriaatteista on asianmukaista säätää
lain tasolla. Ehdotetun 1 momentin mukaan
tilatukioikeuden omistaja voisi palauttaa va-
paaehtoisesti tilatukioikeuden kansalliseen
varantoon. Tukioikeus olisi palautettava sii-
hen mahdollisesti kuuluvineen lisäosineen.
Tilatukioikeuksien palauttamisesta olisi teh-
tävä ilmoitus toimivaltaiselle elinkeino-, lii-
kenne- ja ympäristökeskukselle.

Perusteetta myönnettyjen tilatukioikeuksien luovuttamisesta kansalliseen varantoon säädetään soveltamisasetuksen 81 artiklassa. Soveltamisasetuksen 81 artiklan 1 kohdan perusteella viljelijän on luovutettava perusteetta myönnetty tukioikeudet kansalliseen varantoon. Soveltamisasetuksen 81 artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltio voi päättää, että perusteettomasti myönnettyjä oikeuksia ei peritä takaisin, jos viljelijälle perusteettomasti myönnetty määrä on enintään 50 euroa. Ehdotetun 2 momentin mukaan tilatukioikeuksia ei tarvitsisi luovuttaa kansalliseen varantoon, jos tukioikeuksien tasatukiosien arvo tai erityistukioikeuksien arvo on yhteensä enintään 50 euroa vuoden 2006 arvon mukaan laskettuna. Tukioikeuksien tasatukiosien arvo ja erityistukioikeuksien arvo määritettäisiin vuoden 2006 arvon mukaan, koska kyse on alun perin tuona ajankohtana perusteettomasti myönnettyistä tilatukioikeuksista. Tukioikeuksien tasatukiosaan niiden myöntämisen jälkeen tulleita korotuksia ei otettaisi huomioon 50 euron rajaa määritettäessä.

Ehdotetun 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä tilatukioikeuksien luovuttamiseen ja palauttamiseen liittyvästä menettelystä.

19 §. Sukupolvenvaihdostilanteet. Lain 19 §:ssä säädettäisiin voimassa olevan tilatukilain 11 §:ää vastaavasti sukupolvenvaihdoksia koskevista tilanteista. Täytäntöönpanoasetuksen 3 artiklan 4 kohdan mukaan mainitun komission asetuksen soveltamiseksi käytetään kansallisessa lainsäädännössä vahvistettuja "perinnön" ja "ennakkoperinnön" määritelmiä. Ehdotetussa pykälässä määritettäisiin, mitä vuonna 2003 tai sen jälkeen tapahtuneita tilan tai tilan osan siirtoja pidetään ennakkoperintönä tilatukiasetuksen tiettyjä kohtia sovellettaessa. Ehdotetun 1 kohdan mukaan edellä mainittuja olisi ensinnäkin sellainen maatalan tai sen osan kauppa, jonka rahoittamiseen on myönnetty nuoren viljelijän aloitustukea.

Ehdotetun 2 kohdan mukaan ennakkoperintönä pidettäisiin myös sellaista kauppaa, jossa ostaja on myyjän perillinen tai muu kohdassa erikseen määritelty sukulainen, jos kauppahinta on selvästi alempi kuin vastaavassa kaupassa ilman sukulaisuussuhdetta olisi ollut.

Ehdotetun 3 kohdan mukaan ennakkoperintönä myös pidettäisiin maatalan osan kauppaa, joka tehdään perintökaaren (40/1965) 25 luvun 1 b §:n 3 momentin mukaisesti. Perintökaaren 25 luvun 1 b §:n 3 momentin mukaan eloonjäänyt puoliso voi soveliaan tilanpidonjatkajan kanssa sopia saman pykälän 2 momentissa tarkoitetuista viljelyjärjestelyistä alle kymmenen vuoden ajanjaksoksi, jos eloonjäänyt puoliso tekee samalla sopimuksen siitä, että hän myy tai muutoin luovuttaa omistamansa osan tilanpidonjatkajalle heti sopimuskauden päätyttyä.

Ehdotetun 4 kohdan mukaan ennakkoperintönä voitaisiin pitää tilatukiasetuksen 41, 43 ja 44 artiklaa ja täytäntöönpanoasetusta sovellettaessa myös maatalan tai sen osan lahjaa, jossa lahjan saajana on lahjan antajan perillinen suoraan alenevassa polvessa, sisar tai veli taikka näiden perillinen suoraan alenevassa polvessa, ottolapsi taikka edellä mainittujen puoliso. Suomessa sukupolvenvaihdokset voidaan toteuttaa myös lahjoittamalla tila perilliselle siten, ettei lahjaa pidetä perintökaaren (40/1965) 6 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettuna ennakkoperintönä. Ehdotettu 4 kohta mahdollistaisi sen, että myös lahjasaannolla tilan saaneet tilanpidonjatkajat ovat tasavertaisessa asemassa muihin sukupolvenvaihdostilanteisiin nähden.

4 luku Erityistuki, tuotantoon sidottu tuki ja tuki tilaneuvontaan

Ehdotetussa 4 luvussa säädettäisiin tilatukiasetuksen 68 artiklan nojalla myönnettävien tukien myöntämisen edellytyksistä sekä tilaneuvonnan tuen myöntämisperusteista. Tilatukiasetuksen 68 artiklan nojalla myönnettävien tukien myöntämisen edellytyksistä ei tällä hetkellä säädetä lain tasolla, vaan voimassa olevan tilatukilain 3 §:n 6 momentin mukaan mainittujen tukien myöntämisen edellytyksistä säädetään valtioneuvoston asetuksella. Tällä hetkellä tilatukiasetuksen 68 artiklan nojalla myönnettävistä tuista säädetään vuodelta 2012 maksettavista lypsy- ja nautapalkkioista, teuraskaritsan laupalkkiosta, valkuais- ja öljykasvipalkkiosta sekä tarkkelysperunapalkkiosta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (39/2012). Tukien myöntämisen edellytysten pääperiaat-

teista on kuitenkin asianmukaista säätää laila, minkä vuoksi lakiin ehdotetaan otettavaksi pääsääntö näiden tukien myöntämisen edellytyksistä. Tilaneuvonnan tuesta säädetään tällä hetkellä voimassa olevan tilatukilain 18 a ja 18 b §:ssä. Luvussa tarkoitettujen tukien myöntämisperusteisiin ei ehdoteta muutoksia nykytilanteeseen verrattuna.

20 §. Lypsylehmä- ja nautapalkkio. Ehdotetun 20 §:n 1 momentin mukaan viljelijälle voitaisiin myöntää tukialueen ja lypsylehmiin eläinyksikkömäärän perusteella määräytyvää lypsylehmäpalkkiota.

Nautapalkkiota voitaisiin 2 momentin mukaan myöntää sonneista, häristä, emolehmistä ja emolehmähiehoista. Myös nautapalkkio määräytyisi eläinyksikkömäärän ja tukialueen perusteella. Sekä lypsylehmäpalkkio että nautapalkkio olisi mahdollista kohdentaa tietyille tukialueille ja palkkion määrä voisi vaihdella tukialueittain. Suomessa tukialueet jakautuvat Etelä-Suomen A ja B -alueisiin sekä pohjoisen Suomen C -tukialueisiin. Tukea voitaisiin siten kohdentaa maidon- ja naudanlihantuotannon suhteen taloudellisesti erityisen haavoittuville alueille.

Ehdotetun 3 momentin mukaan eläinyksikkömäärä ja eläinten hallinta todennettaisiin eläinrekisterin tietojen sekä valvonnan perusteella kuten nykyisinkin. Valvontaan joutuvien tilojen eläinyksikkömäärä määräytyisi rekisteritietojen lisäksi valvonnan tuloksen perusteella.

Ehdotetun 4 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä palkkion myöntämisen edellytyksistä, rahoituksesta, tukialueista, tukimääristä, yksikkötukien tasoista sekä muista kyseisen palkkion ehdoista. Tilatukiasetuksen 5 luvussa säädetään niistä perusteista, joiden nojalla jäsenvaltio voi myöntää erityistukea. Lypsylehmä- ja nautapalkkion rahoituksesta voitaisiin säätää tilatukiasetuksen 69 artiklan säädetyissä rajoissa.

21 §. Valkuais- ja öljykasvipalkkio. Ehdotetun 1 momentin mukaan valkuais- ja öljykasvipalkkiota myönnettäisiin valkuais- ja öljykasvilajien sekä viljan ja valkuaiskasvien seoskasvustojen viljelyalan perusteella. Valkuais- ja öljykasvipalkkion tavoitteena on monipuolistaa Suomen kasvinviljelyn yksi-

puolista rakennetta ja saada aikaan positiivisia ympäristövaikutuksia.

Ehdotetun 2 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä palkkion myöntämisen edellytyksistä, rahoituksesta, tukimääristä, yksikkötukien tasoista sekä muista kyseisen palkkion ehdoista kuten esimerkiksi tukikelpoisista kasvilajeista.

22 §. Tärkkelysperunapalkkio. Ehdotetun 1 momentin mukaan tärkkelysperunapalkkiota voitaisiin myöntää viljelijälle, joka viljelee tärkkelysperunaa sopimustuottajana. Palkkion myöntämisen edellytyksenä olisi lisäksi, että viljelijä osallistuu vaadittuun koulutukseen, tekee peltomaan laatutestin ja toimittaa vaaditut tiedot perunatärkkelysteollisuuden ylläpitämään tietokantaan. Perunatärkkelysteollisuuden järjestämään koulutukseen sisältyisi tärkkelysperunan viljelyä ja peltomaan laatutestiä koskevaa koulutusta. Tietokantaan merkittäisiin palkkion myöntämisen edellytyksenä olevien tietojen lisäksi muun muassa viljavuustutkimuksesta saadut tiedot, annetut ravinteet, kalkitus, muokkaukset, esikasvi, tarkat istutustiedot, idätys, peittäus, kasvin suojele ja sadetus sekä satotiedot. Tietokantaan merkityt tiedot analysoidaan ja tulokset palautetaan viljelijälle, joka saa näiden tietojen perusteella kutakin kasvulohkoa koskevan analyysin tehdyistä kasvukauden viljelytoimenpiteistä sekä vertailutiedot tietokannan parhaimpien lohkojen ja viljelijän omien lohkojen osalta. Laatutestin avulla peltomaan maaperän ominaisuuksia voidaan arvioida kokonaisvaltaisesti ja saada tietoa muun muassa maaperän pieneliöiden määrästä ja hyvinvoinnista sekä mahdollisista maaperän rakenneongelmista.

Pykälän 2 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä palkkion myöntämisen edellytyksistä, rahoituksesta, tukimääristä, yksikkötukien tasoista sekä muista kyseisen palkkion ehdoista. Muilla palkkion ehdoilla tarkoitettaisiin esimerkiksi koulutusta koskevia tarkempia vaatimuksista sekä tietokantaan toimitettavia tietoja. Maaseutuvirasto voisi antaa tarkempia määräyksiä määräajoista, koulutuksen suorittamisesta ja hyväksymisestä, peltomaan laatutestin suorittamisesta sekä niihin liittyvien tietojen tallentamisesta.

23 §. Teuraskaritsan laatupalkkio. Ehdotetun 23 §:n 1 momentin mukaan viljelijälle voitaisiin myöntää teuraskaritsan laatupalkkiota eläinrekisteriin ilmoitettujen teurastusten perusteella enintään 12 kuukauden ikäisistä karitsoista, joiden ruhopaino on vähintään 18 kiloa. Eläinten määrä ja hallinta todennettaisiin eläinrekisterin tietojen sekä valvonnan perusteella. Laatupalkkion tavoitteena on lisätä korkealaatuisen karitsanlihan tuotantoa sekä parantaa eläinaineksen laatua korostamalla jalostuksen merkitystä lammastaloudessa.

Ehdotetun 2 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin tarkempia säännöksiä palkkion myöntämisen edellytyksistä, rahoituksesta, tukimääristä, yksikkötukien tasoista sekä muista kyseisen palkkion ehdoista, kuten esimerkiksi virallisesta teurastuksesta ja ruhon hyväksymisestä.

24 §. Uuhipalkkio. Ehdotetun 24 §:n 1 momentissa säädettäisiin uuhipalkkiosta, joka myönnettäisiin viljelijälle tuotantoon sidottuna tukena tilatukiasetuksen 51 artiklan 1 kohdan nojalla. Suomessa uuhipalkkio ja sen lisäpalkkio on maksettu tuotantoon sidottuna tukena tilatukijärjestelmän käyttöönotosta lähtien. Uuhipalkkio myönnettäisiin hakemuksella ilmoitetun eläinmäärän ja valvonnan todetun eläinmäärän perusteella. Palkkion määrään vaikuttaisivat lisäksi sekä viljelijäkohtainen että kansallinen uuhipalkkio-oikeuksien enimmäismäärä.

Pykälän 2 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia määräyksiä uuhipalkkion ja sen lisäpalkkion myöntämisen edellytyksistä tilatukiasetuksen IV osaston 1 luvun 10 jaksossa säädetyissä rajoissa. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä palkkio-oikeuksista, niiden siirtämisestä, väliaikaisesta luovuttamisesta ja jakamisesta kansallisesta uuhipalkkio-oikeuksien varannosta tilatukiasetuksen rajoissa.

25 §. Tuki tilaneuvontaan. Lain 25 §:ssä säädettäisiin tuesta tilaneuvontaan vastaavalla tavalla kuin voimassa olevan tilatukilain 18 a ja 18 b §:ssä. Ehdotetun 1 momentin mukaan viljelijöille voitaisiin myöntää tukea tilaneuvontapalveluiden käyttämiseen. Tukea voitaisiin käyttää tilatukiasetuksen 12 artiklassa tarkoitettuun neuvontaan. Mainitun ar-

tiklan mukaan jäsenvaltiossa on oltava järjestelmä, jossa viljelijöille annetaan maatalousmaata ja tilanhoitoa koskevia neuvoja. Tilaneuvontajärjestelmän tarkoituksena on muun muassa avustaa viljelijää täydentävien ehtojen vaatimusten noudattamisessa. Neuvontapalvelujen on katettava tilatukiasetuksessa tarkoitetut täydentävät ehdot eli vähintään sekä asetuksen II osaston 1 luvussa tarkoitettu lakisääteiset hoitovaatimukset että hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset. Neuvonta voisi koskea hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksia, täydentäviin ehtoihin liittyviä ympäristösäädöksiä, eläinten tunnistusta ja rekisteröintiä, kasvinsuojeluaikaneita, elintarvikkeita, rehuja sekä eläinten hyvinvointia ja eläintaudeista ilmoittamista. Neuvontaa toteutettaisiin tilakäynnin.

Ehdotetun 2 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä tilaneuvontaan myönnettävän tuen myöntämisen edellytyksistä, rahoituksesta sekä tuen määrästä. Tilaneuvontaan myönnettävän tuen myöntämisen edellytyksistä voitaisiin säätää tilatukiasetuksen 12 ja 13 artiklan asettamissa rajoissa ja se myönnettäisiin niin sanottuna vähämerkityksisenä tukena. Tuen määrästä säädettäisiin siten Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen maataloustuotteiden tuotannon alalla annetussa komission asetuksen (EY) N:o 1535/2007 asettamissa rajoissa ja sen määrän osalta olisi otettava huomioon myös perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen annettu komission asetus (EY) N:o 1998/2006.

1.3 Laki luonnonhaittakorvauksesta, maatalouden ympäristötuesta sekä eräistä muista ympäristön ja maaseudun tilan parantamiseen liittyvistä tuista

3 §. Määritelmät. Pykälän 1 momentin 11 kohta kumottaisiin, koska tukitehtävälaki ehdotetaan kumottavaksi tähän hallituksen esitykseen sisältyvällä toimeenpanolailla.

4 §. Luonnonhaittakorvaus, maatalouden ympäristötuki sekä eräät muut ympäristön ja maaseudun tilan parantamiseen liittyvät tuet. Pykälän 5 momenttia ehdotetaan muutetta-

vaksi siten, että valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä myös tuen yksikkökohtaisen määrän korottamisesta ja alentamisesta. Ehdotus on perusteltu ja tarpeellinen sen vuoksi, että ohjelmakauden vaihtuessa voi mahdollisesti ilmetä tarvetta tuen yksikkökohtaisen määrän muuttamiseen.

5 §. Tuen myöntämisen yleiset edellytykset ja ehdot. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan voimassa olevaa lainsäädäntöä niiden lakien osalta, joissa säädetään täydentävien ehtojen kansallisesta täytäntöönpanosta. Täytäntöönpanolaki muutettaisiin toimeenpanolaksi, lakeihin lisättäisiin eläintunnistusjärjestelmästä annettu laki (238/2010) ja kasvinuojeluaineista annetun lain numero muutettaisiin vastaamaan voimassa olevan lain numeroa.

Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi valtuus säätää maa- ja metsätalousministeriön asetuksella myös alkuperäiskasvilajin rekisteröinnistä.

6 §. Tukikelpoista alaa ja eläinmäärää koskevat edellytykset. Pykälän 5 momenttia ehdotetaan täydennettäväksi siten, että siihen otettaisiin säännökset maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädettävistä seikoista. Ministeriön asetuksella voitaisiin säätää perus- ja kasvulohkojen määrittelystä ja minimikoosta sekä maatalousmaan käytöstä muuhun kuin maataloustoimintaan ja poistamiseen maatalouskäytöstä. Tällä hetkellä mainituista seikoista säädetään perus- ja kasvulohkoista ja niiden ulko- ja sisärajoja koskevista tuen myöntämisen edellytyksistä annetulla maa- ja metsätalousministeriön asetuksella (329/2007), joka on annettu myös tässä esityksessä kumottavaksi ehdotettujen tukitehtävälain ja täytäntöönpanolain nojalla. Perus- ja kasvulohkoja sekä muuhun kuin maataloustoimintaan käytettävää maatalousmaata koskevat säännökset on annettu edellä mainittujen lakien nojalla ja tarkempien säännösten antaminen niistä edelleen on välttämätöntä eri tukijärjestelmien panemiseksi täytäntöön.

10 §. Tuen alentaminen ja epäminen. Pykälän 3 momentti kumottaisiin, koska asiasta säädettäisiin ehdotetun toimeenpanolain 29 §:n 2 momentissa.

11 §. Tuen saajan ilmoitusvelvollisuus. Lain 11 § kumottaisiin, koska pykälää vas-

taava säännös sisältyy ehdotetun toimeenpanolain 16 §:n 1 ja 3 momenttiin.

13 §. Hakumenettely. Lain 13 § kumottaisiin, koska pykälän sisältöä vastaavat säännökset sisältyvät ehdotetun toimeenpanolain 8, 12, 13 ja 15 §:ään.

14 §. Tuen myöntäminen. Pykälän 1 momentti ehdotetaan kumottavaksi, koska asiasta säädettäisiin ehdotetun toimeenpanolain 8 §:n 1 momentin 1 kohdassa ja 11 §:n 1 momentin 6 kohdassa.

15 §. Tuen maksaminen. Lain 15 § ehdotetaan kumottavaksi, koska vastaavat säännökset sisältyisivät ehdotetun toimeenpanolain 6 ja 19 §:ään.

16 §. Valvonta. Lain 16 § ehdotetaan kumottavaksi, koska valvonnasta säädettäisiin ehdotetun toimeenpanolain 5 luvussa.

17 §. Tuen takaisinperintä. Lain 17 § ehdotetaan kumottavaksi, koska tuen takaisinperinnästä säädettäisiin ehdotetun toimeenpanolain 6 luvussa.

19 §. Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen. Lain 19 § kumottaisiin, koska pykälää vastaava säännös sisältyy ehdotetun toimeenpanolain 53 §:ään.

20 §. Päätöksen tiedoksianto. Lain 20 § ehdotetaan kumottavaksi, koska säännös on päällekkäinen hallintolain tiedoksiantoa koskevien säännösten kanssa.

21 §. Päätöksen maksuttomuus. Lain 21 § kumottaisiin, koska asiasta ehdotetaan säädettäväksi ehdotetun toimeenpanolain 51 §:ssä.

24 §. Muutoksenhaku. Lain 24 § kumottaisiin, koska muutoksenhausta säädettäisiin ehdotetun toimeenpanolain 54 §:ssä.

1.4 Laki maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista

5 §. Muiden säännösten soveltaminen. Pykälässä oleva viittaus tukitehtävälakiin ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi ehdotettuun maatalouden tukien toimeenpanosta annettuun lakiin.

9 §. Kasvintuotannon tuet. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädettäviin seikkoihin ehdotetaan lisättäväksi perus- ja kasvulohkojen määrittely ja minimikoko vastaavilla perusteilla kuin edellä linjan 2-lain

6 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa on esitetty.

16 §. *Yleiset alentamisperusteet.* Voimassa olevan pykälän 2 momentin sääntely on tarpeetonta, koska siitä säädettäisiin ehdotetun toimeenpanolain 14 §:n 1 momentissa. Pykälän 2 momentiksi ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että tukihakemus hylättäisiin, jos tuen hakija tai tämän edustaja estää paikalla tehtävän tarkastuksen toteuttamisen. Kansallisesti asiasta ei ole aiemmin lailla säädetty, mutta eri tukijärjestelmien seuraamusten yhdenmukaistamiseksi lakiin ehdotetaan otettavaksi asiasta säännös. Euroopan unionin kokonaan tai osittain rahoittamien tukien osalta vastaava säännös sisältyy Euroopan unionin lainsäädäntöön.

16 a §. *Tuen saajan ilmoitusvelvollisuus.* Lain 16 a § kumottaisiin, koska pykälää vastaava säännös sisältyy ehdotetun toimeenpanolain 16 §:n 3 momenttiin

25 §. *Tukihakemuksen peruuttaminen.* Voimassa olevan kansallisten tukien lain 25 §:ssä säädetään tuen hakumenettelystä. Tältä osin sääntely käy kuitenkin tarpeettomaksi, koska tuen hakemisesta säädettäisiin ehdotetun toimeenpanolain 8, 12, 13 ja 15 §:ssä. Kansallisten tukien lain nojalla myönnettävien tukien tukihakemuksen peruuttamisesta säädetään tällä hetkellä maa- ja metsätalousministeriön asetustasolla ja tällä hetkellä maa- ja puutarhatalouden kansallisten tukien hallinnosta vuonna 2012 annettun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (145/2012) 5 §:ssä. Säädöstaso ei kuitenkaan vastaa perustuslain asettamia vaatimuksia, minkä vuoksi lain 25 §:ään ehdotetaan otettavaksi säännös tukihakemuksen peruuttamisesta. Euroopan unionin kokonaan tai osittain rahoittamien tukien osalta asiasta säädetään Euroopan unionin lainsäädännössä.

Ehdotetun 1 momentin mukaan tukihakemuksen peruuttamisesta olisi ilmoitettava kirjallisesti tukihakemusta käsittelevälle toimivaltaiselle viranomaiselle. Jos valvonnasta on jo ilmoitettu hakijalle ja suoritetusta valvonnasta aiheutuu valvontaseuraamuksia, tukihakemusta ei voisi kuitenkaan peruuttaa. Muussa tapauksessa takarajana peruutuksen tekemiselle olisi ensimmäinen kyseessä olevan tukihakemuksen mukainen maksatusta-

Ehdotetun 2 momentin mukaan peruutus voisi koskea koko tukihakemusta tai osaa hakemuksesta. Useamman hakukerran tuessa hakija voisi peruuttaa yhden tukihaun 1 momentissa tarkoitettuihin rajoituksiin. Kasvintuotannon tukihakemusta ei voisi peruuttaa tallennusilmoituksen lähettämisen jälkeen, jos tallennusilmoituksessa olevasta virheestä aiheutuu seuraamus. Muista tukimuodoista poiketen kasvintuotannon tukea koskevan hakemuksen peruutus voitaisiin tehdä myös lohko-kohtaisesti. Ehdotus vastaa pääperiaatteiltaan edellä mainitun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen sisältöä tukihakemuksen peruuttamisesta.

26 §. *Asiakirjojen säilyttäminen.* Aiemmin lailla 1446/2006 kumotun 26 §:n tilalle ehdotetaan otettavaksi uusi 26 §, jossa säädettäisiin asiakirjojen säilyttämisestä vastaavalla tavalla kuin ehdotetun suorien tukien lain 10 §:ssä. Asiasta ei ole aiemmin säädetty kansallisten tukien lain nojalla myönnettävien tukien osalta, mutta tukijärjestelmien yhdenmukaistamiseksi asiasta on perusteltua säätää lailla. Ehdotetun 1 momentin mukaan hakijan olisi säilytettävä tukien hakemiseen liittyvät sellaiset alkuperäiset asiakirjat, joita ei toimiteta tuen myöntävälle viranomaiselle tukihakemuksen liitteenä hakuvuoden ja sitä seuraavien neljän kalenterivuoden ajan.

Ehdotetun 2 momentin mukaan Maaseutuvirasto voisi antaa tarkempia määräyksiä säilytettävistä asiakirjoista. Tällainen asiakirja voisi olla esimerkiksi pellon vuokrasopimus.

1.5 Laki satovahinkojen korvaamisesta

12 §. *Muiden säännösten soveltaminen.* Satovahinkojen korvaamisesta annetun lain (1214/2000) 12 §:ssä oleva viittaus tukitehtävälakiin ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi ehdotettuun toimeenpanolakiin. Pykälää ehdotetaan lisäksi muutettavaksi siten, että valvonnasta noudatettavasta menettelystä annettaisiin tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella maa- ja metsätalousministeriön asetuksen asemasta. Säädöstason nosto on perusteltua ottaen huomioon perustuslain säännökset sekä se, että myös muiden tukijärjestelmien osalta valvonnasta noudatettavasta menettelystä annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

14 §. Muutoksenhaku. Lain 14 §:ssä oleva viittaus tukitehtävälakiin ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi ehdotettuun toimeenpanolakiin.

1.6 Laki maaseudun kehittämiseen liittyvien ohjelmien hallinnoinnista

16 §. Todentamisviranomaisen. Maaseudun kehittämiseen liittyvien ohjelmien hallinnoinnista annetun lain (532/2006) 16 §:ssä oleva viittaus täytäntöönpanolakiin ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi ehdotettuun toimeenpanolakiin.

1.7 Eläinlääkintähuoltolaki

2 §. Soveltamisala. Eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 2 §:n 2 momentissa oleva viittaus tilatukilakiin ehdotetaan muutettavaksi ehdotettuun toimeenpanolakiin.

2 Voimaantulo

Lait on ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2013.

Ehdotetuilla toimeenpanolaila ja suorien tukien lailla kumottaisiin voimassa olevat tukitehtävälaki, täytäntöönpanolaki ja tilatukilaki.

Kumottavaksi ehdotettua täytäntöönpanolakia sovelletaan myös maatalouden yhteisestä markkinajärjestelystä ja tiettyjä maataloustuotteita koskevista erityissäännöksistä (yhteisiä markkinajärjestelyjä koskeva asetus) annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 täytäntöönpanoon. Eduskunnalle on annettu 11 päivänä lokakuuta 2012 hallituksen esitys laiksi maataloustuotteiden markkinajärjestelystä (HE 131/2012 vp), jossa ei ehdoteta säädettäväksi kaikkien markkinajärjestelyyn kuuluvien järjestelmien täytäntöönpanosta mainitussa hallituksen esityksessä tarkemmin selvitetyistä syistä.

Täytäntöönpanolakia on sovellettu myös niin sanotun nimisuojarahjestelmän täytäntöönpanoon. Nimisuojarahjestelmästä säädetään maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden rekisteröimisestä aidoiksi perinteisiksi tuotteiksi annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 509/2006 ja maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja

alkuperänimitysten suojasta annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 510/2006. Lisäksi täytäntöönpanolakia on sovellettu luonnonmukaisesta tuotannosta ja luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden merkinnöistä sekä asetuksen (ETY) N:o 2092/91 kumoamisesta annettu neuvoston asetuksen (EY) N:o 834/2007 täytäntöönpanoon.

Maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annettavan lain ulkopuolelle jäävien kaupan pitämisen vaatimuksia ja tuotteiden jakelua vähävaraisimmille koskevien säännösten täytäntöönpano sekä nimisuojarahjestelmän täytäntöönpano edellyttää valvontaa. Valvonnasta säädetään nykyisin täytäntöönpanolaisissa. Jotta valvonta olisi edelleen mahdollista, ehdotetaan, että kyseisessä valvonnassa voitaisiin edelleen soveltaa täytäntöönpanolain valvontaa, tiedonsaantioikeutta, tarkastusoikeutta, avunantovelvollisuutta ja tehtävissä noudattavaa menettelyä koskevia säännöksiä. Edellä sanottu koskee myös luonnonmukaista tuotantoa.

Siirtymäsäännöstä sovellettaisiin kunnes toisin säädetään. Kaupan pitämisen vaatimuksia, jakelua yhteisön vähävaraisimmille henkilöille ja nimisuojarahjestelmää koskevia Euroopan unionin säännöksiä uudistetaan parhaillaan. Niitä koskevat kansalliset täytäntöönpanosäännökset on tarkoitus antaa, kun uudistusten sisältö on selvillä. Nykytiedon mukaan Euroopan unionin uudistetut säännökset tulisivat kaupan pitämisen vaatimusten osalta voimaan vuoden 2014 alusta ja nimisuojarahjestelmän osalta 2013 aikana. Jakelua yhteisön vähävaraisimmille henkilöille koskevat Euroopan unionin säännökset ovat voimassa määräaikaisina vuoden 2013 loppuun saakka eikä järjestelmän jatkumisesta nykyisellään ole varmuutta. Maa- ja metsätalousministeriössä on valmisteilla hallituksen esitys luonnonmukaista tuotantoa koskevaksi laintasoiseksi sääntelyksi, jolla pantaisiin toimeen luonnonmukaista tuotantoa koskeva Euroopan unionin lainsäädäntö.

Kumottavaksi ehdotettujen tukitehtävälain, täytäntöönpanolain ja tilatukilain nojalla annetut valtioneuvoston asetukset, maa- ja metsätalousministerin asetukset sekä maa- ja metsätalousministeriön päätökset jäisivät ehdotuksen mukaan kuitenkin edelleen voimaan. Ennen toimeenpanolain ja suorien tu-

kien lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä lakien täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Ehdotetuissa toimeenpanolaissa ja suorien tukien laissa tarkoitettujen hakemusten, jotka ovat tulleet vireille ennen mainittujen lakien voimaantuloa, sovellettaisiin ennen mainittujen lakien voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

3 Suhde perustuslakiin ja säättämisyjärjestys

Perustuslakivaliokunta on useassa lausunnossaan todennut, että maatalouselinkeinon sääntely on muodostunut varsin sekavaksi ja edellyttänyt valtioneuvoston ryhtyvän toimenpiteisiin uudistus- ja korjaamislainsäädännön valmistelun aloittamiseksi. Perustuslakivaliokunta on todennut muun muassa lausunnossaan (PeVL 25/2005 vp) seuraavaa: "Maatalouselinkeinon sääntely on valiokunnan mielestä muodostunut varsin sekavaksi ja vaikeasti hahmotettavaksi. Tämä liittyy osin nyt käsiteltävänä olevan lakiehdotuksen puiteluonteeseen ja osin siihen, että laki on ehdotuksen 1 §:n perusteella toissijainen suhteessa Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta vuonna 1994 annettuun - niin ikään puiteluonteeseen - lakiin. Elinkeino toimintaan kohdistuvan sääntelyn tällaista tilaa ei voida pitää perustuslain näkökulmasta asianmukaisena. Sen vuoksi valtioneuvoston piirissä on valiokunnan mielestä syytä ryhtyä toimenpiteisiin sääntelyn selkeyttämiseksi. Tällöin on aiheellista vielä kokonaisuudesta käsin arvioida sääntelyä myös säädöstason ja lainsäädäntövallan delegoinnin näkökulmista." Vastavantyyppisiä kannanottoja sisältyy muun muassa perustuslakivaliokunnan lausuntoihin

PeVL 41/2006 vp, PeVL 43/2006 vp ja PeVL 47/2006 vp.

Hallituksen esitykseen sisältyvällä toimeenpanolailla on tarkoitus kumota perustuslain näkökulmasta ongelmallisina pidetyt tukitehtävälaki ja täytäntöönpanolaki. Ehdotetussa toimeenpanolaissa on muun muassa selkeytetty viranomaisten toimivaltaa koskevia säännöksiä ja nostettu lain tasolle sellaisia säännöksiä, joista tällä hetkellä säädetään ainoastaan asetustasolla, vaikka perustuslain näkökulmasta katsottuna asia edellyttäisi lain tasoista perussäännöstä. Esimerkkinä voi mainita esimerkiksi valvontaa ja valvontaseuraamuksia koskevat säännökset, joiden osalta perussäännökset on nostettu lain tasolle valtioneuvoston asetustasolta. Lisäksi esityksessä on kiinnitetty huomiota asetusten antovaltuuksien tarkkarajaisuuteen eikä sektorilla näin ollen ole enää toimeenpanon lain voimaantullessa voimassa hyvin avoimia valtuuksia antaa tarkempia säännöksiä asetuksilla tai määräyksillä Maaseutuviraston määräyksillä. Esitystä valmistellessa on otettu huomioon perustuslakivaliokunnan edellyttämä säädöstason arviointi kokonaisuudessaan sekä kiinnitetty huomiota tuenhakijoiden oikeusturvaan ja sääntelyn oikeasuhtaisuuteen. Esityksellä pyritään nimenomaan poistamaan niitä perustuslaillisia ongelmia, joita maatalouselinkeino koskevassa sääntelyssä on ollut.

Valtioneuvosto katsoo, että ehdotetut lait voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan käsiteltäväksi seuraavat lakiehdotukset.

1

Laki**maatalouden tukien toimeenpanosta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annetussa laissa (/), jäljempänä *suorien tukien laki*, tarkoitettujen tukien, maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain (1559/2001), jäljempänä *kansallisten tukien laki*, tarkoitettujen tukien sekä luonnonhaittakorvauksesta, maatalouden ympäristötuesta sekä eräistä muista ympäristön ja maaseudun tilan parantamiseen liittyvistä tuista annetussa laissa (1440/2006), jäljempänä *linjan 2 -laki*, tarkoitettuja tukia koskevan asian toimeenpanoon. Linjan 2 -laissa tarkoitettuun tukeen liittyvien ohjelmien ja varojen hallinnointiin sovelletaan, mitä maaseudun kehittämiseen liittyvien ohjelmien hallinnoinnista annetussa laissa (532/2006) säädetään.

Tätä lakia sovelletaan myös satovahinkokorvausten ja poikkeuksellisista tulvista aiheutuneiden vahinkojen johdosta valtion varoista suoritettavien korvausten sekä maatilojen energiahallintapalveluihin myönnettävien tukien toimeenpanoon, jollei muualla toisin säädetä.

2 §

Lain soveltaminen Ahvenanmaan maakunnassa

Tätä lakia sovelletaan Ahvenanmaan maakunnassa suorien tukien laissa ja kansallisten

tukien laissa tarkoitettujen tukien toimeenpanoon, jos asia kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) nojalla valtakunnan lainsäädäntövaltaan.

3 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Tätä lakia sovelletaan Euroopan unionin varoista rahoitettujen tukien toimeenpanoon, jollei Euroopan unionin lainsäädännöstä muuta johdu.

Jos 1 §:ssä mainituissa laeissa on tästä laista poikkeavia säännöksiä, niitä sovelletaan tämän lain asemesta.

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *rahoitusasetuksella* yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 1290/2005;

2) *maksajavirastoasetuksella* neuvoston asetuksen (EY) N:o 1290/2005 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä maksajavirastojen ja muiden elinten hyväksymisen sekä maataloustukirahaston ja maaseuturahaston tilien tarkastamisen ja hyväksymisen osalta annettua komission asetusta (EY) N:o 885/2006;

3) *tilatukiasetuksella* yhteisen maatalouspolitiikan suoria tukijärjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä ja tietyistä viljelijöiden tukijärjestelmistä sekä asetusten (EY) N:o 1290/2005, (EY) N:o 247/2006, (EY) N:o 378/2007 muuttamisesta ja asetuksen (EY)

N:o 1782/2003 kumoamisesta annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 73/2009;

4) *soveltamisasetuksella* neuvoston asetuksen (EY) N:o 73/2009 täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä mainitussa asetuksessa säädettyjen viljelijöiden suorien tukien järjestelmien mukaisten täydentävien ehtojen, tuen mukauttamisen ja yhdenmetyt hallinto- ja valvontajärjestelmän osalta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä viinialalle säädetyn tukijärjestelmän mukaisten täydentävien ehtojen osalta annettua komission asetusta (EY) 1122/2009;

5) *osittain rahoitettujen tukien valvonta-asetuksella* neuvoston asetuksen (EY) N:o 1698/2005 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä maaseudun kehittämisen tukitoimenpiteitä koskevien tarkastusmenettelyjen ja täydentävien ehtojen täytäntöönpanon osalta annettua komission asetusta (EU) N:o 65/2011;

6) *täydentävillä ehdoilla* tilatukiasetuksen 4—6 artiklassa tarkoitettuja tuen myöntämisen ehtoja.

2 luku

Viranomaisten tehtävät ja toimivalta

5 §

Maa- ja metsätalousministeriö

Maa- ja metsätalousministeriö vastaa yleisestä maatalouden tukihallinnon ohjauksesta ja kehittämisestä. Lisäksi ministeriö vastaa eri tukijärjestelmien ja Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman valmistelusta, varojen käytön suunnittelusta sekä tukiohjelman toteutumisen ja vaikutusten seurannasta.

6 §

Maaseutuvirasto

Maaseutuvirasto vastaa tukijärjestelmien ja Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman toimeenpanon suunnittelusta, toteutuksesta, kehittämisestä ja seurannasta sekä varojen käytön asianmukaisesta hallinnosta

ja valvonnasta. Maaseutuvirasto ohjaa ja valvoo tukijärjestelmien toimeenpanoa sekä muita viranomaisia näiden hoitaessa rahoitusasetuksen 6 artiklan nojalla maksajaviraston vastuulle kuuluvia tehtäviä. Lisäksi Maaseutuvirasto vastaa tukeen liittyvien menojen tarkastamisesta ja hyväksymisestä, maksujen suorittamisesta sekä muista tukijärjestelmiin liittyvistä hallinnollisista tehtävistä.

Maaseutuvirasto tekee päätöksen kansallisten tukienlain 6 §:n 2 kohdassa tarkoitettua kuljetusavustuksesta. Asian käsittelyyn Maaseutuvirastossa sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään.

Maaseutuvirasto toimii tilatukiasetuksen 20 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuna koordinaativiranomaisena.

7 §

Elintarviketurvallisuusvirasto

Elintarviketurvallisuusvirasto ohjaa ja valvoo täydentävien ehtojen noudattamisen valvontaa kansanterveyden sekä eläinten ja kasvien terveyden ja eläinten hyvinvoinnin aloilla. Elintarviketurvallisuusvirasto suorittaa lisäksi muita täydentävien ehtojen valvontaan liittyviä tehtäviä siten kuin jäljempänä säädetään.

8 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tekee päätöksen:

1) linjan 2 -lain 4 §:ssä tarkoitettua maatalouden ympäristötuen erityistuen ja eituotannollisten investointien tuen myöntämisestä;

2) kansallisten tukien lain 6 §:ssä tarkoitettua puutarhatuotteiden sekä metsämarjojen ja -sientien varastoinnin tuen, kasvihuonetuotannon tuen, porotalouden tuen ja mehiläistalouden tuen myöntämisestä;

3) suorien tukien lain 17 §:ssä tarkoitettua tukioikeuksien myöntämisestä ja tukioikeuksien arvon uudelleen määrittelystä;

4) käyttämättömien tai perusteettomasti myönnettyjen tukioikeuksien luovuttamisesta;

5) suorien tukien lain 24 §:ssä tarkoitetuista uuhipalkkio-oikeuksista;

6) maatalousyrittäjien opintorahan myöntämisestä;

7) energiahallintapalveluihin myönnettävistä tuista.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus suorittaa lisäksi tukien ja täydentävien ehtojen valvontaa siten kuin jäljempänä säädetään.

9 §

Aluehallintovirasto

Aluehallintovirasto suorittaa täydentävien ehtojen valvontaa siten kuin jäljempänä säädetään.

10 §

Ahvenanmaan valtionvirasto

Ahvenanmaan valtionvirasto tekee Ahvenanmaan maakunnassa päätöksen:

1) kansallisten tukien lain 6 §:ssä tarkoitettua puutarhatuotteiden varastoinnin tuen, kasvihuonetuotannon tuen ja mehiläistalouden tuen myöntämisestä;

2) suorien tukien lain 17 §:ssä tarkoitettua tukioikeuksien myöntämisestä ja tukioikeuksien arvon uudelleen määrittelystä;

3) käyttämättömien tai perusteettomasti myönnettyjen tukioikeuksien luovuttamisesta;

4) suorien tukien lain 24 §:ssä tarkoitetuista uuhipalkkio-oikeuksista.

Ahvenanmaan valtionvirasto suorittaa lisäksi tukien ja täydentävien ehtojen valvontaa Ahvenanmaan maakunnassa siten kuin jäljempänä säädetään.

11 §

Kunta

Kunta tekee päätöksen:

1) suorien tukien lain 3 §:ssä tarkoitettua tuen ja palkkion myöntämisestä;

2) suorien tukien lain 14 §:ssä tarkoitettua tukioikeuden siirtämisestä;

3) suorien tukien lain 25 §:ssä tarkoitettua tuen myöntämisestä;

4) kansallisten tukien lain 6 §:ssä tarkoitettua tuen myöntämisestä, jollei toimivalta kuulu 6 §:n 2 momentin mukaan Maaseutuvirastolle tai 8 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle taikka 10 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan Ahvenanmaan valtionvirastolle;

5) kansallisten tukien lain 10 b §:ssä tarkoitettua kotieläintilan hehtaarituen enimmäisalaa ja 10 f §:ssä tarkoitettua sika- ja siipikarjatalouden tuotannosta irrotettua tuen viitemäärän siirtämisestä ja jakamisesta;

6) linjan 2 -lain 4 §:ssä tarkoitettua tuen myöntämisestä, jollei toimivalta kuulu 8 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Mitä tässä laissa säädetään kunnasta, koskee myös kuntayhtymää ja maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa annetussa laissa (210/2010) tarkoitettua yhteistoiminta-aluetta.

12 §

Viranomaisen alueellinen toimivalta

Toimivaltainen on se 8—10 §:ssä tarkoitettu viranomainen, jonka toimialueella maatalouden talouskeskus sijaitsee. Jos maatilalla ei ole talouskeskusta, toimivaltainen on se viranomainen, jonka toimialueella pääosa maatalon pelloista sijaitsee.

Edellä 1 momentista poiketen, toimivaltainen on se viranomainen, jonka toimialueella:

1) investointi toteutetaan, jos hakemus koskee ei-tuotannollista investointia;

2) sopimuksen kohteena oleva alue sijaitsee, jos maatalouden ympäristötuen erityis- tukisopimuksen hakija on linjan 2 -lain 4 §:n 2 momentissa tarkoitettu rekisteröity yhdistys;

3) tuotteiden varasto sijaitsee, jos hakemus koskee metsämarjojen ja sienten varastointitukea;

4) mehiläistalouden harjoittajan toimintapiste sijaitsee, jos hakemus koskee mehiläistalouden tukea;

5) hakijan asuinpaikkakunta sijaitsee, jos hakemus koskee maatalousyrittäjien opinto-

rahaa, eikä hakija ole ryhtynyt harjoittamaan maataloutta.

Porotalouden tukea koskevassa asiassa toimivaltainen viranomaislainen on Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

3 luku

Tuen hakumenettely

13 §

Tuen hakeminen

Tukea koskeva hakemus on tehtävä Maa-seutuviraston vahvistamalla lomakkeella. Hakemus on allekirjoitettava. Hakemukseen on liitettävä tuen myöntämisen edellytysten kannalta tarpeelliset selvitykset.

Tukea koskevaan ilmoitukseen sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään tukea koskevan hakemuksen muodosta, tarvittavista selvityksistä sekä hakemuksen toimittamisesta.

Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tuen hakemiseen tai ilmoitusten tekemiseen käytettävistä lomakkeista ja niiden liitteistä, muista tuen hakijalta tai saajalta edellytettävistä selvityksistä sekä hakemuksessa ilmoitettujen tietojen muuttamisen määräajasta.

14 §

Tuen hakeminen yhteisesti

Jos tukea koskeva hakemus koskee tilaa, jota hallitsee useampi kuin yksi luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö yhdessä, kaikkien tilan haltijoiden on allekirjoitettava hakemus. Tilan haltijat voivat kuitenkin valtuuttaa yhden luonnollisen henkilön allekirjoittamaan hakemuksen, ilmoittamaan hakemuksen käsittelemiseksi tarvittavat tiedot ja vastaanottamaan tukea koskevat asiakirjat viranomaisilta.

Tuenhakijat vastaavat yhteisvastuullisesti hakemuksesta ja siihen sisältyvien tietojen täydellisyydestä ja virheettömyydestä.

15 §

Hakemuksen toimittaminen ja vireilletulo

Tukea koskevan hakemuksen katsotaan tulleen vireille, kun se on saapunut toimivaltaiselle viranomaiselle. Postitse toimitettu, toimivaltaiselle viranomaiselle osoitettu tukea koskeva hakemus tai siihen liittyvä asiakirja katsotaan kuitenkin määräajassa toimitetuksi, jos se on leimattu postissa viimeistään määräajan viimeisenä päivänä.

Maaseutuvirasto antaa tarkemmat määräykset tukea koskevan hakemuksen sekä muiden lomakkeiden ja selvitysten jättämisen määräajoista.

16 §

Tiedonantovelvollisuus

Tuenhakijan on annettava viranomaiselle tuen myöntämisen ja maksamisen edellytyksiä koskevat riittävät tiedot.

Tuenhakijan on viipymättä ilmoitettava kirjallisesti toimivaltaiselle viranomaiselle, jos tukea koskeva hakemus on virheellinen tai muuttunut virheelliseksi.

Tuenhakija on velvollinen ilmoittamaan sellaisesta olosuhteiden muutoksesta, joka saattaa vaikuttaa tuen määrään taikka aiheuttaa tuen takaisinperinnän tai maksamisen keskeyttämisen taikka tuen lakkauttamisen. Ilmoitus on tehtävä kirjallisesti toimivaltaiselle viranomaiselle viimeistään kymmenen työpäivän kuluessa siitä, kun hakija sai tiedon olosuhteen muutoksesta. Edellä tarkoitulla tavalla ilmoitusvelvollinen on myös tuensaaja tai tämän oikeudenomistaja.

17 §

Hakemuksen peruuttaminen

Tukea koskeva hakemus voidaan peruuttaa kokonaan tai osittain. Hakemuksen peruuttamisesta on ilmoitettava kirjallisesti toimivaltaiselle viranomaiselle.

Kansallisten tukien lain 25 §:ssä säädetään lisäksi mainitussa laissa tarkoitettua tukea koskevan hakemuksen peruuttamisesta.

18 §

Hakemuksen siirtäminen

Tukea koskeva hakemus voidaan kokonaan tai osittain siirtää maatilaa uudelle haltijalle. Hakemuksen siirrolle voidaan asettaa määräaika. Hakemuksen siirto on tehtävä kirjallisesti Maaseutuviraston tarkoitusta varten vahvistamalla lomakkeella.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä hakemuksen siirtämisessä noudatettavasta menettelystä. Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä lomakkeista ja hakemuksen siirtoa koskevan selvityksen esitystavasta sekä määräajasta.

4 luku

Hakemuksen käsittely ja päätöksenteko

19 §

Tukea koskeva päätös

Automaattisen tietojenkäsittelyn avulla tehty tukea koskeva päätös sekä asian käsittelyyn liittyvät asiakirjat voidaan allekirjoittaa koneellisesti.

Maaseutuvirasto voi antaa määräyksiä tukea koskevaan päätöksentekoon käytettävistä lomakkeista, maksuaineiston käsittelystä, maksutavoista ja maksujen kirjaamisesta tietojärjestelmään.

20 §

Oikaisu

Jos tuenhakija on saanut tukea vähemmän kuin tämän olisi pitänyt saada tai tuki on perusteettomasti kokonaan evätty, viranomaisen voi päätöksen lainvoiman estämättä ja ilman eri hakemusta oikaista virheellisen päätöksen, jos tarkoitusta varten on käytettävissä varoja.

21 §

Tuelle maksettava korko

Jos tuenhakijalle myönnetään tukea tai myönnetyn tuen määrää korotetaan 20 §:ssä tarkoitettua oikaisun johdosta taikka tuenhakijalle maksetaan viranomaisen virheen johdosta maksamatta jäänyt tuki, oikaisun kohteena olevalle tai maksamatta jääneen tuen määrälle maksetaan kiinteää kuuden prosentin vuotuista korkoa laskettuna siitä päivästä, jolloin oikaistava päätös oli tehty, oikaisupäätöksen tekopäivään saakka. Korkoa ei kuitenkaan makseta, jos oikaisun tarve on johtunut tuenhakijan toiminnasta.

Jos tuenhakijalle myönnetään muutoksenhaun johdosta tukea tai tuen määrää korotetaan, tälle määrälle voidaan maksaa kiinteää kuuden prosentin vuotuista korkoa laskettuna valituksenalaisen päätöksen tekopäivästä muutoksenhakuviranomaisen päätöksen tekopäivään saakka. Koron maksamisesta päättää muutoksenhakuviranomainen.

5 luku

Valvonta

22 §

Paikalla tehtävä valvonta ja valvonnan laajentaminen

Maaseutuvirasto valitsee otannalla eri tukijärjestelmien osalta tuenhakijat, joihin kohdistetaan paikalla tehtävä valvonta.

Maaseutuvirasto valitsee otannalla tilat täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten sekä ympäristöön liittyvien lakisääteisten hoitovaatimusten valvontaan. Elintarviketurvallisuusvirasto valitsee otannalla tilat valvontaan muiden täydentävien ehtojen osalta.

Jos tässä laissa tarkoitettua valvonnan tai muun valvonnan yhteydessä havaitaan tai valvonnan suorittavan viranomaisen tietoon tulee tässä laissa tarkoitettua tuen myöntämisen edellytyksiä tai täydentäviä ehtoja koskeva virhe tai laiminlyönti, valvonta on laa-

jennettava tässä laissa tarkoitettua tukea tai täydentävää ehtoa koskevaksi valvonnaksi.

Jos viranomaisen tietoon muutoin tulee tuen myöntämisen edellytyksiä tai täydentäviä ehtoja koskeva virhe tai laiminlyönti tai viranomaisen muutoin pitää sitä tarpeellisena, viranomaisen voi riippumatta 1 ja 2 momentissa tarkoitetun otannan tuloksista tehdä tuenhakijaa koskevan tarkastuksen.

Jos 3 tai 4 momentissa tarkoitettussa tilanteessa virhe tai laiminlyönti tulee sellaisen viranomaisen tietoon, jolla ei ole toimivaltaa tehdä tuen tai täydentävien ehtojen valvontaa, asiasta on ilmoitettava toimivaltaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tai aluehallintovirastolle.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä paikalla tehtävästä valvonnasta ja valvonnan laajentamisesta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tukiehtojen valvonnasta soveltamisasetuksen ja osittain rahoitettujen tukien valvonta-asetuksen edellyttämässä laajuudessa sekä vähimmäistarkastusmäärästä, valvonnassa noudatettavasta menettelystä, perus- ja kasvulohkojen ulko- ja sisärajojen määrittämisestä ja mittausmenetelmästä, -tavasta ja -tarkkuudesta sekä mittapoikkeamasta.

23 §

Hallinnollinen valvonta

Kunnan, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja Ahvenanmaan valtionviraston on tarkastettava tukihakemukseen sisältyvät tiedot.

Maaseutuvirasto tekee ristiintarkastukset tietojärjestelmissä oleviin tietoihin. Ristiintarkastuksilla verrataan tietojärjestelmissä olevia tietoja tukihakemuksella ilmoitettuihin tietoihin. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tai Ahvenanmaan valtionvirasto tekee ristiintarkastuksessa valvottavaksi tulleiden tuenhakijoiden osalta tarpeelliset tarkastukset.

Jos pinta-alan perusteella maksettavaa tukea vähennetään tuenhakijan tukihakemuksessa ilmoittaman ja lohkon uusimman digitoitun pinta-alan välisen eron perusteella, tu-

en vähennys voidaan tehdä tuensaajaa kuulematta, jos uusin digitoitu pinta-ala on korkeintaan viisi aaria pienempi lohkoa kohden kuin ilmoitettu pinta-ala. Tuenhakijaa täytyy kuitenkin kuulla, jos kyseessä on puutarhakasvien viljelyyn tai kasvihuonetuotantoon ilmoitettu pinta-ala.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hallinnollisesta valvonnasta ja sen suorittamisesta.

24 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla, Elintarviketurvallisuusvirastolla, Ahvenanmaan valtionvirastolla, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja aluehallintovirastolla on oikeus suorittaa tässä laissa tarkoitettun tuen ja täydentävien ehtojen valvomiseksi tuenhakijoihin ja -saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Jos tuen saamisen edellytysten valvonta tätä edellyttää, tarkastus saadaan suorittaa teurastamossa ja maataloustuotteiden jalostusta tai välittämistä harjoittavassa yrityksessä.

Valvontaa suorittavalla viranomaisella on oikeus valvontatehtävän edellyttämässä laajuudessa tarkastaa tuenhakijan kirjanpito, maa- ja puutarhataloustuotteet, eläimet, rehut ja elintarvikkeet, niiden tuotanto-olosuhteet, tuotantorakennukset ja -laitokset, jalostuslaitokset, varastot, laitteistot, kuljetuskalusto, viljelmät, laitumet, maisemapiirteet ja pellon ulkopuoliset erityistukisopimusalueet sekä muut tuen myöntämisen ja maksamisen edellytykset. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa.

Elintarviketurvallisuusvirastolla on oikeus olla läsnä toisen viranomaisen suorittamissa tuenhakijoihin tai -saajiin kohdistuvissa tarkastuksissa ja seurata niiden suorittamista.

Valvontaviranomaisella on tarvittaessa oikeus saada virka-apua tarkastuksen suorittamisessa siten kuin poliisilain (493/1995) 40 §:ssä säädetään.

25 §

Täydentäviä ehtoja koskevat erityiset säännökset

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoo luonnonsuojelulain (1096/1996), ympäristönsuojelulain (86/2000), jätelain (646/2011), lannoitevalmistelain (539/2006) sekä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) noudattamista siltä osin kuin on kyse täydentävien ehtojen ympäristöön liittyvien lakisääteisten hoitovaatimusten noudattamisen sekä hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten noudattamisen valvonnasta.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja aluehallintovirasto valvovat elintarvikelain (23/2006), eläintutilain (55/1980), eläinten lääkitsemisestä annetun lain (617/1997), eläintunnistusjärjestelmästä annetun lain (238/2010), rehulain (86/2008), kasvinsuojeluaineista annetun lain (1563/2011) ja eläinsuojelulain (247/1996) noudattamista siltä osin kuin on kyse muiden kuin 1 momentissa tarkoitettujen täydentävien ehtojen noudattamisen valvonnasta. Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, valvonnassa noudatetaan mainittujen lakien sekä eläinlääkintähuoltolain (765/2009) säännöksiä valvonnasta ja valvontaviranomaisista.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä lakisääteisten hoitovaatimusten sekä hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten noudattamisen valvonnasta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tilatukiasetusta tarkentavia säännöksiä valvonnasta ja valvonnassa noudatettavasta menettelystä sekä 2 momentissa mainituissa laeissa tarkoitettun valvonnan kohteista.

Hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten noudattamisen valvonnan suorittaa Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto.

26 §

Viranomaisen tiedon- ja avunsaantioikeus

Viranomaisella on oikeus saada tuenhakijalta tai tämän edustajalta valvonnan suorittamiseksi tarpeelliset asiakirjat ja tiedot.

Asiakirjoilla tarkoitetaan myös automaattisen tietojenkäsittelyn avulla tai muulla tavalla luotua tai säilytettyä aineistoa. Viranomaisella on vastaava oikeus tietojensaantiin sellaisilta teurastamoilta, maataloustuotteiden jalostusta tai välittämistä harjoittavilta yrityksiltä ja paliskunnilta. Tuenhakijan sekä edellä tarkoitettun teurastamon ja maataloustuotteiden jalostusta tai välittämistä harjoittavan yrityksen on sallittava näytteiden ottaminen tarkastuksen edellyttämässä laajuudessa. Aineisto ja näytteet on luovutettava korvauksetta.

Tuenhakijan tai tämän edustajan on viranomaisen pyynnöstä annettava tarpeellinen apu valvonnan suorittamisessa.

27 §

Tarkastuksissa avustavat tahot

Tarkastuksessa voidaan käyttää apuna tilintarkastuslaissa (459/2007) tai julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajista annetussa laissa (467/1999) tarkoitettua tilintarkastajaa tai tilintarkastusyhteisöä, jos tarkastuksen asianmukainen suorittaminen tätä edellyttää. Tilintarkastusyhteisön on nimettävä tilintarkastuksesta vastaava tilintarkastaja. Tarkastustehtävää suoritettaessa sovelletaan hallintolakeja (434/2003), kielilakia (423/2003), saamen kielilakia (1086/2003) sekä viranomaisen toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999).

Tarkastustehtävää suorittavaan tilintarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Tarkastustehtävää suoritettaessa aiheutettuun vahinkoon sovelletaan, mitä vahingonkorvauslaissa (412/1974) säädetään.

28 §

Valvonnassa noudatettava menettely

Valvontaa suorittavalla henkilöllä on oltava Maaseutuviraston antama valvontapassi taikka Maaseutuviraston, Elintarviketurvallisuusviraston, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, aluehallintoviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston antama tarkastusoikeuden osoittava asiakirja. Valvontapassi

tai asiakirja on pyydettyä esitettävä tuenhakijalle tai tämän edustajalle ennen valvonnan aloittamista.

Valvonnasta laaditaan pöytäkirja, josta käyvät ilmi tehdyt havainnot. Tuenhakijalle tai tämän edustajalle varataan tilaisuus lisätä pöytäkirjaan huomautuksensa. Tuenhakijalle annetaan jäljennös pöytäkirjasta.

29 §

Valvonnasta aiheutuvat seuraamukset

Valvonnassa havaituista virheistä määrätään seuraamukset siten kuin kansallisten tukien laissa, soveltamisasetuksessa ja osittain rahoitettujen tukien valvonta-asetuksessa sekä Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta annetussa neuvoston asetuksessa (EY, Euratom) N:o 2988/95 säädetään.

Täydentävien ehtojen laiminlyönnistä johdettavia tuen vähennyksiä ei tehdä, jos laiminlyönti on vähäinen ottaen huomioon sen vakavuus, laajuus sekä jatkuvuus, ja jos laiminlyönti on korjattu annetussa määräajassa.

30 §

Valvonnasta ilmoittaminen

Valvonnasta ilmoitetaan tuen hakijalle siten kuin soveltamisasetuksen 27 artiklassa ja osittain rahoitettujen tukien valvonta-asetuksen 4 artiklassa säädetään.

6 luku

Tuen palauttaminen ja takaisinperintä

31 §

Tuen takaisinperintä

Virheellisesti tai perusteetta maksettu tuki on perittävä takaisin, jos:

- 1) tuen myöntämisen tai maksamisen edellytykset eivät ole täyttyneet;
- 2) tuen ehtoja ei ole noudatettu;
- 3) tuensaaja on antanut sellaisen virheellisen tai puutteellisen tiedon, joka on olennaisesti vaikuttanut tuen myöntämiseen tai maksamiseen;

4) tuensaaja estää tarkastuksen toteuttamisen;

5) asianomaista tukea koskeva Euroopan unionin lainsäädäntö tätä edellyttää.

Jos tuki on myönnetty yhteisesti useammalle tuensaajalle, kaikki tuensaajat vastaavat yhteisvastuullisesti tuen maksamisesta. Takaisinperinnästä voidaan luopua, jos takaisinperittävä määrä on alle 100 euroa ilman korkoja tuensaajaa ja myönnettyä yksittäistä tukea kohden.

Euroopan unionin kokonaan tai osittain rahoittaman tuen takaisinperinnästä, takaisinperittävän määrän laskemisesta, korosta ja takaisinperinnän määräajasta säädetään tilatukiasetuksessa, soveltamisasetuksessa ja Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta annetussa neuvoston asetuksessa (EY, Euratom) No 2988/95.

32 §

Takaisinperittävälle määrälle suoritettava korko

Takaisinperittävälle määrälle on suoritettava kiinteää kuuden prosentin vuotuista korkoa. Korko lasketaan sen ajan perusteella, joka kuluu takaisinperintäpäätöksen tekemisen ja saatavan suorittamisen tai, jos saatava vähennetään myöhemmin maksettavasta erästä, vähennyksen välillä.

33 §

Takaisinperittävän määrän korottaminen tai ja perinnästä luopuminen

Jos tuenhakija on tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta antanut puutteellisen, erehdyttävän tai väärän tiedon tai asiakirjan taikka salannut tiedon tai asiakirjan, voidaan muiden valvontaseuraamusten jälkeen myönnettävää tukea alentaa lisäksi enintään 20 prosentilla tai jos kyse on erittäin törkeästä menettelystä, enintään 100 prosentilla.

Virheellisesti tai perusteetta maksetun tuen tai sille suoritettavan koron takaisinperinnästä voidaan kokonaan tai osittain luopua, jos takaisinperinnän suorittaminen täysimääräisesti olisi tuen saajan olosuhteet ja toiminta huomioon ottaen kokonaisuutena katsoen

kohtuutonta. Takaisinperintä ja korkojen periminen on kuitenkin suoritettava täysimääräisenä, jos Euroopan unionin osaksi tai kokonaan rahoittamia taikka kokonaan kansallisesti rahoitettuja tukia koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä tätä edellytetään.

34 §

Takaisinperinnän suorittaminen

Tuen takaisinperinnästä päättää tuen myöntänyt viranomainen. Takaisinperintää koskeva päätös on tehtävä ilman aiheutonta viivytystä sen jälkeen, kun viranomainen sai tiedon takaisinperinnän perusteesta, ja kymmenen vuoden kuluessa tuen tai sen viimeisen erän maksamisesta.

Maaseutuvirasto vastaa takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpanosta. Takaisinperittävä määrä korkoineen voidaan periä siten, että se vähennetään samalle tuensaajalle maksettavasta muusta tässä laissa tarkoitetusta tuesta tai palkkiosta.

Takaisinperintäpäätös voidaan panna täytäntöön ulosottoin sen jälkeen, kun päätös on saanut lainvoiman. Päätöksen täytäntöönpanoon sovelletaan, mitä verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.

7 luku

Euroopan unionin varojen hallintoa koskevat erityissäännökset

35 §

Euroopan unionin rahoitus

Euroopan unionin rahoitus tuloutetaan valtion talousarvioon.

36 §

Euroopan unionin lainsäädännössä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen

Maa- ja metsätalousministeriö toimii maksajavirastoasetuksen 1 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena.

37 §

Maksajavirasto

Maaseutuvirasto toimii rahoitusasetuksen 6 artiklassa tarkoitettuna maksajavirastona.

38 §

Maaseutuviraston ja Elintarviketurvallisuusviraston tarkastusoikeus

Maaseutuvirastolla on oikeus suorittaa Euroopan unionin varojen asianmukaisen hallinnon ja käytön varmistamiseksi valvontaa viranomaisissa siltä osin kuin ne suorittavat maksajavirastolle maksajavirastoasetuksessa säädettyjä tehtäviä. Elintarviketurvallisuusvirasto suorittaa kuitenkin maksajavirastoasetuksessa edellytetyn valvonnan siltä osin kuin se kohdistuu aluehallintovirastojen suorittamaan täydentävien ehtojen valvontaan.

39 §

Todentamisviranomainen

Maa- ja metsätalousministeriö nimeää rahoitusasetuksen 7 artiklassa tarkoitetun todentamisviranomaisen. Todentamisviranomaiseksi voidaan nimetä viranomainen taikka tilintarkastuslaissa tai julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajista annetussa laissa tarkoitettu tilintarkastusyhteisö tai tilintarkastaja.

40 §

Todentamisviranomaisen tarkastus- ja tiedonsaantioikeus

Maksajavirastoasetuksen 5 artiklassa tarkoitetun todistuksen myöntämiseksi välttämättömien tutkimusten tekemiseksi sekä muiden erikseen Euroopan unionin lainsäädännössä todentamisviranomaisen tehtäväksi säädettyjen tarkastusten suorittamiseksi todentamisviranomainen voi tehdä tarkastuksia niissä viranomaisissa tai yhteisöissä, jotka suorittavat maksajavirastolle säädettyjä tehtäviä, taikka tuensaajan luona. Tarkastusta suorittavalla on oikeus tarkastaa tehtävänsä

edellyttämässä laajuudessa tuensaajan kotieläinrakennukset, viljelmät, toimitilat sekä muut tuen maksamisen edellytyksenä olevat olosuhteet. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa.

Todentamisviranomaisella on oikeus saada viranomaisilta salassapitosäännösten estämättä 1 momentissa tarkoitetun tehtävän suorittamiseksi tarpeellisia tietoja.

Tarkastustehtävää suorittaessa sovelletaan hallintolakia, kielilakia, saamen kielilakia sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia. Tarkastustehtävää suoritettavaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Tarkastustehtävää suorittaessa aiheutettuun vahinkoon sovelletaan, mitä vahingonkorvauslaisia säädetään.

8 luku

Tilatukijärjestelmän tukioikeusrekisteri

41 §

Tukioikeusrekisteri

Maaseutuvirasto pitää tukioikeusrekisteriä tilatukioikeuksien hallintoa ja tukien valvontaa varten Tukioikeusrekisteri on maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annettussa laissa (284/2008) tarkoitettu rekisteri.

Tukioikeusrekisteriin voidaan merkitä seuraavat tiedot:

- 1) tilan yksilöintitiedot;
- 2) tukioikeuden haltija ja omistaja, yhteystiedot, henkilötunnus tai yrityksen tunnistetiedot;
- 3) tukioikeuden tyyppi ja arvo;
- 4) tukioikeuden saamispäivä;
- 5) tukioikeuden viimeisimmän käytön ajankohta;
- 6) tukioikeuden hallinnan muutos;
- 7) tukioikeuksien siirtäminen varantoon ja jakaminen varannosta;
- 8) tukioikeuden alkuperä; sekä
- 9) alueelliset rajoitukset.

Rekisteriin voidaan lisäksi merkitä muita tietoja, jos Euroopan unionin lainsäädäntö tätä edellyttää ja tiedot ovat välttämättömiä tukioikeusrekisterin hallinnoinnin kannalta.

Rekisteröityminen tukioikeusrekisteriin on maksutonta.

42 §

Viranomaisen tiedonsaantioikeus

Maa- ja metsätalousministeriöllä, 39 §:ssä tarkoitetulla todentamisviranomaisella, Elin-
tarviketurvallisuusvirastolla, maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksella, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla, aluehallintovirastoilla, Ahvenanmaan valti-
onvirastolla sekä kuntien viranomaisilla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada rekisteristä niille laissa säädettyjen Euroopan unionin suoria tukia koskevien tehtävien hoitamiseksi tarvittavat tiedot.

43 §

Tietojen säilyttäminen

Tiedot säilytetään rekisterissä Euroopan unionin lainsäädännössä säädetyn ajan tai niin kauan kuin niiden käyttö tilatukiasetuksen edellyttämässä tukioikeuksien hallinnoinnissa muutoin on välttämätöntä.

9 luku

Tilaneuvontajärjestelmän toimeenpano

44 §

Tilaneuvontajärjestelmä

Tilatukiasetuksen 12 artiklassa tarkoitettua maatalousmaata ja tilanhoitoa koskevaa neuvontaa antavat Maaseutuviraston hyväksymät järjestöt ja neuvojat. Tilaneuvonta on maksullista.

45 §

Neuvojien hyväksyminen

Neuvontajärjestön ja neuvojan hyväksymistä haetaan kirjallisesti Maaseutuvirastolta. Hyväksyntä tehdään enintään kolmen vuoden määräajaksi kerrallaan.

Hyväksymisen edellytyksenä on, että neuvontajärjestöllä ja neuvojalla on tehtävänsä laatuun ja laajuuteen nähden riittävä asiantuntemus. Neuvojen tulee lisäksi täyttää 46 §:ssä säädetyt kelpoisuusehdot.

Maaseutuviraston on kuultava Elintarviketurvallisuusvirastoa ennen sellaisen neuvontajärjestön tai neuvojan hyväksymistä, joka antaa neuvontaa eläinten tunnistuksesta ja rekisteröinnistä, kasvinsuojeluaineista, elintarvikkeista, rehuista tai eläinten hyvinvoinnista ja eläintaudeista ilmoittamisesta.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä neuvontajärjestöjen ja neuvojen hyväksymismenettelystä.

46 §

Neuvojen kelpoisuusehdot

Neuvojalla tulee olla neuvottavan asiakonaisuuden alaan soveltuva vähintään opistason koulutus tai muu vastaava koulutus sekä vähintään vuoden työkokemus kyseiseltä alalta. Erityisestä syystä voidaan koulutusvaatimuksesta poiketa ja hyväksyä neuvojaksi myös vastaavat tiedot ja taidot omaava henkilö, jolla on pitkä työkokemus. Neuvoilla on lisäksi oltava kokemusta neuvonnasta.

Neuvojan on suoritettava Maaseutuviraston järjestämä koe hyväksytyksi. Neuvontajärjestön tai neuvojan on lisäksi esitettävä Maaseutuvirastolle kirjallinen neuvonnan toimintasuunnitelma.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä neuvoille järjestettävän kokeen sisällöstä ja toteuttamistavasta sekä neuvonnan toimintasuunnitelmaan sisällytettävistä seikoista.

47 §

Hyväksynnän peruuttaminen

Maaseutuvirasto voi peruuttaa hyväksymisen, jollei neuvontajärjestö tai neuvoja täytä hyväksymisen edellytyksiä tai jollei tämän muutoin voida katsoa olevan soveltuva tehtävänsä virheellisen menettelynsä tai laimin-

lyöntinsä vakavuuden tai toistuvuuden vuoksi. Maaseutuviraston on ennen hyväksymisen peruuttamista annettava neuvontajärjestölle tai neuvoille kirjallinen huomautus sekä kuultava tätä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hyväksymisen peruuttamiseen liittyvästä menettelystä.

48 §

Neuvontatehtävän hoitaminen

Neuvontatehtävää hoitavat henkilöt toimivat virkavastuulla. Lisäksi neuvontatehtävän hoitamiseen sovelletaan hallintolain, kiellain, saamen kielilain sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain säännöksiä. Tehtävää hoidettaessa aiheutetun vahingon korvaamisesta sovelletaan, mitä vahingonkorvauslaissa säädetään.

49 §

Neuvontarekisteri

Neuvontajärjestelmän toimeenpanoa varten on neuvontarekisteri. Rekisteriin talletetaan:

1) tarpeelliset yksilöinti- ja yhteystiedot tilaneuvontajärjestelmän neuvontajärjestöistä, neuvoista ja neuvontaan osallistuvista tuensaajista;

2) palaute, jonka tuensaajat antavat neuvontajärjestöistä ja neuvoista; sekä

3) muut neuvonnan toteuttamista ja seuranta varten tarpeelliset tiedot.

Maaseutuvirasto pitää neuvontarekisteriä. Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksella ja kuntien viranomaisilla on rekisterinpitäjän ohella oikeus käyttää neuvontarekisteriä. Elintarviketurvallisuusvirastolla ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada tietoja neuvontarekisteristä teknisen käyttöyhteyden avulla. Ennen tietojen luovuttamista teknisen käyttöyhteyden avulla on tietoja pyytävän esitettävä selvitys tietojen suojaamisesta.

50 §

Neuvontarekisterin tietojen luovuttaminen ja säilytysaika

Neuvontarekisterin tietojen julkisuuteen, niiden luovuttamiseen ja luovuttamisesta perittäviin maksuihin sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia ja henkilötietojen käsittelyyn henkilötietolakia (523/1999). Tietoja tuensaajan tilaneuvonnasta antamasta palautteesta luovutetaan kuitenkin ainoastaan valtion ja kunnan viranomaiselle laissa tai Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyjen tehtävien hoitamista varten, palautetta saaneelle neuvojalle tai neuvontajärjestölle taikka sille neuvontajärjestölle, jonka palveluksessa palautetta saanut neuvoja toimii. Edellä tarkoitetut tiedot luovutetaan ainoastaan ilman palautteen antajan henkilötietoja.

Hyväksytyt neuvontajärjestöt ja neuvojat voidaan merkitä neuvontarekisteriin enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tiedot säilytetään rekisterissä kymmenen vuoden ajan sen kalenterivuoden päättymisestä, jona neuvontaa on annettu.

10 luku

Erinäiset säännökset

51 §

Päätöksen maksullisuus

Tässä laissa tarkoitettua tukea koskeva päätös on hakijalle tai tuensaajalle maksuton. Oikaisuvaatimukseen annetusta päätöksestä peritään kuitenkin maksu valtion maksupöytäkirjoissa (150/1992) säädettyjen perusteiden mukaan.

52 §

Ahvenanmaan maakunnan kunnille suoritettava korvaus

Tässä laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamisesta suoritetaan Ahvenanmaan maakunnan kunnille korvausta tukihakemusten lu-

kumäärän perusteella kuntien viranomaisten hoitaessa tässä laissa säädettyä tehtävää.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä Ahvenanmaan maakunnan kunnalle suoritettavan korvauksen perusteista ja korvauksen suuruudesta.

53 §

Viranomaisen oikeus tietojensaantiin

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla, Elintarviketurvallisuusvirastolla sekä muulla toimivaltaisella viranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada valtion ja kunnan viranomaiselta sellaisia hakijaa, tämän taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa tai muuta tuen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat tukea koskevan asian käsittelemiseksi välttämättömiä.

Tässä laissa säädettyä valvontatehtävää suorittavalla viranomaisella, toimielimellä ja henkilöllä on oikeus saada maksutta tehtävänsä hoitamiseksi tuenhakijaa, tuensaajaa ja tuen kohteena olevaa tuotantoa koskevat tarpeelliset tiedot muilta viranomaisilta.

Tässä laissa säädettyä tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liike- tai ammatillisuudesta taikka yksityisen henkilökohdaisista oloista saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa valtion ja kunnan viranomaisille tässä laissa säädetyn tehtävän suorittamista varten sekä syyttäjä-, poliisi- ja tulliviranomaisille rikoksen selvittämiseksi.

Maa- ja metsätalousministeriö, Maaseutuvirasto ja Elintarviketurvallisuusvirasto saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa Euroopan unionin asianomaisille toimielimille muutoin salassa pidettävän, tämän lain toimeenpanossa saadun tiedon, joka on tarpeen valvottaessa, että Euroopan unionin lainsäädäntöä on noudatettu.

54 §

Muutoksenhaku

Kunnan viranomaisen tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua 12 §:n mukaan toimivaltaiselta elinkeino-, liikenne-

ja ympäristökeskukselta siten kuin hallintolaissa säädetään. Jos oikaisuvaatimus koskee Ahvenanmaan maakunnan kunnan päätöstä, oikaisuvaatimus tehdään Ahvenanmaan valtionvirastolle.

Maaseutuviraston, elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen ja Ahvenanmaan valtionviraston hallintopäätökseen saa vaatia oikaisua päätöksen tehneeltä viranomaiselta siten kuin hallintolaissa säädetään..

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla maaseutuelinkeinojen valituslautakuntaan. Muutoksenhaakuun sovelletaan muutoin, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Jos valitus koskee muuta kuin 31 §:ssä tarkoitettua takaisinperintää, päätökseen saa hakea muutosta vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

11 luku

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

55 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan maaseutuelinkeinojen tukitehtäviä hoidettaessa noudatettavasta menettelystä annettu laki (1336/1992) ja Euroopan yhteisen yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta annettu laki (1100/1994).

56 §

Siirtymäsäännökset

Euroopan yhteisen yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta annetun lain 3—5, 7 ja 7 a §:ää sovelletaan kuitenkin edelleen, kunnes toisin säädetään, valvontaan, jota seuraavien säännösten ja säädösten täytäntöönpano edellyttää:

1) maatalouden yhteisestä markkinajärjestelystä ja tiettyjä maataloustuotteita koskevista erityissäännöksistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 (yhteisiä markkinajärjestelyjä koskeva asetus) 27 artiklan säännös jakelusta yhteisen vähävaraisimmille henkilöille ja II osan II osaston I luvun kaupan pitämistä ja tuotantoa koskevat säännökset;

2) maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden rekisteröimisestä aidoiksi perinteisiksi tuotteiksi annettu neuvoston asetus (EY) N:o 509/2006 ja maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten suojasta annettu neuvoston asetus (EY) N:o 510/2006;

3) luonnonmukaisesta tuotannosta ja luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden merkinnöistä sekä asetuksen (ETY) N:o 2092/91 kumoamisesta annettu neuvoston asetus (EY) N:o 834/2007.

Maaseutuelinkeinojen tukitehtäviä hoidettaessa noudatettavasta menettelystä annetun lain ja Euroopan yhteisen yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta annetun lain nojalla annetut valtioneuvoston ja maa- ja metsätalousministeriön asetukset sekä maa- ja metsätalousministeriön päätökset jäävät edelleen voimaan kunnes toisin säädetään.

Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tulleisiin hakemuksiin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

2

Laki**Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan yhteisen maatalouspolitiikan suoria tukijärjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä ja tietyistä viljelijöiden tukijärjestelmistä sekä asetusten (EY) N:o 1290/2005, (EY) N:o 247/2006, (EY) N:o 378/2007 muuttamisesta ja asetuksen (EY) N:o 1782/2003 kumoamisesta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 73/2009, jäljempänä *tilatukiasetus*, III osastossa ja IV osaston 10 jaksossa tarkoitettujen tukien sekä tilaneuvonnan tuen myöntämiseen ja maksamiseen sekä tilatukioikeuksien myöntämiseen, käyttöön, siirtoon, palauttamiseen ja luovuttamiseen.

Tätä lakia sovelletaan Ahvenanmaan maakunnassa, jos asia kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) nojalla valtakunnan lainsäädäntövaltaan.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *suoralla tuella* tilatukiasetuksen 2 artiklan d alakohdassa tarkoitettua tukea;
- 2) *tilatuella* tilatukiasetuksen III osaston 1 luvussa ja 2 luvun 2 jaksossa tarkoitettua tukea;
- 3) *tukioikeudella* tilatukiasetuksen 33 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tukioikeutta, joka

muodostuu tasatukiosasta ja mahdollisesta tilakohtaisesta lisäosasta;

4) *erityistukioikeudella* yhteisen maatalouspolitiikan suoria tukijärjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä ja tietyistä viljelijöiden tukijärjestelmistä sekä asetusten (ETY) N:o 2019/93, (EY) N:o 1452/2001, (EY) N:o 1453/2001, (EY) N:o 1454/2001, (EY) N:o 1868/94, (EY) N:o 1251/1999, (EY) N:o 1254/1999, (EY) N:o 1673/2000, (ETY) N:o 2358/71, (EY) N:o 1254/1999 ja (EY) N:o 2529/2001 muuttamisesta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1782/2003 47 ja 48 artiklan sekä tilatukiasetuksen 44 artiklan mukaisesti viljelijälle jaettava tukioikeutta;

5) *tilatukioikeudella* tukioikeutta ja erityistukioikeutta;

6) *erityistuella* tilatukiasetuksen III osaston 5 luvussa tarkoitettua tukea;

7) *uuhipalkkiolla* tilatukiasetuksen IV osaston 10 jaksossa tarkoitettua palkkiota ja sen lisäpalkkiota;

8) *täytäntöönpanoasetuksella* yhteisen maatalouspolitiikan suoria tukijärjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä ja tietyistä viljelijöiden tukijärjestelmistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 73/2009 III osastossa säädetyn tilatukijärjestelmän täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annettua komission asetusta (EY) N:o 1120/2009;

9) *soveltamisasetuksella* neuvoston asetuksen (EY) N:o 73/2009 täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä mainitussa asetuksessa säädettyjen viljelijöiden suorien tukien järjestelmien mukaisten täydentävien ehtojen, tuen mukauttamisen ja yhdenmetyt hallinto- ja valvontajärjestelmän osalta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 täytäntöönpanoa koskevista yksi-

tyiskohtaisista säännöistä viinialalle säädetyn tukijärjestelmän mukaisten täydentävien ehtojen osalta annettua komission asetusta (EY) N:o 1122/2009;

10) *viljelijällä* tilatukiasetuksen 2 artiklan a alakohdassa tarkoitettua viljelijää;

11) *puolisolla* viljelijän aviopuolisoa ja avioliitonomaisissa olosuhteissa eläviä, tuloverolain (1535/1992) 7 §:n 3 momentissa tarkoitettuja henkilöitä;

12) *perheenjäsenellä* viljelijän puolisoa ja henkilöä, joka elää vakituisesti viljelijän taloudessa ja on tälle tai tämän puolisolle sukua suoraan ylenevässä tai alenevässä polvessa taikka on edellä tarkoitettun henkilön puoliso;

13) *maataloustoimintansa aloittavalla viljelijällä* täytäntöönpanoasetuksen 2 artiklan l alakohdassa tarkoitettua viljelijää;

14) *eläinrekisterillä* eläintunnistusjärjestelmästä annetun lain (238/2010) 12 §:ssä tarkoitettua rekisteriä.

2 luku

Suorat tuet

3 §

Tilatuki, uuhipalkkio ja erityistuet

Viljelijälle voidaan myöntää tilatukea ja uuhipalkkiota sekä tilatukiasetuksen 68 artiklan perusteella seuraavia erityistukia:

- 1) lypsylehmäpalkkiota maitoalalla;
- 2) nautapalkkiota naudanliha-alalla;
- 3) valkuais- ja öljykasvipalkkiota;
- 4) tärkeysperunapalkkiota; sekä
- 5) teuraskaritsan laatupalkkiota.

Valtion varoista voidaan myöntää 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua lypsylehmäpalkkiota maitoalalle.

4 §

Täydentävät ehdot

Suorien tukien myöntämisen edellytyksenä olevista täydentävistä ehdoista säädetään tilatukiasetuksen 4—6 artiklassa. Viljelijän on noudatettava tilatukiasetuksen 6 artiklassa tarkoitettuja täydentävien ehtojen hyvän

maatalouden ja ympäristön vaatimuksen vähimmäisedellytyksiä, joilla varmistetaan maatalousmaan säilyminen maatalouden ja ympäristön kannalta hyvässä kunnossa. Vähimmäisedellytyksiin kuuluvat maaperän suojeleminen eroosiolta, maaperän rakenteen ja orgaanisen aineksen säilyttäminen, elinympäristöjen tilan heikentymisen välttäminen ja vesiensuojelu.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä täydentävien ehtojen lakisääteisistä hoitovaatimuksista, hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksesta ja sen vähimmäisedellytyksistä sekä pysyvien laitumien hoidosta tilatukiasetuksessa säädettyissä rajoissa.

5 §

Ennakkolupa pysyvän laitumen siirtämiseksi muuhun käyttöön

Soveltamisasetuksen 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu ennakkolupamenettely otetaan käyttöön, jos pysyvien laidunten osuus maatalousmaasta vähenee Maaseutuviraston vuosittain 31 päivänä lokakuuta suorittaman pinta-alatarkastelun perusteella koko valtakunnan tasolla vuoden 2003 viitealaan verrattuna vähintään viisi mutta alle kymmenen prosenttia. Viljelijältä voidaan tällöin edellyttää luvan hankkimista ennen tilatukiasetuksen 6 artiklassa tarkoitettun pysyvän laitumen siirtämistä muuhun käyttöön.

Valtioneuvosto päättää yleisistunnossa soveltamisasetuksen 4 artiklassa tarkoitettua ennakkolupamenettelyn käyttöönottamisesta ja käytöstä poistamisesta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää soveltamisasetuksen 3 ja 4 artiklassa säädetyissä rajoissa ennakkoluvan edellytyksistä.

6 §

Pysyvän laitumen ennallistamisvelvoite

Soveltamisasetuksen 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu ennallistamismenettely otetaan käyttöön, jos pysyvien laidunten osuus maatalousmaasta vähenee Maaseutuviraston vuosittain lokakuun 31 päivänä suorittaman pinta-alatarkastelun perusteella koko valtakun-

nan tasolla vuoden 2003 viitealaan verrattuna vähintään kymmenen prosenttia. Viljelijälle voidaan tällöin asettaa velvoite palauttaa muuhun käyttöön siirrettyä pysyvää laidunta vastaava pinta-ala pysyväksi laitumeksi.

Valtioneuvosto päättää yleisistunnossa soveltamisasetuksen 4 artiklassa tarkoitetusta ennallistamismenettelyn käyttöönottamisesta ja käytöstä poistamisesta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää soveltamisasetuksen 3 ja 4 artiklassa säädetyissä rajoissa ennallistamisen edellytyksistä ja toteuttamisesta tilatasolla.

7 §

Suoran tuen epääminen ja alentaminen

Suora tuki voidaan jättää myöntämättä, jos tuen saamiseksi olosuhteelle tai toimenpiteelle on annettu sellainen muoto, joka ei vastaa asian varsinaista luonnetta tai tarkoitusta. Tuen alentamiseen ja maksamatta jättämiseen valvonnan perusteella sovelletaan Euroopan unionin suoria tukia koskevassa lain-säädännössä säädetyjä perusteita.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tuen alentamisesta ja epäämisestä valvonnan perusteella tilatukiasetuksen ja soveltamisasetuksen edellyttämässä laajuudessa.

8 §

Suoran tuen epääminen eräissä tilanteissa

Jos viljelijä tai tämän kanssa yritystoimintaa harjoittava perheenjäsen on tuomittu rikoslain (39/1889) 17 luvun 14, 14 a tai 15 §:n mukaisesta rikoksesta taikka viljelijä tai tämän kanssa yritystoimintaa harjoittava perheenjäsen on tuomittu eläinsuojelulain (247/1996) 54 §:n mukaisesta rikkomuksesta sekä samalla määrätty rikoslain 17 luvun 23 §:n mukaiseen eläintenpitokieltoon, suoriin tukiin kuuluvaa eläinlajikohtaista palkkiota kiellon kohteena olevasta eläinlajista ei myönnetä eikä mahdollisesti myönnettyä palkkiota makseta siltä tukivuodelta, jonka aikana asianomainen viranomainen on todennut tuomioon johtaneen teon.

Jos viljelijä tai tämän kanssa yritystoimintaa harjoittava perheenjäsen on tuomittu eläintenpitokieltoon, suoriin tukiin kuuluvaa eläinlajikohtaista palkkiota ei myönnetä kiellon kohteena olevasta eläinlajista eläintenpitokieltoajalta eikä tekovuoden ja lainvoimaisen tuomion antamisen väliseltä ajalta.

Suoriin tukiin kuuluvien eläinpalkkioiden maksatus on eläintenpitokiellon kohteena olevan eläinlajin palkkioiden osalta keskeytettävä, kun asiassa on aloitettu syyteharjonta.

9 §

Suoran tuen vähimmäismäärä

Tukea ei myönnetä, jos haettujen suorien tukien yhteismäärä tukivuonna on 200 euroa tai sitä pienempi.

10 §

Asiakirjojen säilyttäminen

Viljelijän on säilytettävä tukioikeuksien hakemiseen ja siirtämiseen sekä suorien tukien hakemiseen liittyvät sellaiset alkuperäiset asiakirjat, joita ei toimiteta tuen myöntävälle viranomaiselle tukihakemuksen liitteenä hakuvuoden ja sitä seuraavien neljän kalenterivuoden ajan.

Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitetuista säilytettävistä asiakirjoista.

3 luku

Tilatuki

11 §

Tukioikeus

Tukioikeuden perusteella viljelijälle myönnettävästä tuesta säädetään tilatukiasetuksen 34 artiklassa. Tukioikeuden arvo muodostuu tasatukiosasta ja mahdollisesta tilakohtaisesta lisäosasta. Tasatukiosan arvo määräytyy tukialueen perusteella. Tilakohtaisten lisäosien arvo laskee asteittain siirtymäkauden aikana.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tukioikeuksien myöntämisen edellytyksistä, alueellisen tasatukiosan arvosta ja tukialueista. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä myös tilakohtaisten lisäosien arvon määräytymisen edellytyksistä, siirtymäkaudesta, lisäosien ja erityistukioikeuksien arvon alentamisen vuoksi vapautuvien varojen käytöstä ja tasatukiosan arvon korottamisesta.

12 §

Erityistukioikeus

Viljelijä, jolla on erityistukioikeuksia, voi poiketa velvollisuudesta esittää tukioikeuksien määrää vastaava tukikelpoisten hehtaarien määrä tilatukiasetuksen 44 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetun 50 prosentin tuotantosäännön perusteella.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä erityistukioikeuksien myöntämisen edellytyksistä tilatukiasetuksessa säädetyissä rajoissa ja erityistukioikeuksien 50 prosentin tuotantosäännön määrittely edellytyksistä.

13 §

Tilatukioikeuksien käyttö ja käyttöjärjestys

Tilatukioikeuksia voidaan käyttää ainoastaan saman tukialueen sisällä. Ensimmäisenä käytetään käyttöä edeltävänä vuonna käyttämättä jääneet tilatukioikeudet, joista ensimmäisenä käytetään erityistukioikeudet. Tilatukioikeudet käytetään yksikköarvojärjestyksessä siten, että arvokkaimmat käytetään ensin. Omistuksessa olevat tilatukioikeudet käytetään ennen vuokrattuja.

Viljelijä voi muuttaa 1 momentissa säädetyä käyttöjärjestystä ilmoittamalla siitä kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tilatukioikeuksien käyttämisen edellytyksistä sekä käyttöjärjestyksestä. Maaseutuvirasto voi antaa tarkem-

piä määräyksiä tilatukioikeuksien käyttöjärjestyksen muuttamisen yhteydessä vaadittavista asiakirjoista ja määräajoista.

14 §

Tilatukioikeuksien siirto

Tilatukioikeuden siirtäjän on ilmoitettava siirrosta kirjallisesti kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle. Ilmoitus on allekirjoitettava. Jos tilatukioikeus vuokrataan, siirtoa koskevaan ilmoitukseen on liitettävä selvitys tukioikeuksia vastaavan tukikelpoisen alan hallinnan siirrosta.

Viljelijän luovuttaessa vuokralle ottamansa tukikelpoisen maatalousmaan perusteella vahvistetun tukioikeuden vastikkeetta vuokranantajalle, luovutusta ei pidetä perintö- ja lahjaverolaissa (378/1940) tarkoitettuna lahjana, kun tukioikeuden luovutus tapahtuu 28 päivänä huhtikuuta 2006 voimassa olleen vuokrakauden päättyessä, kuitenkin viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2016.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tilatukioikeuksien siirtämisen edellytyksistä ja siirtämisessä noudatettavasta menettelystä. Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tilatukioikeuksien siirrossa käytettävistä lomakkeista ja määräajoista.

15 §

Tilatukioikeuksien arvon alentaminen

Tilatukioikeuksien arvoa voidaan alentaa tilatukiasetuksen 8 artiklassa ja 40 artiklan 2 kohdassa säädetyillä perusteilla. Tilatukioikeuksien arvoa voidaan alentaa myös tilatukiasetuksen 68 artiklan 8 kohdassa ja 69 artiklan 6 kohdan b alakohdassa säädetyillä perusteilla.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tilatukioikeuksien arvon alentamiseen ryhtymisestä, toteuttamisesta ja arvon alentamisen vuoksi vapautuvien varojen käytöstä.

16 §

Tukikelpoisen alan hallinta tilatuessa

Tukikelpoisesta alasta säädetään tilatukiasetuksen 34 artiklassa. Tilatukea voidaan myöntää hakemuksen perusteella tukikelpoisesta alasta, joka on viljelijän hallinnassa sinä päivänä, jolloin tukihakemusta voidaan soveltamisasetuksen 14 artiklan 2 kohdan mukaan viimeisen kerran muuttaa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä koko tilan hallinnan siirron määräajasta ja tukikelpoisen alan määrittelystä. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tukikelpoisen alan poistamisesta maatalouskäytöstä, perus- ja kasvulohkojen määrittelystä ja minimikoosta Euroopan unionin suoria tukia koskevassa lainsäädännössä säädettyissä rajoissa. Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tukikelpoisen alan hallinnan todentavien asiakirjojen esittämismenetelystä.

17 §

Tukioikeuksien myöntäminen kansallisesta varannosta

Tilatukiasetuksen 41 artiklassa tarkoitettua kansallisesta varannosta voidaan myöntää tukioikeuksia:

1) maataloustoimintaansa aloittavalle viljelijälle;

2) viljelijälle, johon sovelletaan johonkin julkiseen toimenpiteeseen liittyviä rakennuudistus- tai kehitysohjelmia maan viljelemättä jättämisen välttämiseksi tai jotta voitaisiin korvata näillä alueilla toimiville viljelijöille koituvia erityisiä haittoja;

3) viljelijälle, joka on täytäntöönpanoasetuksen 20, 22 tai 23 artiklassa tarkoitettussa erityistilanteessa.

Kansallisen varannon käyttämisestä, viljelijöille myönnettävien tukioikeuksien määrän ja yksikköarvon korottamisesta sekä tukioikeuksien varannosta myöntämisperusteiden etusijajärjestyksestä voidaan antaa tilatukiasetusta ja täytäntöönpanoasetusta tarkentavia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa

tarkempia säännöksiä myös tukioikeuksien kohdentamisesta, jos kansallinen varanto ei riitä kattamaan 1 momentissa tarkoitettuja tapauksia tai tilatukiasetuksen 8 artiklassa tarkoitettu enimmäismäärä rajoittaa tukioikeuksien myöntämistä. Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tukioikeuksien hakemiseen kansallisesta varannosta liittyvistä lomakkeista ja määräajoista.

18 §

Tilatukioikeuksien palauttaminen ja luovuttaminen kansalliseen varantoon

Tilatukioikeuden omistaja voi vapaaehtoisesti palauttaa tilatukioikeuden kansalliseen varantoon. Tilatukioikeuksien palauttamisesta on tehtävä ilmoitus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Perusteetta myönnettyjen tilatukioikeuksien luovuttamisesta kansalliseen varantoon säädetään soveltamisasetuksen 81 artiklassa. Tukioikeuksia ei tarvitse luovuttaa, jos niiden tasatukiosien arvo tai erityistukioikeuksien arvo on yhteensä enintään 50 euroa vuoden 2006 arvon mukaan laskettuna.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tilatukioikeuksien luovuttamiseen ja palauttamiseen liittyvästä menettelystä.

19 §

Sukupolvenvaihdostilanteet

Ennakkoperintönä pidetään tilatukiasetuksen 41, 43 ja 44 artiklaa ja täytäntöönpanoasetusta sovellettaessa perintökaaren (40/1965) 6 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua ennakkoa ja myös sellaista vuonna 2003 tai sen jälkeen tehtyä:

1) maatilaa tai sen osan kauppaa, jonka rahoittamiseen on myönnetty nuoren viljelijän aloitustukeen kuuluva avustus tai laina;

2) maatilaa kauppaa, jossa ostaja on myyjän perillinen suoraan alenevassa polvessa, sisar tai veli taikka näiden perillinen suoraan alenevassa polvessa, ottolapsi taikka edellä mainittujen puoliso edellyttäen, että kauppa-

hinta on selvästi alempi kuin vastaavassa kaupassa ilman edellä tarkoitettua myyjän ja ostajan välistä suhdetta muuten olisi ollut;

3) maatalan osan kauppaa, joka tehdään perintökaaren 25 luvun 1 b §:n 3 momentin mukaisesti; sekä

4) maatalan tai sen osan lahjaa, jossa lahjan saajana on lahjan antajan perillinen suoraan alenevassa polvessa, sisar tai veli taikka näiden perillinen suoraan alenevassa polvessa, ottolapsi taikka edellä mainittujen puoliso.

4 luku

Erityistuki, tuotantoon sidottu tuki ja tuki tilaneuvontaan

20 §

Lypsylehmä- ja nautapalkkio

Viljelijälle voidaan myöntää tukialueen ja lypsylehmien eläinyksikkömäärän perusteella määräytyvää lypsylehmäpalkkiota.

Viljelijälle voidaan myöntää tukialueen ja sonnien, härkien, emolehmien ja emolehmiä hiehojen eläinyksikkömäärän perusteella määräytyvää nautapalkkiota.

Eläinyksikkömäärä ja eläinten hallinta todennetaan eläinrekisterin tietojen sekä valvonnan perusteella.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä palkkion myöntämisen edellytyksistä, rahoituksesta, tukialueista, tukimääristä, yksikkötukien tasoista sekä muista kyseisen palkkion ehdoista.

21 §

Valkuais- ja öljykasvipalkkio

Viljelijälle voidaan myöntää valkuais- ja öljykasvipalkkiota valkuais- ja öljykasvilajien sekä viljan ja valkuaiskasvien seoskasvustojen viljelyalan perusteella.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä palkkion myöntämisen edellytyksistä, rahoituksesta, tukimääristä, yksikkötukien tasoista sekä muista kyseisen palkkion ehdoista.

22 §

Tärkkelysperunapalkkio

Tärkkelysperunapalkkiota voidaan myöntää tärkkelysperunan viljelyalan perusteella viljelijälle, joka tekee viljelysopimuksen perunatärkkelysteollisuuden kanssa, osallistuu vaadittuun koulutukseen, tekee peltomaan laatutestin ja toimittaa vaaditut tiedot perunatärkkelysteollisuuden ylläpitämään tietokantaan.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä palkkion myöntämisen edellytyksistä, rahoituksesta, tukimääristä, yksikkötukien tasoista sekä muista kyseisen palkkion ehdoista Euroopan unionin lainsäädännössä edellytetyllä tavalla. Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä määrärajoista, koulutuksen suorittamisesta ja hyväksymisestä, peltomaan laatutestin suorittamisesta sekä niihin liittyvien tietojen tallentamisesta.

23 §

Teuraskaritsan laatupalkkio

Viljelijälle voidaan myöntää teuraskaritsan laatupalkkiota eläinrekisteriin ilmoitettujen teurastusten perusteella enintään 12 kuukauden ikäisistä karitsoista, joiden ruhopaino on vähintään 18 kiloa. Eläinten määrä ja hallinta todennetaan eläinrekisterin tietojen sekä valvonnan perusteella.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä palkkion myöntämisen edellytyksistä, rahoituksesta, tukimääristä, yksikkötukien tasoista sekä muista kyseisen palkkion ehdoista.

24 §

Uuhipalkkio

Viljelijälle voidaan myöntää tuotantoon sidottuna tukena uuhipalkkiota eläinmäärän perusteella ottaen huomioon viljelijäkohtainen ja kansallinen uuhipalkkio-oikeuksien enimmäismäärä. Eläinmäärä todennetaan hakemuksessa ilmoitetun määrän sekä valvonnan perusteella.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä uuhipalkkion ja sen lisäpalkkion myöntämisen edellytyksistä tilatukiasetuksen asettamissa rajoissa. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin palkkio-oikeuksista, niiden siirtämisestä, väliaikaisesta luovuttamisesta ja jakamisesta kansallisesta uuhipalkkio-oikeuksien varannosta tilatukiasetuksen asettamissa rajoissa.

25 §

Tuki tilaneuvontaan

Viljelijöille voidaan myöntää tukea tilaneuvontapalveluiden käyttämiseen. Tukea voidaan käyttää tilatukiasetuksen 12 artiklassa tarkoitettuun neuvontaan. Neuvonta toteutetaan tilakäynnein. Neuvonta voi koskea hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksia, täydentäviin ehtoihin liittyviä ympäristösäädöksiä, eläinten tunnistusta ja rekisteröintiä, kasvinsuojeluaineita, elintarvikkeita, rehuja sekä eläinten hyvinvointia ja eläintaudeista ilmoittamista.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tilaneuvontaan myönnettävän tuen myöntämisen edellytyksistä, rahoituksesta sekä tuen määrästä.

5 luku

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

26 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan tilatukijärjestelmän täytäntöönpanosta annettu laki (557/2005).

27 §

Siirtymäsäännökset

Tilatukijärjestelmän täytäntöönpanosta annetun lain nojalla annetut valtioneuvoston asetukset jäävät edelleen voimaan kunnes toisin säädetään.

Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tulleisiin hakemuksiin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

3

Laki

luonnonhaittakorvauksesta, maatalouden ympäristötuesta sekä eräistä muista ympäristön ja maaseudun tilan parantamiseen liittyvistä tuista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan luonnonhaittakorvauksesta, maatalouden ympäristötuesta sekä eräistä muista ympäristön ja maaseudun tilan parantamiseen liittyvistä tuista annetun lain (1440/2006) 3 §:n 1 momentin 11 kohta, 10 §:n 3 momentti, 11 § ja 13 §, 14 §:n 1 momentti, 15—17 §, 19—21 § ja 24 §,

sellaisina kuin niistä ovat 10 §:n 3 momentti ja 14 §:n 1 momentti laissa 364/2010, 13, 19 ja 24 § osaksi laissa 1502/2009 sekä 16, 20 ja 21 § laissa 1502/2009, sekä

muutetaan 4 §:n 4 momentti, 5 §:n 1 ja 5 momentti sekä 6 §:n 5 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 4 §:n 4 momentti laissa 269/2008 ja 5 §:n 1 momentti laissa 661/2011, seuraavasti:

4 §

Luonnonhaittakorvaus, maatalouden ympäristötuki sekä eräät muut ympäristön ja maaseudun tilan parantamiseen liittyvät tuet

Valtioneuvoston asetuksella säädetään korvauksen ja tuen käyttöön ottamisesta, tukimuodoista, tukialueista, tuen yksikkökohtaisesta määrästä ja enimmäismäärästä, tuen yksikkökohtaisen määrän korottamisesta ja alentamisesta, korvattavista kustannuksista sekä tukien vuosittaisesta myöntämisestä valtion talousarviossa osoitettujen varojen rajoissa ja Euroopan yhteisöjen komission EY:n maaseutuasetuksen nojalla hyväksymän Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman mukaisena. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin niistä maatalouden ympäristötuen erityistuen ja ei-tuotannollisen investoinnin tuen toimenpiteistä, joihin tukea voidaan myöntää 2 momentissa tarkoitetulle taholle

5 §

Tuen myöntämisen yleiset edellytykset ja ehdot

Edellä 4 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitetun tuen myöntämisen edellytyksenä on, että viljelijä sitoutuu määräajaksi noudattamaan tuelle asetettuja ehtoja maatilallaan. Lisäksi tuen myöntämisen edellytyksenä on, että viljelijä noudattaa täydentäviä ehtoja. Täydentävien ehtojen kansallisesta täytäntöönpanosta säädetään ympäristönsuojelulaissa (86/2000), vesilaissa (587/2011), jäte-laissa (646/2011), luonnonsuojelulaissa (1096/1996), metsästyslaissa (615/1993), maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa laissa (/), kasvinsuojeluaineista annetussa laissa (1563/2011), rehulaissa (86/2008), elintarvikelaissa (23/2006), eläinten lääkitsemisestä annetussa laissa (617/1997), eläintunnistusjärjestelmästä annetussa laissa

(238/2010), eläinsuojelulaissa (247/1996) sekä eläintautilaissa (55/1980).

Valtioneuvoston asetuksella säädetään sitoumus- tai sopimuskauden pituudesta EY:n maaseutuasetuksen asettamissa rajoissa. Luonnonhaittakorvauksen yleisistä ehdoista, maatalouden ympäristötuen perus- ja lisätoimenpiteistä sekä niiden yleisistä ehdoista, ympäristötuen erityistuesta ja eituotannollisen investoinnin tuista sekä niiden myöntämisen yleisistä edellytyksistä ja eläinten hyvinvoinnin tuen perus- ja lisäehdoista sekä sen myöntämisen yleisistä edellytyksistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään ympäristötuen perus- ja lisätoimenpiteisiin sisältyvien toimenpiteiden teknisestä toteuttamisesta viljelijän maatilalla, alkuperäiskasvilajikkeen rekisteröinnistä sekä ympäristötuen erityistuen toimenpiteiden teknisestä toteuttamisesta maatilalla tai sopimuksen kohteena olevalla alueella. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriön asetuk-

sella säädetään eläinten hyvinvoinnin tuen perus- ja lisäehtojen teknisestä toteuttamisesta viljelijän kotieläintuotannossa sekä eituotannollisen investoinnin teknisestä toteuttamisesta.

6 §

Tukikelpoista alaa ja eläinmäärää koskevat edellytykset

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tukikelpoisista eläinryhmissä ja tukikelpoisesta peltoalasta sekä muusta alasta. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset perus- ja kasvulohkojen määrittelystä ja minimikoosta sekä maatalousmaan käytöstä muuhun kuin maataloustoimintaan ja poistamiseen maatalouskäytöstä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 _____ .

4

Laki**maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain (1559/2001) 16 a §, sellaisena kuin se on laissa 1446/2006,
muutetaan 5 §, 9 §:n 4 momentti, 16 §:n 2 momentti ja 25 §, sellaisina kuin niistä ovat 9 §:n 4 momentti laissa 1446/2006 ja 25 § osaksi laeissa 430/2007 ja 1489/2009, sekä
lisätään lakiin siitä lailla 1446/2006 kumotun 26 §:n tilalle uusi 26 §, seuraavasti:

5 §

Muiden säännösten soveltaminen

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, tuen myöntämisessä, maksamisessa, takaisinperinnässä, oikaisussa, valvonnassa ja muutoksenhaussa noudatetaan maatalouden tukien toimeenpanosta annettua lakia (/).

9 §

Kasvintuotannon tuet

 Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään viljelykseen soveltuvan pellon määritelmästä, perus- ja kasvulohkojen määrittelystä ja minimikoosta, hallinta-ajasta, paikkakunnan tuotanto-olosuhteiden mukaisesta viljelytavasta, kesannon ja muun viljelemättömän pellon hoitovaatimuksista.

16 §

Yleiset alentamisperusteet

 Tukihakemus hylätään, jos tuen hakija tai tämän edustaja estää paikalla tehtävän tarkastuksen toteuttamisen.

25 §

Tukihakemuksen peruuttaminen

Tukihakemuksen peruuttamisesta on ilmoitettava kirjallisesti tukihakemusta käsittelevälle toimivaltaiselle viranomaiselle. Jos valvonnasta on jo ilmoitettu hakijalle ja suoritetusta valvonnasta aiheutuu valvontaseuraamuksia, tukihakemusta ei voida peruuttaa. Muussa tapauksessa takarajana peruutuksen tekemiselle on ensimmäinen kyseessä olevan hakemuksen mukainen maksatustapahtuma.

Peruutus voi koskea koko tukihakemusta tai osaa hakemuksesta. Useamman hakukerran tuessa hakija voi peruuttaa yhden tukihauun I momentissa säädetyin rajoituksin. Kasvintuotannon tukihakemusta ei voida peruuttaa tallennusilmoituksen lähettämisen jälkeen, jos tallennusilmoituksessa olevasta virheestä aiheutuu seuraamus. Kasvintuotannon tukea koskevan hakemuksen peruutus voidaan tehdä myös lohkokokohtaisesti.

26 §

Asiakirjojen säilyttäminen

Hakijan on säilytettävä tukien hakemiseen liittyvät sellaiset alkuperäiset asiakirjat, joita ei toimiteta tuen myöntävälle viranomaiselle

tukihakemuksen liitteenä hakuvuoden ja sitä seuraavien neljän kalenterivuoden ajan.

Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitetuista säilytettävistä asiakirjoista.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

5

Laki**satovahinkojen korvaamisesta annetun lain 12 ja 14 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan satovahinkojen korvaamisesta annetun lain (1214/2000) 12 ja 14 § seuraavasti:

12 §

Muiden säännösten soveltaminen

Tässä laissa tarkoitettujen korvausten myöntämisessä, maksamisessa, takaisinperinnässä, oikaisussa ja valvonnassa noudetaan maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lakia (/). Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset valvonnassa noudatettavasta menettelystä.

14 §

Muutoksenhaku

Tämän lain nojalla tehtyyn kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen päätökseen haetaan muutosta siinä järjestyksessä kuin maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa laissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

6

Laki**maaseudun kehittämiseen liittyvien ohjelmien hallinnoinnista annetun lain 16 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maaseudun kehittämiseen liittyvien ohjelmien hallinnoinnista annetun lain (532/2006) 16 § seuraavasti:

16 §

Todentamisviranomaisen

louden tukien toimeenpanosta annetussa laissa (/) todentamisviranomaisesta säädetään..

Rahoitusasetuksen 7 artiklassa tarkoitetun todentamisviranomaisen nimeämiseen, tehtäviin ja toimivaltaan sovelletaan, mitä maata-

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____ .

Laki

eläinlääkintähuoltolain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 2 §:n 2 momentti seuraavasti:

2 §

Soveltamisala

Tämän lain soveltamisalaan kuuluvasta valvonnasta säädetään lisäksi elintarvikelaisissa (23/2006), eläintautilaissa (55/1980), helposti leviävien eläintautien vastustamisesta

annetussa laissa (488/1960), eläinsuojelulaisissa (247/1996), eläinten kuljetuksesta annetussa laissa (1429/2006), eläinten lääkitsemisestä annetussa laissa (617/1997) ja maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 _____.

Helsingissä 8 päivänä marraskuuta 2012

Pääministeri

JYRKI KATAINEN

Maa- ja metsätalousministeri *Jari Koskinen*

Liite

Rinnakkaistekstit

3

Laki

luonnonhaittakorvauksesta, maatalouden ympäristötuesta sekä eräistä muista ympäristön ja maaseudun tilan parantamiseen liittyvistä tuista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan luonnonhaittakorvauksesta, maatalouden ympäristötuesta sekä eräistä muista ympäristön ja maaseudun tilan parantamiseen liittyvistä tuista annetun lain (1440/2006) 3 §:n 1 momentin 11 kohta, 10 §:n 3 momentti, 11 § ja 13 §, 14 §:n 1 momentti, 15—17 §, 19—21 § ja 24 §,

sellaisina kuin niistä ovat 10 §:n 3 momentti ja 14 §:n 1 momentti laissa 364/2010, 13, 19 ja 24 § osaksi laissa 1502/2009 sekä 16, 20 ja 21 § laissa 1502/2009, sekä

muutetaan 4 §:n 4 momentti, 5 §:n 1 ja 5 momentti sekä 6 §:n 5 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 4 §:n 4 momentti laissa 269/2008 ja 5 §:n 1 momentti laissa 661/2011, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

3 §

3 §

*Määritelmät**Määritelmät*

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

11) *tukitehtävälaila* maaseutuelinkeinojen tukitehtäviä hoidettaessa noudatettavasta menettelystä annettua lakia (1336/1992).

(kumotaan)

4 §

4 §

Luonnonhaittakorvaus, maatalouden ympäristötuki sekä eräät muut ympäristön ja maaseudun tilan parantamiseen liittyvät tuet

Luonnonhaittakorvaus, maatalouden ympäristötuki sekä eräät muut ympäristön ja maaseudun tilan parantamiseen liittyvät tuet

Valtioneuvoston asetuksella säädetään korvauksen ja tuen käyttöön ottamisesta, tukimuodoista, tukialueista, tuen yksikkökohtai-

Valtioneuvoston asetuksella säädetään korvauksen ja tuen käyttöön ottamisesta, tukimuodoista, tukialueista, tuen yksikkökohtai-

sesta määrästä ja enimmäismäärästä, korvattavista kustannuksista sekä tukien vuosittaisesta myöntämisestä valtion talousarviossa osoitettujen varojen rajoissa ja Euroopan yhteisöjen komission EY:n maaseutuasetuksen nojalla hyväksymän Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman mukaisena. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin niistä maatalouden ympäristötuen erityistuen ja ei-tuotannollisen investoinnin tuen toimenpiteistä, joihin tukea voidaan myöntää 2 momentissa tarkoitettulle taholle.

5 §

Tuen myöntämisen yleiset edellytykset ja ehdot

Edellä 4 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettun tuen myöntämisen edellytyksenä on, että viljelijä sitoutuu määräajaksi noudattamaan tuelle asetettuja ehtoja maatilallaan. Lisäksi tuen myöntämisen edellytyksenä on, että viljelijä noudattaa täydentäviä ehtoja. Täydentävien ehtojen kansallisesta täytäntöönpanosta säädetään ympäristönsuojelulaissa (86/2000), vesilaissa (587/2011), jäteläissa (646/2011), luonnonsuojelulaissa (1096/1996), metsästyslaissa (615/1993), Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta annetussa laissa (1100/1994), kasvinsuojeluaaineista annetussa laissa (1259/2006), rehulaissa (86/2008), elintarvikelaissa (23/2006), eläinten lääkitsemisestä annetussa laissa (617/1997), eläinsuojelulaissa (247/1996) sekä eläintautilaissa (55/1980).

Valtioneuvoston asetuksella säädetään sitoumus- tai sopimuskauden pituudesta EY:n maaseutuasetuksen asettamissa rajoissa. Luonnonhaittakorvauksen yleisistä ehdoista, maatalouden ympäristötuen perus- ja lisätoimenpiteistä sekä niiden yleisistä ehdoista, ympäristötuen erityistuista ja ei-tuotannollisen investoinnin tuista sekä niiden myöntämisen yleisistä edellytyksistä ja eläinten hyvinvoinnin tuen perus- ja lisäehdoista sekä sen myöntämisen yleisistä edellytyksistä

sesta määrästä ja enimmäismäärästä, *tuen yksikkökohtaisen määrän korottamisesta ja alentamisesta*, korvattavista kustannuksista sekä tukien vuosittaisesta myöntämisestä valtion talousarviossa osoitettujen varojen rajoissa ja Euroopan yhteisöjen komission EY:n maaseutuasetuksen nojalla hyväksymän Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman mukaisena. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin niistä maatalouden ympäristötuen erityistuen ja ei-tuotannollisen investoinnin tuen toimenpiteistä, joihin tukea voidaan myöntää 2 momentissa tarkoitettulle taholle.

5 §

Tuen myöntämisen yleiset edellytykset ja ehdot

Edellä 4 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettun tuen myöntämisen edellytyksenä on, että viljelijä sitoutuu määräajaksi noudattamaan tuelle asetettuja ehtoja maatilallaan. Lisäksi tuen myöntämisen edellytyksenä on, että viljelijä noudattaa täydentäviä ehtoja. Täydentävien ehtojen kansallisesta täytäntöönpanosta säädetään ympäristönsuojelulaissa (86/2000), vesilaissa (587/2011), jäteläissa (646/2011), luonnonsuojelulaissa (1096/1996), metsästyslaissa (615/1993), *maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa laissa (/),* kasvinsuojeluaaineista annetussa laissa (1563/2011), rehulaissa (86/2008), elintarvikelaissa (23/2006), eläinten lääkitsemisestä annetussa laissa (617/1997), *eläintunnistusjärjestelmästä annetussa laissa (238/2010),* eläinsuojelulaissa (247/1996) sekä eläintautilaissa (55/1980).

Valtioneuvoston asetuksella säädetään sitoumus- tai sopimuskauden pituudesta EY:n maaseutuasetuksen asettamissa rajoissa. Luonnonhaittakorvauksen yleisistä ehdoista, maatalouden ympäristötuen perus- ja lisätoimenpiteistä sekä niiden yleisistä ehdoista, ympäristötuen erityistuista ja ei-tuotannollisen investoinnin tuista sekä niiden myöntämisen yleisistä edellytyksistä ja eläinten hyvinvoinnin tuen perus- ja lisäehdoista sekä sen myöntämisen yleisistä edellytyksistä

säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään ympäristötuen perus- ja lisätoimenpiteisiin sisältyvien toimenpiteiden teknisestä toteuttamisesta viljelijän maatilalla sekä ympäristötuen erityistuen toimenpiteiden teknisestä toteuttamisesta maatilalla tai sopimuksen kohteena olevalla alueella. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään eläinten hyvinvoinnin tuen perus- ja lisäehtojen teknisestä toteuttamisesta viljelijän kotieläintuotannossa sekä eituotannollisen investoinnin teknisestä toteuttamisesta.

säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään ympäristötuen perus- ja lisätoimenpiteisiin sisältyvien toimenpiteiden teknisestä toteuttamisesta viljelijän maatilalla, *alkuperäiskasvilajikkeen rekisteröinnistä* sekä ympäristötuen erityistuen toimenpiteiden teknisestä toteuttamisesta maatilalla tai sopimuksen kohteena olevalla alueella. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään eläinten hyvinvoinnin tuen perus- ja lisäehtojen teknisestä toteuttamisesta viljelijän kotieläintuotannossa sekä eituotannollisen investoinnin teknisestä toteuttamisesta.

6 §

Tukikelloista alaa ja eläinmäärää koskevat edellytykset

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tukikelloisista eläinyksiköistä ja tukikelloisesta peltoalasta sekä muusta alasta.

6 §

Tukikelloista alaa ja eläinmäärää koskevat edellytykset

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tukikelloisista eläinyksiköistä ja tukikelloisesta peltoalasta sekä muusta alasta. *Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset perus- ja kasvulohkojen määrittelystä ja minimikoosta sekä maatalousmaan käytöstä muuhun kuin maataloustoimintaan ja poistamiseen maatalouskäytöstä.*

10 §

Tuen alentaminen ja epääminen

Täydentävien ehtojen laiminlyönnistä johdettava tuen vähennystä ei tehdä, jos laiminlyönti on vähäinen ottaen huomioon sen vakavuus, laajuus ja jatkuvuus.

10 §

Tuen alentaminen ja epääminen

(kumotaan)

11 §

Tuen saajan ilmoitusvelvollisuus

Tuen saaja on velvollinen antamaan tuen myöntävälle viranomaiselle tuen myöntämi-

(kumotaan)

sen ja maksamisen edellytyksiä koskevat oikeat ja riittävät tiedot.

Viljelijän, tämän oikeudenomistajan tai 4 §:n 2 momentissa tarkoitettun tahon on viipymättä ja viimeistään kymmenen työpäivän kuluessa ilmoitettava tuen myöntäneelle viranomaiselle sellaisesta tuen saajaa, sitoumuksesta tai sopimuksesta, maatilaa, kotieläintuotantoa, tuotantoeläimiä tai tuettavaa toimintaa koskevista olosuhteiden muutoksesta, joka saattaa vaikuttaa tuen määrään taikka aiheuttaa tuen takaisinperimisen tai lakkauttamisen.

13 §

(kumotaan)

Hakumenettely

Hakemus on toimitettava kirjallisesti sille 14 §:n 1 momentissa tarkoitettulle viranomaiselle, jonka toimialueella maatilan talouskeskus tai tuotantorakennus sijaitsee. Jos maatilalla ei ole talouskeskusta tai tuotantorakennusta, hakemus on toimitettava sille 14 §:n 1 momentissa tarkoitettulle viranomaiselle, jonka alueella pääosa maatilan pelloista sijaitsee. Edellä 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua tukea koskeva hakemus on kuitenkin toimitettava sille elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, jonka toimialueella ei-tuotannollinen investointi toteutetaan. Jos hakija on 4 §:n 2 momentissa tarkoitettu taho, maatalouden ympäristötuen erityistukea koskeva hakemus on toimitettava sille elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, jonka toimialueella sopimuksen kohteena oleva alue tulee sijaitsemaan.

Postitse toimitettu hakemus tai muu tuen hakemiseen liittyvä asiakirja katsotaan oikeaan aikaan toimitetuksi, jos se on leimattu postissa toimivaltaiselle viranomaiselle osoitettuna viimeistään määräajan viimeisenä päivänä.

Maaseutuvirasto antaa määräykset tuen hakemisessa käytettävistä lomakkeista, hakuajasta, hakemukseen, sitoumukseen tai sopimukseen liitettävistä asiakirjoista ja selvityksistä, pinta-alan ja eläinmäärän ilmoittamisesta hakemuksessa, hakemusten teknisestä toimittamisesta viranomaisille sekä hakemusten vastaanottamisesta viranomaisessa.

14 §

Tuen myöntäminen

Sitoumuksen hyväksymisestä päättää kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen. Maatalouden ympäristötuen erityistukisopimuksen tekemisestä ja 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun tuen myöntämisestä sekä 9 a §:ssä tarkoitetusta oikeuden siirtämisestä päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

(kumotaan)

14 §

Tuen myöntäminen

15 §

Tuen maksaminen

Tuen maksamisesta päättää tuen myöntänyt viranomainen. Viranomainen kokoaa maksuja koskevat tiedot ja toimittaa ne Maaseutuvirastolle. Maaseutuvirasto vastaa menojen tarkastamisesta ja hyväksymisestä sekä maksujen suorittamisesta.

Maaseutuvirasto antaa määräykset tuen maksamisessa käytettävistä lomakkeista ja päätöskäaavoista, maksuaineiston käsittelystä, maksutavoista ja maksujen kirjaamisesta.

(kumotaan)

16 §

Valvonta

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus tehdä tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvonnassa tarvittavia, tuen myöntäjiin ja saajiin kohdistuvia tarkastuksia.

Jos tarkastuksen asianmukainen suorittaminen tätä edellyttää, 1 momentissa tarkoitettu viranomainen voi käyttää apuna aluehallintovirastoa. Lisäksi viranomainen voi käyttää apuna ulkopuolista tilintarkastajaa. Tilintarkastajan tulee olla tilintarkastuslaissa (459/2007) tarkoitettu tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastusyhteisön on nimettävä tarkastuksesta vastuullinen tilin-

(kumotaan)

tarkastaja. Tarkastustehtävää suorittavaan tilintarkastajaan tai tilintarkastusyhteisöön sovelletaan hallintolakia (434/2003), kielilakia (423/2003) sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999). Tarkastustehtävää suorittavaan tilintarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Tarkastustehtävää suoritettaessa aiheutettuun vahinkoon sovelletaan, mitä vahingonkorvauslaissa (412/1974) säädetään.

Tuen saaja on velvollinen korvauksetta esittämään tarkastusta suorittavalle kaikki tarvittavat tili- ja muut asiakirjat, joilla tarkoitetaan myös automaattisen tietojenkäsittelyn avulla tai muulla tavalla luotua tai säilytettyä vastaavaa aineistoa sekä muutoinkin avustamaan tarkastuksessa. Tarkastusta suorittavalla on oikeus valvontatehtävän edellyttämässä laajuudessa tarkastaa tuen saajan kotieläinrakennukset, eläimet, viljelmät ja muut tuen kohteena olevat alueet, tuotanto- ja jalostuslaitokset, varastot sekä muut tuen myöntämisen ja maksamisen edellytykset. Tarkastusta ei kuitenkaan saa tehdä kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään aluehallintoviraston käyttämisestä apuna eri tukien valvonnassa. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella säädetään tukiehtojen valvonnasta valvonta-asetuksen edellyttämässä laajuudessa sekä valvonnassa noudatettavasta menettelystä, perus- ja kasvulohkojen ulko- ja sisärajojen määrittämisestä ja mittausmenetelmästä, -tavasta ja -tarkkuudesta sekä toleranssista.

17 §

(kumotaan)

Tuen takaisinperintä

Virheellisesti tai perusteetta maksettu tuki on perittävä takaisin, jos:

- 1) tuen myöntämisen tai maksamisen edellytykset eivät ole täyttyneet;
- 2) tuen ehtoja ei ole noudatettu;
- 3) tuen saaja on antanut sellaisen virheellisen tai puutteellisen tiedon, joka on olennaisesti vaikuttanut tuen myöntämiseen tai maksamiseen;
- 4) tuen saaja kieltäytyy avustamasta tarkas-

Voimassa oleva laki

tuksessa; tai

5) Euroopan yhteisön osaksi rahoittamia maaseudun kehittämisen tukia koskeva Euroopan yhteisön lainsäädäntö tätä edellyttää.

Takaisinperittävälle määrälle laskettavasta korosta, takaisinperinnän suorittamisesta ja takaisinperittävän määrän korottamisesta säädetään tukitehtävälain 7 §:ssä.

Virheellisesti tai perusteetta maksetun tuen takaisinperinnästä tai sille laskettavan koron perinnästä voidaan kokonaan tai osaksi luopua, jos takaisinperinnän suorittaminen täysimääräisenä olisi toimeenpanoasetuksen 47 artiklassa tarkoitetusta syystä kohtuutonta.

Takaisinperinnästä päättää tuen myöntänyt viranomainen. Takaisinperinnästä tai korkojen perinnästä luopumisesta päättää kuitenkin Maaseutuvirasto. Takaisinperintää koskeva päätös on tehtävä ilman aiheutonta viivytystä sen jälkeen, kun tuen myöntänyt viranomainen sai tiedon takaisinperinnän perusteesta ja viimeistään kymmenen vuoden kuluttua tuen viimeisen erän maksamisesta. Takaisinperinnän suorittamisesta vastaa Maaseutuvirasto.

19 §

(kumotaan)

Tietojensaantioikeus ja tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella sekä kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada muulta viranomaiselta sellaisia hakijaa tai tuen saajaa, tämän taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa tai muuta tuen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat tukea koskevan asian käsittelemiseksi välttämättömiä. Valvontaa suorittavien viranomaisten palveluksessa olevien henkilöiden ja valtuutettujen tarkastajien oikeudesta saada tukiin liittyviä asiakirjoja ja tietoja on voimassa, mitä Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta annetun lain 4 §:ssä säädetään.

Salassapitovelvollisuuden estämättä saa tässä laissa säädettyä tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön talou-

dellisesta asemasta, liike- tai ammattisalaisuudesta taikka yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa valtion ja kunnan viranomaisille tämän lain mukaisten tehtävien suorittamista varten sekä syyttäjä-, poliisi- ja tulliviranomaisille rikoksen selvittämiseksi.

Tämän lain täytäntöönpanoon osallistuvalla viranomaisella on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus luovuttaa maa- ja metsätalousministeriölle edelleen Euroopan yhteisön asianomaisille toimielimille luovutettavaksi muutoin salassa pidettävä tieto, joka on tarpeen valvottaessa, että Euroopan yhteisön lainsäädäntöä on noudatettu.

20 §

(kumotaan)

Päätöksen tiedoksianto

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sekä kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen päätös voidaan antaa tiedoksi hallintolain 59 §:ssä säädettyä menettelyä noudattaen.

21 §

(kumotaan)

Päätöksen maksuttomuus

Sitoumuksen hyväksymistä, sopimuksen tekemistä, tuen myöntämistä, tuen maksamista ja takaisinperintää koskeva kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös on hakijalle ja tuen saajalle maksuton. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen oikaisuvaatimukseen antamasta päätöksestä peritään kuitenkin valtion maksuperustelaisissa (150/1992) tarkoitettu maksu siten kuin siitä erikseen säädetään.

24 §

(kumotaan)

Muutoksenhaku

Kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen tämän lain nojalla tekemään päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta. Kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen päätökseen haetaan muutosta tekemällä kirjallinen oi-

Voimassa oleva laki

kaisuvaatimus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 30 päivän kuluessa siitä päivästä, kun valittaja on saanut tiedon päätöksestä. Toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on se, jonka toimialueella maatila tai sen pääosa sijaitsee. Maaseutuviiraston 17 §:n 4 momentissa tarkoitettuun päätökseen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tämän lain nojalla tekemään oikaisupäätökseen ja muihunkin päätökseen haetaan muutosta valittamalla maaseutuelinkeinojen valituslautakuntaan siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Valituskirjelmä tai oikaisuvaatimus voidaan toimittaa myös sille viranomaiselle, jonka päätökseen haetaan muutosta. Viranomaisen on toimitettava valituskirjelmä tai oikaisuvaatimus sekä asiassa kertyneet asiakirjat ja lausuntonsa muutoksenhakuviranomaiselle.

Maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan antamaan päätökseen asiassa, joka koskee tässä laissa tarkoitettun tuen maksamisen keskeyttämistä tai takaisinperintää saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutoin maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 _____ .

4

Laki**maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain (1559/2001) 16 a §, sellaisena kuin se on laissa 1446/2006,
muutetaan 5 §, 9 §:n 4 momentti, 16 §:n 2 momentti ja 25 §, sellaisina kuin niistä ovat 9 §:n 4 momentti laissa 1446/2006 ja 25 § osaksi laeissa 430/2007 ja 1489/2009, sekä
lisätään lakiin siitä lailla 1446/2006 kumotun 26 §:n tilalle uusi 26 §, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

5 §

5 §

*Muiden säännösten soveltaminen**Muiden säännösten soveltaminen*

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, tuen myöntämisessä, maksamisessa, takaisinperinnässä, oikaisussa, valvonnassa ja muutoksenhaussa noudatetaan maaseutuelinkeinojen tukitehtäviä hoidettaessa noudatettavasta menettelystä annettua lakia (1336/1992).

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, tuen myöntämisessä, maksamisessa, takaisinperinnässä, oikaisussa, valvonnassa ja muutoksenhaussa noudatetaan *maatalouden tukien toimeenpanosta annettua lakia* (/).

9 §

9 §

*Kasvintuotannon tuet**Kasvintuotannon tuet*

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään viljelykseen soveltuvan pellon määritelmästä, hallinta-ajasta, paikkakunnan tuotanto-olosuhteiden mukaisesta viljelytavasta, kesannon ja muun viljelemättömän pellon hoitovaatimuksista.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään viljelykseen soveltuvan pellon määritelmästä, *perus- ja kasvulohkojen määrittelystä ja minimikoosta*, hallinta-ajasta, paikkakunnan tuotanto-olosuhteiden mukaisesta viljelytavasta, kesannon ja muun viljelemättömän pellon hoitovaatimuksista.

16 §

Yleiset alentamisperusteet

Jos hakija on tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta antanut puutteellisen, erehdyttävän tai väärän tiedon tai asiakirjan taikka salannut tiedon tai asiakirjan, voidaan muiden valvontaseuraamusten jälkeen myönnettävää tukea alentaa lisäksi enintään 20 prosentilla tai jos kyse on erittäin törkeästä menettelystä, enintään 100 prosentilla.

16 §

Yleiset alentamisperusteet

Tukihakemus hylätään, jos tuen hakija tai tämän edustaja estää paikalla tehtävän tarkastuksen toteuttamisen.

16 a §

Tuen saajan ilmoitusvelvollisuus

Tuen saajan on viipymättä ilmoitettava tuen myöntävälle viranomaiselle sellaisesta tuen saajaa, maatilaa, kotieläintuotantoa, tuotantoeläimiä tai tuettavaa toimintaa koskevasta olosuhteiden muutoksesta, joka vaikuttaa tuen määrään tai saattaa aiheuttaa tuen takaisinperimisen taikka tuen lakkauttamisen.

(kumotaan)

25 §

Hakumenettely

Tässä laissa tarkoitettua tukea on haettava kirjallisesti kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta tai Ahvenanmaan valtionvirastolta.

Postitse toimitettu hakemus tai muu tuen hakemiseen liittyvä asiakirja katsotaan oikeaan aikaan toimitetuksi, jos se on leimattu postissa toimivaltaiselle viranomaiselle osoitettuna viimeistään määräajan viimeisenä päivänä.

Maaseutuvirasto antaa määräykset tässä laissa tarkoitettujen tukien hakuajoista. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään siitä, mille toimivaltaiselle viranomaiselle hakemus toimitetaan eri tukimuodoissa.

25 §

Tukihakemuksen peruuttaminen

Tukihakemuksen peruuttamisesta on ilmoitettava kirjallisesti tukihakemusta käsittelevälle toimivaltaiselle viranomaiselle. Jos valvonnasta on jo ilmoitettu hakijalle ja suoritusta valvonnasta aiheutuu valvontaseuraamuksia, tukihakemusta ei voida peruuttaa. Muussa tapauksessa takarajana peruuttamisen tekemiselle on ensimmäinen kyseessä olevan hakemuksen mukainen maksatusta-pahtuma.

Peruutus voi koskea koko tukihakemusta tai osaa hakemuksesta. Useamman hakukerran tuessa hakija voi peruuttaa yhden tukihaun I momentissa säädetyin rajoituksin. Kasvintuotannon tukihakemusta ei voida peruuttaa tallennusilmoituksen lähettämisen jälkeen, jos tallennusilmoituksessa olevasta virheestä aiheutuu seuraamus. Kasvintuotannon tukea koskevan hakemuksen peruutus voidaan tehdä myös lohko-kohtaisesti.

26 §

Asiakirjojen säilyttäminen

Hakijan on säilytettävä tukien hakemiseen liittyvät sellaiset alkuperäiset asiakirjat, joita ei toimiteta tuen myöntävälle viranomaiselle tukihakemuksen liitteenä hakuvuoden ja sitä seuraavien neljän kalenterivuoden ajan.

Maaseutuvirasto voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitetuista säilytettävistä asiakirjoista.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuu-
ta 20 .*

5

Laki**satovahinkojen korvaamisesta annetun lain 12 ja 14 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan satovahinkojen korvaamisesta annetun lain (1214/2000) 12 ja 14 §, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 §

12 §

Muiden säännösten soveltaminen

Muiden säännösten soveltaminen

Tässä laissa tarkoitettujen korvausten myöntämisessä, maksamisessa, takaisinperinnässä, oikaisussa ja valvonnassa noudatetaan maaseutuelinkeinojen tukitehtäviä hoidettaessa noudatettavasta menettelystä annettua lakia (1336/1992). Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset valvonnassa noudatettavasta menettelystä.

Tässä laissa tarkoitettujen korvausten myöntämisessä, maksamisessa, takaisinperinnässä, oikaisussa ja valvonnassa noudatetaan *maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lakia (/)*. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset valvonnassa noudatettavasta menettelystä.

14 §

14 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku

Tämän lain nojalla tehtyyn kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen päätökseen haetaan muutosta siinä järjestyksessä kuin maaseutuelinkeinojen tukitehtäviä hoidettaessa noudatettavasta menettelystä annetussa laissa säädetään.

Tämän lain nojalla tehtyyn kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen päätökseen haetaan muutosta siinä järjestyksessä kuin *maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa laissa* säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

6

Laki**maaseudun kehittämiseen liittyvien ohjelmien hallinnoinnista annetun lain 16 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maaseudun kehittämiseen liittyvien ohjelmien hallinnoinnista annetun lain (532/2006) 16 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

16 §

16 §

Todentamisviranomainen

Todentamisviranomainen

Rahoitusasetuksen 7 artiklassa tarkoitetun todentamisviranomaisen nimeämisestä, tehtävistä ja toimivallasta on voimassa, mitä Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta annetussa laissa (1100/1994) todistuksen myöntävästä toimielimestä säädetään.

Rahoitusasetuksen 7 artiklassa tarkoitetun todentamisviranomaisen *nimeämiseen, tehtäviin ja toimivaltaan sovelletaan*, mitä maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa laissa (/) *todentamisviranomaisesta* säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta
20 .

7

Laki

eläinlääkintähuoltolain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 2 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Tämän lain soveltamisalaan kuuluvasta valvonnasta säädetään lisäksi elintarvikelaissa (23/2006), eläintautilaissa (55/1980), helposti leviävien eläintautien vastustamisesta annetussa laissa (488/1960), eläinsuojelulaissa (247/1996), eläinten kuljetuksesta annetussa laissa (1429/2006), eläinten lääkitsemisestä annetussa laissa (617/1997) ja tilatukijärjestelmän täytäntöönpanosta annetussa laissa (557/2005).

Ehdotus

Tämän lain soveltamisalaan kuuluvasta valvonnasta säädetään lisäksi elintarvikelaissa (23/2006), eläintautilaissa (55/1980), helposti leviävien eläintautien vastustamisesta annetussa laissa (488/1960), eläinsuojelulaissa (247/1996), eläinten kuljetuksesta annetussa laissa (1429/2006), eläinten lääkitsemisestä annetussa laissa (617/1997) ja *maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa laissa (/)*.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .